

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIŲ GINČŲ TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO
ĮSTATYMO NR. X-1702 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 IR 231
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 231¹ IR 231² STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMO PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS
TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 STRAIPSNIŲ IR
ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP-16-203(4) – TAP-16-206(4); TAIS NR. 16-5407)**

2016-05-09 Nr. NV-1455

Vilnius

1. **Projektų rengėjas** – Teisingumo ministerija.

2. **Projektų tikslas, esmė** – Projektai parengti siekiant skatinti mediacijos (taikinamojo tarpininkavimo) plėtrą civiliniuose ginčiuose, užtikrinti mediacijos paslaugų kokybę, skatinti taikų ginčų sprendimą, mažinti teismų darbo krūvį, taupyti privačių asmenų, valstybės biudžeto lėšas, skiriamas ginčų sprendimui teisme. Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymo projektu dėstomame Mediacijos įstatymo projekte (toliau – Mediacijos įstatymo projektas) numatyta, kad *mediacija*, išskyrus teisėjų vykdomą teisminę mediaciją, yra *profesinė veikla*, asmenys, teikiantys mediacijos paslaugas, turėtų mokėti mokesčius, taikytinus asmenims, vykdantiems individualią veiklą. Siekiant užtikrinti kvalifikuotų mediacijos paslaugų teikimą, mediacijos paslaugų kokybę, siūloma nustatyti, kad mediacijos paslaugas gali teikti tik *mediatorius, įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą*. Asmenys, siekiantys būti įrašyti į sąrašą, turėtų atitikti kvalifikacinius reikalavimus: 1) turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą; 2) būti išklause ne trumpesnius kaip 40 valandų mokymus mediacijos tema; 3) išlaikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą; 4) būti nepriekaištingos reputacijos. *Advokatams ir notarams*, turintiems penkerių metų atitinkamai advokato arba notaro darbo patirtį, *siūloma netaikyti reikalavimo išlaikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą*, kadangi advokatai, notarai atitinka aukštus kvalifikacijos ir paslaugų teikimo standartus, taip pat laiko specialius egzaminus, kuriuose, be kita ko, tikrinamos žinios apie ginčų sprendimą, taikinimą.

Siekiant toliau vystyti *teisminę mediaciją*, siūloma nustatyti, kad *teismo mediatoriaus statusas būtų suteikiamas tik teisėjams* ir teismo mediatorių – teisėjų sąrašą Teisėjų tarybos nustatyta tvarka administruotų Nacionalinė teismų administracija. Teismo mediatoriai – teisėjai teisminės mediacijos paslaugas teiktų nemokamai. Skatinant *neteisminę civilinių ginčų mediaciją* ir mažinant teismų darbo krūvį, prieš kreipiantis į teismą su ieškiniu, Mediacijos įstatymo projektu siūloma nustatyti *privalomąją* tam tikrų kategorijų (šeimos, taip pat ginčiuose dėl nedidelių sumų) civilinių ginčų *mediaciją* ir įtvirtinti privalomosios mediacijos ypatumus. Privalomosios mediacijos paslaugos būtų apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų, kai mediatorių parinkimą administruotų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba. Ginčo šalims paliekama teisė pačioms iš sąrašo pasirinkti mediatorių, kuris vykdys privalomąją mediaciją, tačiau už mediaciją būtų apmokama ginčo šalių lėšomis, o mediacijos kaina turėtų būti nustatoma ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu.

Siekiant įgyvendinti teikiamus įstatymų projektus, *bus reikalingos valstybės biudžeto lėšos* privalomajai mediacijai finansuoti (apie 400 000 eurų), mediatorių sąrašui administruoti (apie 20 000 eurų), mediatorių kvalifikaciniams egzaminams organizuoti (apie 14 000 eurų), suinteresuotų subjektų mokymams (švietimui) mediacijos tema organizuoti (apie 240 000 eurų), mediacijos infrastruktūrai sukurti (pvz., patalpoms pritaikyti, apie 179 000 eurų), mediacijos viešinimui (apie 33 000 eurų). *Lietuvos Respublikos finansų ministerija siūlo atsisakyti privalomosios mediacijos finansavimo iš valstybės biudžeto ir taikyti tik savanorišką mediaciją.* Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuomone, įtvirtinus tik savanorišką mediaciją, nebūtų pasiekti tikslai dėl mediacijos plėtros ir iš esmės išliktų tokia pati situacija, kokia yra šiuo metu. Be to, kadangi visi asmenys konkrečiose bylose įstatymu būtų įpareigoti pasinaudoti privalomąja mediacija ir tai iš dalies ribotų asmenų teisę kreiptis tiesiogiai į teismą, tikslinga, kad nors dalį šios privalomosios mediacijos išlaidų (projektuose siūloma valstybės finansuojamos privalomosios mediacijos trukmė – 4 val.) finansuotų valstybė. Šalys privalomosios mediacijos atveju turėtų mokėti žyminį mokestį, taigi, dalis valstybės biudžeto išlaidų būtų padengiama iš lėšų, sumokėtų kaip žyminis mokestis.

Projektais įgyvendinamos Šešioliiktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51, ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 228, nuostatos.

3. Derinimas – Projektai išvadoms buvo teikti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai, Teisėjų tarybai, Mykolo Romerio universiteto Socialinių technologijų fakultetui, Vilniaus universiteto Teisės fakultetui, Lietuvos advokatūrai, Lietuvos notarų rūmams, Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai. Projektai svarstyti Ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) 2016 m. kovo 1 d. pasitarime, Teisingumo ministerijoje ginčytinoms nuostatomis aptarti 2016 m. kovo 17 d. buvo surengtas pasitarimas, pakartotinai projektai svarstyti Ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) 2016 m. balandžio 19 d. pasitarime, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. gegužės 2 d. pasitarime.

4. Dalykinio ir teisinio vertinimo išvada

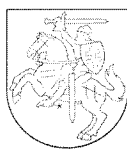
Įvertinę po Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. gegužės 2 d. pasitarimo patikslintų projektų atitiktį įstatymams ir teisės technikos reikalavimams, esminių pastabų ir pasiūlymų neturime.

Pažymėtina, kad teikiami projektai iš esmės atitinka Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, reikalavimus.

Teisės departamento direktoriaus pavaduotojas

Aleksandr Radčenko

Eglė Gasiūnaitė, tel. 8 706 63 766, el. p. egle.gasiunaite@lr.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2016-05-06 Nr. (1.5.)2T-540

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBEI

Teikiame Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 ir 231 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 231¹ ir 231² straipsniais įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektus (toliau kartu – Įstatymų projektai), patikslintus po 2016 m. gegužės 2 d. vykusio Vyriausybės pasitarimo.

Įstatymų projektai buvo svarstyti 2016 m. kovo 1 d. vykusiam ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime. 2016 m. kovo 17 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje (toliau – Teisingumo ministerija) buvo surengtas suinteresuotų institucijų atstovų pasitarimas, kurio metu buvo siekiama suderinti Įstatymų projektų nuostatas. Minėtame pasitarime dalyvavo Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos advokatūros ir Lietuvos notarų rūmų atstovai. Įstatymų projektai pakartotinai svarstyti 2016 m. balandžio 19 d. vykusiam ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime.

Įstatymų projektai patikslinti įvertinus Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. vasario 19 d. pažymoje Nr. NV-561 pateiktas pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymų projektų. Į daugumą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento pastabų ir pasiūlymų atsižvelgta. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. vasario 19 d. pažymoje Nr. NV-561 pateiktos pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos atsižvelgta iš dalies ar neatsižvelgta, buvo įvertinti Įstatymų projektų derinimo pažymoje, kuri buvo pateikta Lietuvos Respublikos Vyriausybei Teisingumo ministerijos 2016 m. balandžio 5 d. raštu Nr. (1.5.)2T-381.

Įstatymų projektai taip pat patikslinti, atsižvelgiant į 2016 m. kovo 1 d. vykusiam ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktą siūlymą dėl laikino mediacijos paslaugų teikimo vertinimo kriterijų. Iš esmės atsižvelgta į Lietuvos advokatūros ir Lietuvos notarų rūmų

siūlymus: Įstatymų projektuose nustatyta išimtis dėl reikalavimo išlaikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą netaikymo advokatams ir notarams; numatytas Lietuvos notarų rūmų atstovo dalyvavimas mediacijos koordinavimo taryboje. Atsižvelgta į Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pasiūlymą reglamentuoti laikinųjų apsaugos priemonių taikymo terminus, kai vykdoma privalomoji mediacija. Atsižvelgta į dalį Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pastabų: už asmenų atitikties nustatytiems reikalavimams tikrinimą ir asmenų įrašymą į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, taip pat už mediatorių kvalifikacinio egzamino laikymą numatoma nustatyti valstybės rinkliavą; Lietuvos Respublikos finansų ministerijos atstovas išbrauktas iš mediacijos koordinavimo tarybos sudėties. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija pastabų ar pasiūlymų dėl Įstatymų projektų neturėjo.

Po 2016 m. balandžio 19 d. vykusio ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarimo įvertintos pakartotinėje Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. balandžio 13 d. pažymoje Nr. NV-1113 pateiktos pastabos ir pasiūlymai. Atsižvelgiant į šias pastabas, Įstatymų projektai patikslinti teisės technikos aspektu.

Po 2016 m. gegužės 2 d. vykusio Vyriausybės pasitarimo įvertintos pakartotinėje Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. balandžio 26 d. pažymoje Nr. NV-1263 pateiktos pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos yra atsižvelgta: nauja redakcija dėstomo Mediacijos įstatymo 3 straipsnio nuostatos patikslintos, nurodant, kad Teisingumo ministerijos ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos atliekamos kitos šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytos funkcijos yra mediacijos srityje. Taip pat papildytas Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, argumentuojant, kad būtent rengiant Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemos plėtros koncepciją, atsižvelgus į užsienio valstybių patirtį, mokslininkų, dalyvavusių rengiant šią koncepciją, rekomendacijas, buvo apsispręsta dėl atitinkamai 40 valandų ir 100 akademinį valandų reikalavimų, kaip dėl optimalios trukmės mokymų, po kurių asmuo gali pretenduoti tapti mediatoriumi ir tinkamai vykdyti mediatoriaus funkcijas, ar mokymų, kuriuos išdėstęs asmuo gali būti atleidžiamas nuo tam tikrų reikalavimų. Aiškinamasis raštas taip pat patikslintas, atsižvelgiant į Finansų ministerijos 2016 m. gegužės 2 d. vykusiame Vyriausybės pasitarime išsakytus siūlymus, tiksliau išdėstant informaciją apie valstybės biudžeto lėšų poreikį Įstatymų įgyvendinimui. Pastebėtina, kad šalys privalomosios mediacijos atveju turėtų mokėti žyminį mokestį, taigi, dalis valstybės biudžeto išlaidų būtų kompensuojama iš lėšų, sumokėtų kaip žyminis mokestis.

Įstatymų projektai parengti siekiant skatinti mediacijos (taikinamojo tarpininkavimo) plėtrą civiliniuose ginčiuose, užtikrinti mediacijos paslaugų kokybę, skatinti taikų ginčų sprendimą, mažinti teismų darbo krūvį, taupyti privačių asmenų, valstybės biudžeto lėšas, skiriamas ginčų sprendimui teisme.

Įstatymų projektais įgyvendinamos Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemos plėtros koncepcijos, kuri apsvastyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. pasitarime ir patvirtinta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1R-268, nuostatos.

Įstatymų projektais taip pat įgyvendinamos Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 460 punkto nuostata „Skatinsime ginčų taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemos plėtrą ir efektyvumą“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 228 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių patvirtinimo“, 351 priemonė „Išanalizuoti ir įvertinti taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) institutą, skatinti jo plėtrą, didinti efektyvumą“.

Įstatymų projektais tobulinamas 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų įgyvendinimas.

Konkrečios Įstatymų projektuose nustatytos teisinio reguliavimo priemonės apibūdinamos ir jas pagrindžiantys argumentai nurodyti kartu su Įstatymų projektais pateiktame Įstatymų projektų aiškinamajame rašte.

Įstatymų projektai nėra notifikuotini Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Įstatymų projektai išvadoms ir nuomonėms gauti buvo teikti Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijai, Teisėjų tarybai, Mykolo Romerio universiteto Socialinių technologijų fakultetui, Vilniaus universiteto Teisės fakultetui, Lietuvos advokatūrai, Lietuvos notarų rūmams, Europos teisės departamentui prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai. Išvados gautos iš Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Teisėjų tarybos, Lietuvos advokatūros, Lietuvos notarų rūmų, Europos teisės departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos. Likusios suinteresuotos institucijos išvadų dėl minėtų Įstatymų projektų per Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto 1994 m. rugpjūčio 11 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 728, 35 punkte nustatytą terminą nepateikė. Institucijų pateikti pastabos ir pasiūlymai, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertinti Įstatymų projektų derinimo pažymoje, kuri kartu su suinteresuotų institucijų raštais buvo pateikta Lietuvos Respublikos Vyriausybei Teisingumo ministerijos 2016 m. vasario 1 d. raštu Nr. (1.5.)2T-106.

Dėl Įstatymų projektų konsultuotasi su visuomene, paskelbus Įstatymų projektus Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje. Pastabų ar pasiūlymų negauta.

Įstatymų projektų administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita ir Įstatymų projektų antikorupcinio vertinimo pažymos buvo pateiktos Lietuvos Respublikos Vyriausybei Teisingumo ministerijos 2016 m. balandžio 5 d. raštu Nr. (1.5.)2T-381.

Įstatymų projektus rengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-108 sudaryta Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemos plėtros koncepcijos įgyvendinimo darbo grupė. Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemos plėtros koncepcijos įgyvendinimo darbo grupės vadovas – teisingumo viceministras Giedrius Mozūraitis, tel. (8 5) 266 2922, el. paštas giedrius.mozuraitis@tm.lt. Teisingumo ministerijoje galutinius Įstatymų projektus parengė Teisės sistemos departamento (direktoriaus pavaduotoja Natalija Žilinskienė, tel. (8 5) 266 2934, el. paštas natalija.zilinskiene@tm.lt) Teisės sistemos vystymo skyriaus vedėja Reda Gabrilavičiūtė, tel. (8 5) 266 2931, el. paštas reda.gabrilaviciute@tm.lt.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymo projektas ir projekto lyginamasis variantas, 31 lapas.

2. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 ir 231 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 231¹ ir 231² straipsniais įstatymo projektas ir projekto lyginamasis variantas, 9 lapai.

3. Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektas ir projekto lyginamasis variantas, 6 lapai.

4. Įstatymų projektų aiškinamasis raštas, 11 lapų.

5. 2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų ir Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymo projekto atitikties lentelė, 12 lapų.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 ir 231 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 231¹ ir 231² straipsniais įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoni

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIŲ GINČŲ TAIKINAMOJO
TARPININKAVIMO ĮSTATYMO NR. X-1702 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS CIVILINIO PROCESO KODEKSO 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189,
225 IR 231 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 231¹ IR 231²
STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS
GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14,
15, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTŲ PATEIKIMO
LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMUI**

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pritarti Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 ir 231 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 231¹ ir 231² straipsniais įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektams ir pateikti juos Lietuvos Respublikos Seimui.

2. Įgalioti teisingumo ministrą Juožą Bernatonių, o jam negalint dalyvauti – teisingumo viceministrą Giedrį Mozūraitį atstovauti Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstant nurodytus teisės aktų projektus Lietuvos Respublikos Seime.

Ministras Pirmininkas

Teisingumo ministras

Teisės sistemos departamento
direktoriaus pavaduotoja
Natalija Žilinskienė
2016-05-04

Teisingumo ministras
Juožas Bernatonių

**LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIŲ GINČŲ TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO
ĮSTATYMO NR. X-1702 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 IR 231
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 231¹ IR 231² STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS
PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO
SKIRSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys. Įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 ir 231 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 231¹ ir 231² straipsniais įstatymo ir Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektai (toliau kartu – Įstatymų projektai) parengti siekiant skatinti mediacijos (taikinamojo tarpininkavimo) plėtrą civiliniuose ginčiuose, užtikrinti mediacijos paslaugų kokybę, skatinti taikų ginčų sprendimą, mažinti teismų darbo krūvį, taupyti privačių asmenų, valstybės biudžeto lėšas, skiriamas ginčų sprendimui teisme.

Įstatymų projektais įgyvendinamos Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemos plėtros koncepcijos (toliau – Mediacijos koncepcija), kuri apsvarstyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 4 d. pasitarime ir patvirtinta Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1R-268, nuostatos.

Įstatymų projektais taip pat įgyvendinamos Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 460 punkto nuostata „Skatinsime ginčų taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemos plėtrą ir efektyvumą“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 228 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012–2016 metų programos įgyvendinimo prioritetinių priemonių patvirtinimo“, 351 priemonė „Išanalizuoti ir įvertinti taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) institutą, skatinti jo plėtrą, didinti efektyvumą“.

2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų (toliau – Direktyva), kuri įgyvendinama Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymu, nurodyta, kad valstybės narės turi skatinti mediacijos paslaugų kokybės užtikrinimo mechanizmų įdiegimą, mediatorių mokymą, informacijos apie mediaciją sklaidą.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai.

Įstatymų projektus rengė Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. balandžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-108 sudaryta Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemos plėtros koncepcijos įgyvendinimo darbo grupė. Galutinius Įstatymų projektus parengė Teisingumo ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai.

Civilinių ginčų taikinamąjį tarpininkavimą (mediaciją) reglamentuoja 2008 m. liepos 15 d. priimtas Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas (toliau – Įstatymas). Įstatymas nustato pagrindines civilinių ginčų mediacijos sąlygas ir jos taikymo teises pasekmes. Šiuo Įstatymu Lietuvos Respublikoje įgyvendinamos Direktyvos nuostatos. Kiti teisės aktai gali numatyti civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo ypatumus atskirų kategorijų ginčiuose (Įstatymo 1 straipsnio 6 dalis).

Įstatymas taikomas neteisminei ir teisminei mediacijai, visiems nacionaliniams ir tarptautiniams civiliniams ginčams spręsti, išskyrus dėl tokių civilinių teisių ir pareigų iškilusius ginčus, dėl kurių sudarytos taikos sutartys pagal įstatymus laikomos negaliojančiomis. Įstatymo 4

straipsnyje nustatyta, kad taikinimo tarpininkas (mediatorius) skiriamas ginčo šalių susitarimu ir mediatoriaus sutikimu (ginčo šalys taip pat gali susitarti, kad trečiasis asmuo arba taikinamojo tarpininkavimo paslaugų administratorius parinks mediatorių arba rekomenduos jo kandidatūrą; kai tai numatyta susitarime dėl mediacijos arba kai ginčo šalys nesutaria dėl mediatoriaus parinkimo, bendru ginčo šalių prašymu mediatorių gali paskirti apylinkės teismas). Pagal to paties straipsnio 5 dalį mediatorius privalo pateikti ginčo šalims informaciją apie savo išsilavinimą ir patirtį. Teisės aktuose šiuo metu nėra įtvirtinti kvalifikacijos reikalavimai mediatoriams, kurie vykdytų neteisminę mediaciją, taip pat nėra nustatyta speciali mediatoriaus statuso suteikimo tvarka.

Įstatymo 5 straipsnis, reguliuojantis taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) vykdymą, numato teisę šalims susitarti dėl mediacijos pobūdžio ir tvarkos, nurodant pasirinktą taisyklių rinkinį arba bendru sutarimu nustatant atskiras taikinamojo tarpininkavimo taisykles. Toks reguliavimo modelis pasirinktas atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjant ginčus, kylančius iš privatinų teisinių santykių, vyrauja šalių dispozityvumo ir rungimosi principai, kai šalys ir kiti dalyvaujantys asmenys turi daug alternatyvių galimybių įgyvendinti savo procesines teises. Jeigu ginčo šalys nesutaria dėl mediacijos pobūdžio ir tvarkos ar ginčo šalių susitarime nenustatyti konkretūs mediatoriaus veiksmi, mediatorius konkrečius veiksmus turi atlikti tinkamai, vadovaudamasis teisės aktais ir atsižvelgdamas į ginčo aplinkybes, įskaitant galimą ginčo šalių jėgų disbalansą, ginčo šalių pageidavimus ir poreikį greitai išspręsti ginčą.

Pagal Įstatymo 9 straipsnio nuostatas mediacija gali būti baigiama ginčo šalies rašytiniu pareiškimu dėl nesutikimo spręsti ginčą mediacijos būdu, mediatoriaus rašytiniu pareiškimu dėl mediacijos pabaigos (pagal Įstatymo 5 straipsnio 6 dalies nuostatas mediatorius turi pranešti ginčo šalims ir nutraukti mediaciją, jeigu taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, mediatoriaus manymu, atsižvelgiant į ginčo aplinkybes ir mediatoriaus kompetenciją, bus neįvykdomas ar neteisėtas arba jeigu mediatorius pripažįsta, kad mažai tikėtina, jog tęsiant mediaciją ginčas bus išspręstas taikiai), ginčo šalies rašytinio pareiškimu dėl pasitraukimo iš mediacijos pateikimu mediatoriui ir kitai ginčo šaliai, visų ginčo šalių rašytinio pareiškimu dėl mediacijos pabaigos pateikimu mediatoriui, taip pat ginčo šalių taikos sutarties sudarymu. Įstatymo 5 straipsnio 5 dalyje nustatyta bet kurios šalies teisė pasitraukti iš mediacijos, nenurodant pasitraukimo priežasčių. Atkreiptinas dėmesys, kad mediacija visuotinai suprantama kaip ginčo šalių derybos padedant trečiajam neutraliai šaliai, kai ta šalis atsako už derybų procesą, bet sprendimą priima pačios ginčo šalys. Pagrindinis mediatoriaus uždavinys – tik padėti šalims pasiekti taikų ginčo sprendimą. Būtent šis aspektas, kad ginčo sprendimo priėmimo prerogatyva priklauso pačioms šalims, o ne trečiajam asmeniui (arbitrui), skiria mediaciją nuo kitų alternatyvių ginčų sprendimo būdų (pavyzdžiui, arbitražo). Atsižvelgiant į tai, mediatorius, skirtingai nei arbitras, pagal Įstatymą neturi teisės priimti ginčo šalims privalomo sprendimo (išskyrus aukščiau minėtą Įstatymo 5 straipsnio 6 dalyje numatytą teisę nutraukti mediaciją), t. y. mediacijos procese iš esmės visus sprendimus priima ginčo šalys, o mediatorius, kaip trečiasis nešališkas asmuo, tik dalyvauja sprendžiant kitų asmenų civilinį ginčą, siekdamas padėti jį išspręsti taikiai.

Įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad mediacijos metu ginčo šalių sudaryta taikos sutartis ginčo šalims turi įstatymo galią. Pagal to paties straipsnio 3 dalies nuostatas tuo atveju, kai taikinamojo tarpininkavimo būdu sprendžiamas ginčas nėra tuo pačiu metu nagrinėjamas teisme, ginčo šalių bendru prašymu arba vienos iš ginčo šalių prašymu, kai yra gautas kitos ginčo šalies rašytinis sutikimas, taikos sutartis gali būti pateikta teismui tvirtinti. Įsiteisėjusia teismo nutartimi patvirtinta taikos sutartis ginčo šalims įgyja galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią ir gali būti vykdoma priverstinai. Vadovaujantis Įstatymo 4 straipsnio 7 dalies nuostatomis, atlyginimo už mediaciją dydis ir jo tvarka nustatomi mediatoriaus ir ginčo šalių sutartyje. Atsižvelgiant į nustatytą dispozityvų neteisminės mediacijos proceso reguliavimo metodą, kitos neteisminės mediacijos proceso metu ginčo šalių patirtos išlaidos taip pat turėtų būti paskirstomos šalių susitarimu.

Įstatyme taip pat numatytos tam tikros procesinės priemonės, kuriomis skatinama taikinamasis mediacija civiliniame procese. Pavyzdžiui, Įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad, pradėjus mediaciją, ieškinio senaties terminai sustabdomi. Įstatymo 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad civilinę bylą nagrinėjantis teismas gali pasiūlyti ginčo šalims bandyti ginčą spręsti mediacijos būdu. Jei ginčo šalys su tokiu pasiūlymu sutinka, teismas atideda bylos nagrinėjimą.

9

Civilinio proceso kodekse taip pat yra įtvirtintos procesinės normos, reglamentuojančios kai kuriuos mediacijos klausimus civiliniame procese. Civilinio proceso kodekso 177 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad duomenys, gauti taikinamojo tarpininkavimo procedūros metu, negali būti įrodymais civiliniame procese, išskyrus Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatyme nurodytus atvejus. Vadovaujantis Civilinio proceso kodekso 189 straipsnio 2 dalies 5 punktu, taikinimo tarpininkai apie aplinkybes, kurias jie sužinojo taikinamojo tarpininkavimo procedūros metu, negali būti apklausiami kaip liudytojai. Civilinio proceso kodekso 231 straipsnio 1 dalyje pateikiama nuoroda į teisminį taikinamąjį tarpininkavimą, šioje dalyje nustatyta, kad teismas, parengiamojo teismo posėdžio metu nustatęs ginčo esmę, pasiūlo šalims pasiekti priimtina abiem šalims susitarimą ir sudaryti taikos sutartį. Teismas imasi priemonių šalims sutaisyti. Šalių prašymu arba sutikimu, laikantis Teisėjų tarybos nustatytos tvarkos, gali būti vykdomas teisminis taikinamasis tarpininkavimas. Taikinimo tarpininkas negali dalyvauti nagrinėjant bylą iš esmės. Civilinio proceso kodekso 87 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, jeigu ieškinys atsiimamas pradėjus bylą nagrinėti iš esmės arba ieškovas atsisako pareikšto ieškinio, arba šalys sudaro taikos sutartį, šalims grąžinama 75 procentai pirmosios instancijos teismui sumokėto žyminio mokesčio sumos. Civilinio proceso kodekso 140 straipsnyje reglamentuotas taikos sutarties sudarymas civiliniame procese.

Atsižvelgiant į Direktyvos reikalavimus dėl mediacijos kokybės užtikrinimo, visuomenės supažindinimo apie šių ginčų sprendimo būdą, Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2010 m. lapkričio 23 d. įsakymu Nr. 1R-256 „Dėl Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) plėtros ir taikaus ginčų sprendimo skatinimo plano patvirtinimo“ buvo patvirtintas Taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) plėtros ir taikaus ginčų sprendimo skatinimo planas, nustatantis konkrečias teisėkūros ir organizacines priemones, skirtas taikinamojo tarpininkavimo plėtrai ir jo kokybei užtikrinti.

Teisėjų taryba 2005 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 13P-348 „Dėl bandomojo teisminės mediacijos projekto“ patvirtino Teisminės mediacijos taisykles (Teisėjų tarybos 2011 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 13P-53-(7.1.2) redakcija), bandomojo teisminės mediacijos projekto įgyvendinimo koordinavimui ir jo rezultatų vertinimui darbo grupę (Teisėjų tarybos 2014 m. birželio 27 d. nutarimo Nr. 13P-88-(7.1.2) redakcija), Teisėjų tarybos 2011 m. sausio 28 d. nutarimu Nr. 13P-10-(7.1.2) patvirtino Asmenų įrašymo į teismo mediatorių sąrašą tvarkos aprašą. Siekiant skatinti teisminę mediaciją, Teisėjų taryba 2014 m. rugsėjo 26 d. patvirtino Teisminės mediacijos taisykles (Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. 13P-122-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos taisyklių patvirtinimo“), Teismo mediatoriaus statuso suteikimo ir jo panaikinimo asmenims tvarkos aprašą (Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. 13P-124-(7.1.2) „Dėl teismo mediatoriaus statuso suteikimo ir jo panaikinimo asmenims tvarkos aprašo patvirtinimo“), Teisminės mediacijos komisijos nuostatus (Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimas Nr. 13P-123-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos komisijos nuostatų patvirtinimo“), kurie įsigaliojo 2015 m. sausio 1 d. Be to, 2015 m. sausio 1 d. savo veiklą pradėjo vykdyti 2014 m. spalio 31 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-133-(7.1.2) „Dėl Teisminės mediacijos komisijos sudarymo“ sudaryta Teisminės mediacijos komisija, pakeičianti bandomojo teisminės mediacijos projekto įgyvendinimo koordinavimui ir jo rezultatų vertinimui darbo grupę.

2013 m. buvo priimta nauja Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo redakcija, kuri įsigaliojo 2014 m. sausio 1 d. Šia redakcija sudarytos sąlygos taikyti taikinamąjį tarpininkavimą valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje. Minėto įstatymo nuostatos dėl taikinamojo tarpininkavimo taikymo valstybės garantuojamos teisinės pagalbos srityje įsigaliojo 2014 m. liepos 1 d., tačiau praktikoje dar nėra taikomos.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Dėl Įstatymo pakeitimų

Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Mediacijos įstatymo projektas) Įstatymas išdėstomas nauja redakcija. Siekiant aiškaus sąvokų vartojimo, taip pat atsižvelgiant į Direktyvoje, kurią įgyvendina Įstatymas, vartojamas sąvokas, Įstatymo pavadinime ir visame Įstatyme vietoj taikinamojo tarpininkavimo, taikinimo tarpininko sąvokų siūloma vartoti mediacijos, mediatoriaus sąvokas.

Pažymėtina, kad nors Mediacijos įstatymo projekte siekiama išsamiau reglamentuoti mediacijos paslaugų teikimo sąlygas, mediatorių veiklą, tačiau Mediacijos įstatymo projekte

išlaikomas dispozityvus mediacijos proceso reguliavimo metodas, taip pat įgyvendinami Direktyvoje nustatyti esminiai mediacijos proceso principai (konfidencialumo, mediacijos veiksmingumo, nešališkumo ir kt.).

Mediacijos įstatymo projekte (keičiamo Įstatymo 2 straipsnio 3 dalis) numatyta, kad mediacija, išskyrus teisėjų vykdomą teisminę mediaciją, yra profesinė veikla. Atsižvelgiant į galiojančių įstatymų (Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo, Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo) nuostatas, asmenys, teikiantys mediacijos paslaugas, turėtų mokėti mokesčius, taikytinus asmenims, vykdančioms individualią veiklą.

Dėl institucijų funkcijų mediacijos srityje

Keičiamo Įstatymo 3 straipsnyje numatoma reglamentuoti mediacijos institucinę sistemą. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai siūloma pavesti teikti Vyriausybei su mediacija susijusių teisės aktų projektus, prižiūrėti Įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimą, atlikti kitas su mediacijos plėtra ir informacijos apie mediaciją sklaidą susijusias funkcijas. Teisėjų tarybai siūloma pavesti funkcijas, susijusias su teisminės mediacijos plėtra: nustatyti teisminės mediacijos organizavimo teismuose tvarką, reikalavimus teisėjams, siekiantiems vykdyti teisminę mediaciją, ir kt. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai siūloma pavesti pagrindines mediacijos procesų organizavimo funkcijas: tvarkyti Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, parinkti mediatorius iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo, organizuoti mediatorių kvalifikacinį egzaminą ir kt. Taip pat iš institucijų, kurių veikla susijusi su mediacijos paslaugų teikimu, atstovų siūloma sudaryti mediacijos koordinavimo tarybą, kuri teiktų pasiūlymus dėl mediacijos plėtos.

Dėl mediacijos paslaugų kokybės užtikrinimo, Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo sudarymo ir kvalifikacinių reikalavimai mediatoriams

Siekiant užtikrinti kvalifikuotų mediacijos paslaugų teikimą, mediacijos paslaugų kokybę, keičiamo Įstatymo 4 straipsnyje siūloma nustatyti, kad mediacijos paslaugas gali teikti tik mediatorius, įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą. Siekiant užtikrinti Europos Sąjungos teisės aktų, reglamentuojančių laisvą paslaugų judėjimą, reikalavimus, nurodyto reikalavimo dėl įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą siūloma netaikyti asmenims, kuriems pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas ir kurie siekia laikinai teikti paslaugas Lietuvoje. Taip pat numatyta, kad mediatorius privalo laikytis Europos mediatorių elgesio kodekso. Be to, yra išlaikomi ir šiuo metu Įstatyme nustatyti reikalavimai mediatoriams: nešališkumo reikalavimas, pareiga ginčo šalių prašymu pateikti informaciją apie savo išsilavinimą ir patirtį ir kt.

Mediacijos įstatymo projektu (keičiamo Įstatymo 5 straipsnis) siekiama reglamentuoti Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo (toliau – Sąrašas) sudarymą. Sąrašas būtų sudaromas visų pirma siekiant užtikrinti, kad visi asmenys, įtraukti į sąrašą, turėtų reikiamą kvalifikaciją teikti mediacijos paslaugas, be to, bendras Sąrašas taip pat būtų sudaromas ir informavimo tikslais, kad asmenys, kuriems reikalingos mediacijos paslaugos, galėtų pasirinkti mediatorių iš Sąrašo. Sąrašą sudarytų ir tvarkytų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba. Atsižvelgiant į jau nurodytus vykdomus projektus ir pasiektą pažangą teisminės mediacijos civilinėse bylose srityje, siūloma integruoti teisminę mediaciją į bendrą mediacijos sistemą, neribojant Teisėjų tarybos, kaip teismų savivaldos institucijos, teisės toliau vystyti teisminę mediaciją. Atsižvelgiant į tai, siūloma, kad Teisėjų tarybos nustatyta tvarka Nacionalinė teismų administracija tvarkytų teisėjų, kuriems suteiktas teismo mediatoriaus statusas, sąrašą ir atitinkamus duomenis perduotų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai.

Asmenys, siekiantys būti įrašyti į Sąrašą, turėtų atitikti šiuos Įstatyme nustatytus kvalifikacinius reikalavimus: 1) turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą; 2) būti išklausę ne trumpesnius kaip 40 valandų mokymus mediacijos tema ne anksčiau kaip prieš penkerius metus iki kreipimosi dėl įrašymo į Sąrašą dienos; 3) išlaikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą; 4) būti nepriekaištingos reputacijos.

Kaip minėta, Įstatymų projektais įgyvendinamos Mediacijos koncepcijos nuostatos, taigi, būtent tvirtinant Mediacijos koncepciją, atsižvelgus į užsienio valstybių patirtį (pavyzdžiui, Prancūzijoje, Lenkijoje, Kroatijoje nustatyti 40 valandų mokymų reikalavimai asmenims, siekiantiems mediatorius statuso), mokslininkų, dalyvavusių rengiant Mediacijos koncepciją,

rekomendacijas, buvo apsispręsta dėl 40 valandų kaip dėl optimalios trukmės mokymų, po kurių asmuo gali pretenduoti tapti mediatoriumi ir tinkamai vykdyti mediatoriaus funkcijas, taip pat dėl kitų asmenims, siekiantiems būti įrašytiems į Sąrašą, keliamų reikalavimų.

Atsižvelgiant į tai, kad tam tikrų profesijų atstovai jau savaime atitinka aukštus kvalifikacijos ir paslaugų teikimo standartus, reikalavimų dėl 40 valandų mokymų mediacijos tema išklauso ir dėl mediatorių kvalifikacinio egzamino išlaikymo, siūloma netaikyti teisėjams, turintiems penkerių metų teisėjo darbo patirtį, ir dėstytojams, turintiems socialinių mokslų daktaro laipsnį, kurie per paskutinius trejus metus iki kreipimosi dėl įrašymo į Sąrašą vedė mokymus mediacijos tema, kurių bendra trukmė ne mažiau kaip 100 akademinių valandų. Šiuo atveju dėl 100 akademinių valandų mokymų trukmės taip pat apsispręsta tvirtinant Mediacijos koncepciją. Advokatams ir notarams, turintiems penkerių metų atitinkamai advokato arba notaro darbo patirtį, siūloma netaikyti reikalavimo išlaikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą, kadangi advokatai, notarai taip pat atitinka aukštus kvalifikacijos ir paslaugų teikimo standartus, be to, laiko specialius egzaminus, kuriuose, be kita ko, tikrinamos žinios apie ginčų sprendimą, taikinimą.

Teisėjui, atitinkančiam mediatoriui keliamus reikalavimus ir siekiančiam vykdyti teismo mediatoriaus veiklą, teismo mediatoriaus statusą Teisėjų tarybos nustatyta tvarka suteiktų ir panaikintų Teisėjų tarybos sudaryta teisminės mediacijos komisija. Papildomai pastebėtina, kad teisėjai pagal Lietuvos Respublikos Konstituciją negali gauti atlyginimo už papildomą veiklą, taigi, teisėjai negalėtų gauti atlyginimo už atliekamas mediatoriaus funkcijas, todėl yra reikalingas papildomas teisėjų motyvavimas, siekiant teisėjų įtraukimo į mediacijos sistemą.

Reikalavimų dėl 40 valandų mokymų mediacijos tema išklauso ir dėl mediatorių kvalifikacinio egzamino išlaikymo taip pat siūloma netaikyti asmenims, kuriems pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas.

Mediatorių kvalifikacinį egzaminą siūloma pavesti organizuoti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai. Mediatorių kvalifikacinio egzamino metu būtų tikrinami asmenų, siekiančių būti įrašyti į Sąrašą, pasirengimas teikti mediacijos paslaugas, gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai, taip pat mediatorių profesinės etikos žinios. Tvirtinti mediatorių kvalifikacinio egzamino programą ir šio egzamino vykdymo tvarką siūloma pavesti Lietuvos Respublikos teisingumo ministrui.

Nepriekaištingos reputacijos turinį siūloma nustatyti Įstatyme, vadovaujantis jau galiojančiais įstatymais (pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos teismų įstatymu, Lietuvos Respublikos advokatūros įstatymu ir kt.).

Mediacijos įstatymo projektu keičiamame Įstatyme taip pat siūloma reglamentuoti išbraukimo iš Sąrašo, laikino išbraukimo iš Sąrašo pagrindus ir tvarką (keičiamo Įstatymo 9, 10 straipsniai).

Siekiant užtikrinti mediacijos paslaugų kokybę, mediatoriai, įrašyti į Sąrašą, turės nuolat kelti kvalifikaciją ir kas penkerius metus teikti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai kvalifikacijos kėlimą įrodančius dokumentus. Mediatorių kvalifikacijos kėlimo tvarką, taip pat mediatorių kvalifikacijos kėlimo ypatumus, kai Įstatymo nustatyta tvarka mediatoriaus veikla buvo laikinai sustabdyta, siūloma pavesti nustatyti Lietuvos Respublikos teisingumo ministrui.

Dėl mediatorių skyrimo

Mediacijos įstatymo projektu siūloma išlaikyti galiojantį teisinį reguliavimą dėl mediatorių skyrimo šalių susitarimu, taip pat siūloma papildomai reglamentuoti mediatorių skyrimo tvarką, kai mediatorius parenka Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba (keičiamo Įstatymo 14 straipsnis). Mediatorių iš Sąrašo parinktų ir skirtų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, kai kreiptųsi ginčo šalys ar kiti įstatymuose nurodyti subjektai (pavyzdžiui, teismas teisminės mediacijos atveju). Keičiamo Įstatymo nuostatomis sudaroma galimybė ginčo šalims, kreipiantis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl mediatoriaus skyrimo, nurodyti konkretų mediatorių iš Sąrašo, kuris jų pageidavimu turėtų būti paskirtas. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, esant galimybei, atsižvelgtų į ginčo šalių prašymą dėl mediatoriaus kandidatūros. Vis dėlto galutinį sprendimą dėl konkretaus mediatoriaus skyrimo priimtų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, kuri turėtų vadovautis objektyvumo ir nešališkumo principais, atsižvelgti į mediatorių užimtumą, specializaciją, galimus interesų konfliktus ir kitas svarbias aplinkybes. Parenkant mediatorių taip pat turės būti užtikrinamas tolygus mediatorių, įrašytų į Sąrašą, darbo

krūvio paskirstymas. Visais atvejais skiriant mediatorių būtų privalomas mediatoriaus sutikimas, įformintas raštu.

Dėl mediacijos vykdymo

Mediacijos įstatymo projektu siūloma iš esmės išlaikyti esamas Įstatymo nuostatas, skirtas reglamentuoti mediacijos vykdymą, kurios numato teisę šalims susitarti dėl mediacijos pobūdžio ir tvarkos, nurodant pasirinktą taisyklių rinkinį arba bendru sutarimu nustatant atskiras taikinamojo tarpininkavimo taisykles. Taip pat iš esmės nekeičiamos Įstatymo nuostatos dėl šalių ir kitų asmenų dalyvavimo mediacijoje, konfidencialumo principo laikymosi, taikos sutarties sudarymo mediacijos procese, ieškinio senaties terminų sustabdymo pradėjus mediaciją.

Dėl privalomosios mediacijos

Siekiant skatinti neteisminę civilinių ginčų mediaciją ir tuo pačiu mažinti teismų darbo krūvį, prieš kreipiantis į teismą su ieškiniu, Mediacijos įstatymo projektu siūloma nustatyti privalomąją tam tikrų kategorijų civilinių ginčų mediaciją ir Įstatyme įtvirtinti privalomosios mediacijos ypatumus (keičiamo Įstatymo 20-22 straipsniai).

Atsižvelgiant į tai, kad šeimos ginčiuose yra ypač aktualus ne tik ginčo išsprendimas, bet ir taikos tarp ginčo šalių atkūrimas, ypač ginčiuose dėl vaikų interesų, siūloma nustatyti privalomąją ginčo teiseną nagrinėjamų šeimos ginčų mediaciją. Šiuo metu nėra siūloma nustatyti privalomosios visų šeimos ginčų mediacijos dėl ypač didelio šeimos bylų skaičiaus. Pagal Lietuvos Respublikos teismų ir teismų savivaldos institucijų 2013 metų veiklos apžvalgos duomenis, 2013 m. pirmąją instanciją buvo išnagrinėta 22 010 šeimos bylų. Nacionalinės teismų administracijos duomenimis (pagal Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenis), 2013 m. pirmąją instanciją ginčo teiseną išnagrinėtos 8 648 šeimos bylos. 8 396 šeimos bylose buvo sprendžiami klausimai dėl išlaikymo vaikams priteisimo, 1 114 bylų buvo nagrinėjami klausimai dėl tėvystės (motinystės) nustatymo, 533 bylose – dėl tėvystės (motinystės) nuginkijimo, 4 185 bylose – dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo. Taigi, dauguma nagrinėtų ginčo teiseną šeimos bylų taip pat yra susijusios su vaikų interesais. Nacionalinės teismų administracijos duomenimis (pagal Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenis), 2014 m. pirmąją instanciją ginčo teiseną išnagrinėtos 7 980 šeimos bylos, nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2015 m. lapkričio 30 d. – 6 564 šeimos bylos.

Privalomąją mediaciją prieš kreipiantis į teismą taip pat siūloma numatyti ginčiuose dėl nedidelių sumų, kurių nagrinėjimo ypatumai reglamentuoti Civilinio proceso kodekso XXIV skyriuje (441 straipsnyje). Nacionalinės teismų administracijos duomenimis (pagal Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenis), 2013 m. apylinkių teismuose pirmąją instanciją pagal Civilinio proceso kodekso 441 straipsnį, reglamentuojantį ginčų dėl nedidelių sumų priteisimo nagrinėjimo ypatumus, išnagrinėtos 528 civilinės bylos. Iki 2015 m. sausio 1 d. Civilinio proceso kodekso 441 straipsnyje nustatyta ginčų dėl nedidelių sumų riba buvo penki tūkstančiai litų. 2015 m. sausio 1 d. įsigaliojo Civilinio proceso kodekso pakeitimai, kuriais Civilinio proceso kodekse vietoj nuorodų į nacionalinę valiutą – litą pateiktos nuorodos į bendrąją Europos Sąjungos valiutą – eurą, šiais Civilinio proceso kodekso pakeitimais Civilinio proceso kodekso 441 straipsnio 1 dalyje nustatyta ginčų dėl nedidelių sumų riba yra vienas tūkstantis penki šimtai eurų. Taigi, prieš kreipiantis į teismą privalomoji mediacija būtų sprendžiant ginčus dėl sumų, neviršijančių vieno tūkstančio penkių šimtų eurų. Nacionalinės teismų administracijos duomenimis (pagal Lietuvos teismų informacinės sistemos LITEKO duomenis), 2014 m. apylinkių teismuose pirmąją instanciją pagal Civilinio proceso kodekso 441 straipsnį, reglamentuojantį ginčų dėl nedidelių sumų priteisimo nagrinėjimo ypatumus, išnagrinėtos 529 civilinės bylos, nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2015 m. lapkričio 30 d. – 253 bylos.

Taip pat siūloma civilinėse bylose suteikti teisę teisėjui nukreipti šalis privalomai spręsti ginčą teisminės mediacijos būdu, kai yra didelė taikos ginčo sprendimo tikimybė.

Privalomosios mediacijos paslaugos būtų apmokamos iš valstybės biudžeto lėšų tais atvejais, kai mediatorių parinkimą administruotų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba. Ginčo šalims paliekama teisė pačioms iš Sąrašo pasirinkti mediatorių, kuris vykdys privalomąją mediaciją, tačiau tokiais atvejais už mediaciją būtų apmokama ginčo šalių lėšomis, o mediacijos kaina turėtų būti nustatoma ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu. Siūloma nustatyti, kad privalomoji mediacija gali būti vykdoma iki keturių valandų. Jei pasibaigus šioje dalyje nustatytam terminui galutinis

susitarimas dėl taikaus ginčo sprendimo dar nebūtų pasiektas, ginčo šalys galėtų toliau savanoriškai tęsti mediaciją ginčo šalių lėšomis.

Siūloma, kad kreipiantis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos būtų mokamas Civilinio proceso kodekse nustatytas žyminis mokestis – tai skatintų šalis aktyviai dalyvauti mediacijoje ir siekti taikaus ginčo sprendimo. Be to, šalims vėliau kreipiantis į teismą, sumokėtas žyminis mokestis už kreipimąsi dėl privalomosios mediacijos būtų įskaitomas kaip žyminio mokesčio įmoka už teismui pateikiamą procesinį dokumentą dėl to paties ginčo išsprendimo, todėl žyminis mokestis už privalomąją mediaciją nebūtų pernelyg didelė našta šalims.

Dėl teisminės mediacijos

Kaip minėta, Mediacijos įstatymo projektu siekiama neriboti Teisėjų tarybos, kaip teismų savivaldos institucijos, teisės toliau vystyti teisminę mediaciją. Atsižvelgiant į tai, Mediacijos įstatymo projektu nustatant teisminės mediacijos ypatumus (keičiamo Įstatymo 23, 24 straipsniai), siūloma numatyti, kad teisminė mediacija vykdoma vadovaujantis Įstatymu, kitais įstatymais ir Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Atsižvelgiant į teismų atstovų siūlymus, keičiamame Įstatyme siūloma nustatyti, kad teismo mediatoriaus statusas būtų suteikiamas tik teisėjams ir teismo mediatorių – teisėjų sąrašą Teisėjų tarybos nustatyta tvarka administruotų Nacionalinė teismų administracija. Teisėjas, nagrinėjantis civilinę bylą ir esantis teismo mediatoriumi, šalių sutikimu galėtų nuspręsti pats vykdyti teisminę mediaciją arba galėtų parinkti ir skirti kitą teismo mediatorių, esant galimybei, atsižvelgdamas į abiejų šalių suderintą nuomonę dėl teismo mediatoriaus kandidatūros. Jei konkrečiu atveju, bylą nagrinėjančio teisėjo nuomone, nebūtų teismo mediatorių, galinčių vykdyti teisminę mediaciją konkrečioje byloje, teismas turėtų kreiptis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl mediatoriaus parinkimo iš Sąrašo teisminės mediacijos vykdymui konkrečioje byloje. Tokiu atveju mediatorių parinktų ir skirtų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba Įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka. Taigi, teisminę mediaciją galėtų vykdyti ne tik teismo mediatoriai, bet ir kiti mediatoriai, įtraukti į Sąrašą.

Kaip ir privalomosios mediacijos atveju, teisminės mediacijos atveju siūloma nustatyti, kad už prašymą vykdyti teisminę mediaciją būtų mokamas Civilinio proceso kodekse nustatytas žyminis mokestis. Teismo mediatoriai – teisėjai teisminės mediacijos paslaugas teiktų nemokamai. Tais atvejais, kai mediatorių teisminei mediacijai iš Sąrašo parinktų ir skirtų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, teisminės mediacijos paslaugas apmokėtų Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba iš valstybės biudžeto lėšų. Taigi, šalių mokamas žyminis mokestis sudarytų galimybes iš dalies padengti išlaidas, atsirandančias dėl mediacijos paslaugų apmokėjimo. Kaip ir privalomosios mediacijos atveju, teisminės mediacijos atveju siūloma nustatyti, kad teisminė mediacija, už kurią apmokama iš valstybės biudžeto lėšų, gali būti vykdoma iki keturių valandų. Jei pasibaigus šioje dalyje nustatytam laikui galutinis susitarimas dėl taikaus ginčo sprendimo dar nebūtų pasiektas, ginčo šalys galėtų toliau savanoriškai tęsti mediaciją ginčo šalių lėšomis.

Dėl mediatorių drausminės atsakomybės

Mediacijos įstatymo projektu siūloma įtvirtinti mediatorių drausminės atsakomybės institutą (keičiamo Įstatymo 25-28 straipsniai). Jei mediatorius pažeistų Įstatymo, Europos mediatorių elgesio kodekso ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių mediacijos paslaugų teikimą, reikalavimus, asmenys galėtų teikti skundus (pranešimus) dėl mediatorių veiklos mediatorių veiklos vertinimo komisijai, kurios nuostatus ir sudėtį siūloma pavesti tvirtinti Lietuvos Respublikos teisingumo ministrui. Mediatorių veiklos vertinimo komisija, nustačiusi, kad mediatorius pažeidė teisės aktų, reglamentuojančių mediacijos paslaugų teikimą, reikalavimus, turėtų teisę pareikšti mediatoriui įspėjimą ar viešą įspėjimą, priimti sprendimą išbraukti mediatorių iš Sąrašo. Teismo mediatoriams – teisėjams nesiūloma taikyti bendrų nuostatų dėl drausminės atsakomybės, teisėjams drausminė atsakomybė būtų taikoma Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nustatyta tvarka.

Dėl Mediacijos įstatymo projektu siūlomų Įstatymo pakeitimų įsigaliojimo

Siūloma nustatyti, kad Mediacijos įstatymo projektu siūlomi Įstatymo pakeitimai įsigaliotų 2017 m. sausio 1 d., o nuostatos dėl privalomosios mediacijos įsigaliotų 2017 m. liepos 1 d. Nuostatų dėl privalomosios mediacijos įsigaliojimą siūloma nustatyti vėliau, kadangi visų pirma turėtų būti suformuotas Sąrašas ir turėtų būti mediatorių, atitinkančių naujus Įstatymo reikalavimus ir galinčių vykdyti privalomąją mediaciją. Mediacijos įstatymo projektu taip pat siūloma nustatyti pereinamojo

laikotarpio nuostatas asmenims, šiuo metu įtrauktiems į Teismo mediatorių sąrašą. Siūloma, kad Įstatymo pakeitimų įsigaliojimo dieną Teismo mediatoriaus statuso suteikimo ir jo panaikinimo asmenims tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 13P-124-(7.1.2), nustatyta tvarka įrašyti į Teismo mediatorių sąrašą teismo mediatoriai būtų įrašomi į Sąrašą ir per 6 mėnesius nuo Įstatymo pakeitimų įsigaliojimo dienos turėtų užtikrinti, kad jie atitinka naujus Įstatymo reikalavimus, nustatytus asmenims, siekiantiems būti įrašytiems į Sąrašą, ir turėtų pateikti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai tai patvirtinančius dokumentus. Pasibaigus šiam terminui, asmenys, neatitinkantys Įstatymo reikalavimų, būtų išbraukiami iš Sąrašo.

Dėl Civilinio proceso kodekso pakeitimų

Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 ir 231 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 231¹ ir 231² straipsniais įstatymo projektu (toliau – CPK projektas), siekiant skatinti civilinių ginčų mediaciją, siūloma numatyti procesines skatinimo priemones asmenims, kurie renkasi tokį ginčų sprendimo būdą, pavyzdžiui, žyminio mokesčio lengvatas. Siūloma numatyti, kad, kreipiantis į teismą po neteisminės mediacijos, turėtų būti mokama 75 procentai mokėtino žyminio mokesčio sumos, bet ne mažiau kaip 5 eurai. Žyminio mokesčio lengvata nebūtų taikoma, kai Įstatymo nustatyta tvarka buvo vykdoma privalomoji mediacija, kadangi privalomoji mediacija sąlygoja tai, kad prieš kreipiantis į teismą visais atvejais privaloma pasinaudoti mediacija. Privalomosios mediacijos atveju siūloma taikyti kitą lengvatą – kai ginčo šalys sudaro taikos sutartį privalomosios mediacijos metu, ginčo šalims siūloma grąžinti 100 procentų sumokėto žyminio mokesčio sumos, o, jeigu prieš kreipdamosi į teismą šalys ginčą sprendė privalomosios mediacijos būdu, už kreipimąsi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos sumokėtą žyminį mokestį siūloma įskaityti kaip žyminio mokesčio įmoką už teismui pateikiamą procesinį dokumentą dėl to paties ginčo išsprendimo. Tuo atveju, kai šalys teisme nagrinėjamam ginčui spręsti pasinaudoja mediacija (išskyrus atvejus, kai mediacija tam pačiam ginčui spręsti buvo naudotasi anksčiau arba kai teisėjas privalomai nukreipia šalis į teisminę mediaciją), siūloma grąžinti 75 procentų dydžio žyminio mokesčio dalį.

CPK projektu siūloma įtvirtinti šiuos naujus žyminio mokesčio dydžius: už prašymą vykdyti teisminę mediaciją siūloma nustatyti 10 eurų žyminį mokestį, už kreipimąsi dėl privalomosios mediacijos siūloma nustatyti 50 eurų žyminį mokestį.

Pastebėtina, kad žyminio mokesčio lengvatos ir žyminio mokesčio grąžinimas nebūtų taikomi, jei teismas nustatytų, kad šalis prašymą perduoti ginčą spręsti mediacijai pareiškė nesąžiningai arba nesąžiningai naudojosi mediacija, arba jos metu reiškė nesąžiningus prašymus, arba neargumentuotai atsisakė pasinaudoti privalomąja mediacija. Be to, siekiant išvengti piktnaudžiavimų mediacijos procesu, CPK projektu taip pat siūloma nustatyti, kad teismas gali nukrypti nuo Civilinio proceso kodekso 93 straipsnyje nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, jei šalis neargumentuotai atsisakė pasinaudoti privalomąja mediacija arba prašymą perduoti ginčą spręsti mediacijai pareiškė nesąžiningai, arba nesąžiningai naudojosi mediacija, arba jos metu reiškė nesąžiningus prašymus.

CPK projektu siūloma reglamentuoti ginčo perdavimo teisminei mediacijai tvarką. Ginčo perdavimą teisminei mediacijai galėtų inicijuoti civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjų kolegija) arba bet kuri ginčo šalis. Ginčas būtų perduodamas teisminei mediacijai civilinę bylą nagrinėjančio teisėjo nutartimi, teismui išaiškinus ginčo šalims teisminės mediacijos proceso esmę ir esant abiejų ginčo šalių sutikimui arba prašymui perduoti ginčą teisminei mediacijai. Teisėjas, nagrinėjantis civilinę bylą ir esantis teismo mediatoriumi, šalių sutikimu galėtų nuspręsti pats vykdyti mediaciją arba galėtų parinkti ir skirti kitą teismo mediatorių – teisėją, esant galimybei, atsižvelgdamas į abiejų šalių suderintą nuomonę dėl teismo mediatoriaus kandidatūros. Teisėjas taip pat galėtų nuspręsti, kad teisminę mediaciją turėtų vykdyti kitas mediatorius, įtrauktas į Sąrašą, tokiu atveju teisėjas turėtų nedelsdamas pranešti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie tai, kad reikalingas mediatoriaus parinkimas iš Sąrašo teisminės mediacijos vykdymui konkrečioje byloje.

CPK projektu siūloma numatyti, kad, perdavus bylą teisminei mediacijai, bylos nagrinėjimas atidedamas, tačiau, siekiant užkirti kelią piktnaudžiavimui ir bylos vilkinimui, taip pat siūloma numatyti, kad teisminė mediacija negali trukti ilgiau kaip 1 mėnesį, o šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip 1 mėnesiui civilinę bylą nagrinėjančio teisėjo nutartimi, mediatoriaus teikimu.

Siekiant skatinti teisminę mediaciją bei informacijos apie mediaciją sklaidą, CPK projektu siūloma įtvirtinti papildomus reikalavimus ieškiniui ir atsiliepimui į ieškinį (Civilinio proceso

kodekso 135 ir 142 straipsnių pakeitimai): siūloma numatyti, kad ieškovas ir atsakovas ieškinyje ir atitinkamai atsiliepime į ieškinį papildomai turi nurodyti nuomonę dėl ketinimo bei galimybių ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu. Taip pat siūloma numatyti, kad teismas, priėmęs ieškinį, be kita ko, nusiunčia atsakovui ir tretiesiems asmenims informaciją apie galimybę ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu su siūlymu šalims šia galimybe pasinaudoti (Civilinio proceso kodekso 225 straipsnio pakeitimai). Taip pat teismas parengiamojo teismo posėdžio metu turėtų informuoti šalis apie galimybę ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu ir pasiūlyti šalims šia galimybe pasinaudoti (Civilinio proceso kodekso 231 straipsnio pakeitimai).

Dėl Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo pakeitimų

Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr. VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektu siūloma galiojančias Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nuostatas dėl taikinamojo tarpininkavimo valstybės garantuojamos antrinės teisinės pagalbos teikimo metu suderinti su Įstatymų projektais siūloma mediacijos sistema, taip pat minėtame įstatyme įtvirtinti mediacijos sąvokos vartojimą.

Priėmus įstatymų projektus, būtų skatinama mediacijos plėtra civiliniuose ginčiuose, sudarytos prielaidos užtikrinti mediacijos paslaugų kokybę, skatinamas taikus ginčų sprendimas, tikėtina, daugiau ginčų būtų išsprendžiama mediacijos būdu ir būtų mažinamas teismų darbo krūvis, taupomos privačių asmenų, valstybės biudžeto lėšos, skiriamos ginčų sprendimui teisme. Taip pat būtų sudarytos geresnės sąlygos Lietuvoje įgyvendinti Direktyvos nuostatas, kuriose nurodyta, kad valstybės narės turi skatinti mediacijos paslaugų kokybės užtikrinimo mechanizmų įdiegimą, mediatorių mokymą, informacijos apie mediaciją sklaidą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Numatomos teigiamos teisinio reguliavimo pasekmės aptartos šio aiškinamojo rašto 4 dalyje. Priėmus Įstatymų projektus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Tikėtina, kad priimti Įstatymų projektai neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Galima priimtų įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Tikėtina, kad Įstatymų projektai turės teigiamą įtaką verslo sąlygoms ir jo plėtrai, kadangi bus sudarytos geresnės prielaidos taikiam ginčų sprendimui mediacijos būdu.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Siekiant inkorporuoti Įstatymų projektus į teisinę sistemą, pakeisti ar panaikinti kitų galiojančių teisės aktų nereikės.

9. Įstatymų projektų atitiktis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams, sąvokų ir terminų įvertinimas.

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos ir Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymų projektuose vartojamos sąvokos ir terminai įvertinti teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Įstatymų projektų atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei.

Įstatymų projektai neprieštaruja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei. Įstatymų projektais sudaromos geresnės sąlygos įgyvendinti Direktyvos nuostatas.

11. Įstatymų įgyvendinimui reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, juos priimti turintys subjektai.

Įstatymų įgyvendinimui Vyriausybė turėtų nustatyti apmokėjimo mediatoriams už suteiktas privalomosios mediacijos paslaugas dydžius ir tvarką; apmokėjimo mediatoriams už suteiktas teisminės mediacijos paslaugas dydžius ir tvarką. Atsižvelgiant į tai, kad, vadovaujantis Rinkliavų įstatymo 4, 5 straipsnių nuostatomis, už asmenų atitikties nustatyties reikalavimams tikrinimą ir asmenų įrašymą į Sąrašą, taip pat už mediatorių kvalifikacinio egzamino laikymą numatoma nustatyti valstybės rinkliavą, turės būti keičiamas Vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. nutarimas Nr. 1458 „Dėl Konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir Valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“, papildant konkrečių valstybės rinkliavos dydžių sąrašą naujais valstybės rinkliavos dydžiais.

Įstatymų įgyvendinimui Lietuvos Respublikos teisingumo ministras turėtų patvirtinti mediacijos koordinavimo tarybos nuostatus ir sudėtį; mediatorių kvalifikacinio egzamino komisijos nuostatus ir sudėtį; mediatorių veiklos vertinimo komisijos nuostatus ir sudėtį; turėtų nustatyti Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo sudarymo ir tvarkymo tvarką; minimalius reikalavimus mokymams mediacijos tema; mediatorių kvalifikacijos kėlimo tvarką, taip pat mediatorių kvalifikacijos kėlimo ypatumus, kai Įstatymo nustatyta tvarka mediatoriaus veikla buvo laikinai sustabdyta; mediatorių kvalifikacinio egzamino programą ir šio egzamino vykdymo tvarką; kreipimosi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl mediatoriaus skyrimo tvarką ir mediatoriaus parinkimo iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo ir skyrimo tvarką; sutarčių dėl privalomosios mediacijos paslaugų teikimo sudarymo tvarką.

Įstatymų įgyvendinimui Teisėjų taryba turėtų peržiūrėti ir, esant poreikiui, pakeisti šiame aiškinamajame rašte nurodytus Teisėjų tarybos nutarimus, reglamentuojančius teisminę mediaciją.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti.

Siekiant įgyvendinti Įstatymų projektus, bus reikalingos valstybės biudžeto lėšos privalomajai mediacijai finansuoti, mediatorių sąrašui administruoti, mediatorių kvalifikaciniams egzaminams organizuoti, suinteresuotų subjektų mokymams (švietimui) mediacijos tema organizuoti, mediacijos infrastruktūrai sukurti (pavyzdžiui, patalpoms pritaikyti), mediacijos viešinimui.

Privalomajai mediacijai finansuoti apytikriai reikėtų 400 000 eurų per metus. Iš valstybės biudžeto lėšų finansuojant privalomąją mediaciją, siūloma, nustatant mediatoriaus darbo valandinį įkainį, atsižvelgti į Už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą mokamo užmokesčio dydžiuose ir mokėjimo taisyklėse, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 69 „Dėl Už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ nustatytus advokatų, teikiančių valstybės garantuojamą antrinę teisinę pagalbą, užmokesčio dydžius. Nuo 2015 m. sausio 1 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 17 d. nutarimu Nr. 645 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 22 d. nutarimo Nr. 69 „Dėl Advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“ nustatytas 11,58 euro užmokesčio už antrinę teisinę pagalbą bazinis dydis, kuris taikomas apskaičiuojant užmokesť už suteiktą antrinę teisinę pagalbą. Toliau pateikiami duomenys apie 2013 m., 2014 m. ir nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2015 m. lapkričio 30 d. pirmąją instanciją ginčo teisena išnagrinėtas šeimos bylas ir pagal Civilinio proceso kodekso 441 straipsnį, reglamentuojantį ginčų dėl nedidelių sumų priteisimo nagrinėjimo ypatumus, išnagrinėtas bylas.

Civilinės bylos	2013 m.	2014 m.	Nuo 2015 m. sausio 1 d. iki 2015 m. lapkričio 30 d.
Pirmąją instanciją ginčo teisena išnagrinėtų šeimos bylų skaičius	8 648	7 980	6 564
Pagal Civilinio proceso kodekso 441 straipsnį išnagrinėtų bylų	528	529	253

17

skaičius			
----------	--	--	--

Siūloma nustatyti, kad privalomoji mediacija, finansuojama iš valstybės biudžeto lėšų, būtų vykdoma iki 4 valandų. Vis dėl to pažymėtina, kad šalys privalomosios mediacijos atveju turėtų mokėti žyminį mokestį, taip pat žyminį mokestį siūloma nustatyti už prašymus taikyti teisminę mediaciją, todėl lėšos, reikalingos privalomajai mediacijai finansuoti, būtų iš dalies kompensuojamos iš lėšų, gautų kaip žyminis mokestis.

Jei, siekiant šviesti asmenis mediacijos tema ir organizuojant suinteresuotų subjektų mokymus mediacijos tema dalyvautų apie 200 dalyvių (būtų organizuojama 20 grupių po 10 dalyvių), šiems mokymams finansuoti reikėtų apytikriai 240 000 eurų. Mediatorių kvalifikacinio egzamino programos sukūrimui reikėtų apytikriai 2000 eurų. 20 mediatorių kvalifikacinių egzaminų, kuriuose dalyvautų po 10 asmenų, reikėtų apytikriai 14 000 eurų (skaičiuojant 5 komisijos narių darbo užmokesčio sąnaudas, 1 darbo dieną vykdant egzaminą ir įvertinant parengiamuosius darbus). Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo sukūrimui ir tvarkymui (atsižvelgiant į programuotojų darbo užmokesčių) reikėtų apytikriai 20 000 eurų. Patalpų neteisminės mediacijos vykdymui įrengimui penkiuose miestuose, kuriuose yra Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos teritoriniai administracijos padaliniai, reikėtų apytikriai 179 000 eurų. Mediacijos viešinimo priemonių kompleksui įgyvendinti (lankstinukai, radijo laidos, reklama ir kt.) reikėtų apytikriai 33 000 eurų. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2016 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. IV-329 patvirtintas Viešojo valdymo tobulinimo 2012-2020 metų programos įgyvendinimo 2016-2018 metų veiksmų planas. Šio veiksmų plano priede nurodytas Plano veiksmų, kurie galėtų būti finansuojami 2014-2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos 10 prioriteto lėšomis, prioritetinis sąrašas. Vienas iš šiame prioritetiniame sąrašė esančių plano veiksmų – „Plėtoti taikinamojo tarpininkavimo (mediacijos) sistemą, organizuojant mediacijos mokymus, sukuriant mediatorių egzaminų programą ir mediatorių sąrašą, įrengiant patalpas ikiteisminės mediacijos vykdymui, įgyvendinant mediacijos viešinimo priemonių kompleksą“. Teisingumo ministerija planuoja teikti projektinį pasiūlymą dėl mediacijos plėtros, siekiant gauti finansinę paramą iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų. Pasirašius sutartį dėl atitinkamų projektų įgyvendinimo, lėšų, reikalingų Įstatymų projektams įgyvendinti, poreikis būtų kompensuojamas iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Rengiant Įstatymų projektus, buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos Seimo Parlamentinių tyrimų departamento 2014 m. atliktą tyrimą „Mediacijos institutas Europos valstybių teisėje“, 2014 m. Mediacijos reglamentavimo ir praktikos Europoje ir pasaulyje lyginamąją studiją¹, Europos Parlamento Vidaus politikos generalinio direktorato Piliečių teisių ir konstitucinių reikalų direktorato 2014 m. atliktą tyrimą dėl Direktyvos taikymo².

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą: „mediacija“, „ginčas“, „civilinis procesas“, „teismas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teisingumo ministras

 Juozas Bernatoniš

¹ Schonewille M., Schonewille F. (eds.). The Variegated Landscape of Mediation. A Comparative Study of Mediation Regulation and Practices in Europe and the World. Eleven International Publishing, 2014.

² Prieiga per internetą: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/493042/IPOL-JURI_ET\(2014\)493042_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2014/493042/IPOL-JURI_ET(2014)493042_EN.pdf).

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIŲ GINČŲ TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO
ĮSTATYMO NR. X-1702 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m.

Vilnius

d. Nr.

**1 straipsnis. Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo
Nr. X-1702 nauja redakcija**

Pakeisti Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymą Nr. X-1702 ir jį išdėstyti taip:

**„LIETUVOS RESPUBLIKOS
MEDIACIJOS
ĮSTATYMAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato pagrindines civilinių ginčų mediacijos sąlygas, institucijų funkcijas mediacijos srityje, reikalavimus asmenims, siekiantiems teikti mediacijos paslaugas, mediacijos vykdymo tvarką, teisminės mediacijos ypatumus, mediatorių drausminę atsakomybę.

2. Šis įstatymas taikomas neteisminei ir teisminei civilinių ginčų mediacijai, išskyrus dėl tokių teisių ir pareigų iškilusius ginčus, dėl kurių sudarytos taikos sutartys pagal įstatymus laikomos negaliojančiomis. Šis įstatymas netaikomas bylą nagrinėjančio teisėjo vykdomam taikinimui teismo proceso metu.

3. Šis įstatymas taikomas nacionaliniams ir tarptautiniams civiliniams ginčams spręsti vykdant mediaciją.

4. Šiuo įstatymu įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, nurodyti šio įstatymo priede.

5. Kiti teisės aktai, reglamentuojantys ginčų sprendimą, gali nustatyti mediacijos ypatumus atskirų kategorijų ginčiuose.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Civilinio ginčo šalis** (toliau – ginčo šalis) – civiliniame ginče dalyvaujantis asmuo, kurio teisėms ir pareigoms turi įtakos ginčo išsprendimas.

2. **Civilinis ginčas** (toliau – ginčas) – ginčas, kuris yra ar gali būti nagrinėjamas civilinio proceso tvarka bendrosios kompetencijos teisme.

3. **Mediacija** – ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli mediatoriai padeda ginčo šalims taikiai spręsti ginčą. Mediacija, išskyrus teisėjų vykdomą teisminę mediaciją, yra profesinė veikla.

4. **Mediacijos paslaugų administratorius** – viešasis arba privatusis juridinis asmuo, kuris rekomenduoja ar skiria mediatorius, siūlo ar nustato mediacijos taisykles, administruoja mediacijos išlaidas, suteikia patalpas, kuriose atliekama ši procedūra, ir (arba) teikia kitas su mediacija susijusias paslaugas.

5. **Mediatorius** – šio įstatymo nustatytus reikalavimus atitinkantis trečiasis nešališkas fizinis asmuo, kuris yra įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir padeda ginčo šalims taikiai spręsti ginčą.

6. **Privalomoji mediacija** – mediacija, kuria įstatymų nustatytais atvejais privaloma pasinaudoti prieš kreipiantis į teismą dėl ginčo sprendimo.

7. **Tarptautinis ginčas** – ginčas, kurio bent vienos iš šalių nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje negu bet kurios kitos šio ginčo šalies valstybėje tą dieną, kurią:

- 1) ginčo šalys sudaro susitarimą dėl mediacijos taikymo kilus ginčui;
- 2) teismas, kai tai numatyta teisės aktuose, nurodo taikyti mediaciją;
- 3) pagal teisės aktus atsiranda pareiga taikyti mediaciją;
- 4) teismas pasiūlo ginčo šalims bandyti ginčą spręsti mediacijos būdu.

8. **Teisminė mediacija** – ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli mediatoriai padeda ginčo šalims taikiai spręsti teisme nagrinėjamą bylą.

9. **Teismo mediatorius** – trečiasis nešališkas fizinis asmuo – teisėjas, kuris vykdo teisminę mediaciją.

10. Taikant šio įstatymo 17 ir 18 straipsnių nuostatas, tarptautiniu ginču taip pat laikomas ginčas, kuriam išspręsti po tarp ginčo šalių įvykusios mediacijos inicijuojamas teismo ar arbitražo procesas kitoje valstybėje negu ta, kurioje yra ginčo šalių nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė šio straipsnio 7 dalies 1, 2 ar 3 punktuose nurodytą dieną.

3 straipsnis. Mediacijos institucinė sistema

1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija):

- 1) teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei teisės aktų, reguliuojančių mediaciją, projektus;
- 2) prižiūri šio įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimą;
- 3) organizuoja ir atlieka šiuo įstatymu nustatyto teisinio reguliavimo stebėseną;
- 4) informuoja visuomenę apie mediaciją;
- 5) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas mediacijos srityje.

2. Teisėjų taryba:

- 1) nustato teisminės mediacijos organizavimo ir vykdymo teismuose tvarką;
- 2) nustato reikalavimus teisėjams, pageidaujantiems vykdyti teismo mediatoriaus veiklą, teismo mediatoriaus statuso suteikimo ir jo panaikinimo tvarką;
- 3) nustato teismo mediatorių sąrašo sudarymo ir tvarkymo tvarką;
- 4) vykdo teisminės mediacijos stebėseną;
- 5) užtikrina teisėjų mokymą mediacijos srityje;
- 6) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas teisminės mediacijos srityje.

3. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba:

- 1) sudaro ir tvarko Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą;
- 2) Lietuvos Respublikos teisingumo ministro (toliau – teisingumo ministras) nustatyta tvarka sudaro sutartis dėl privalomosios mediacijos paslaugų teikimo, kontroliuoja, kaip vykdomos šios sutartys;
- 3) organizuoja mediatorių kvalifikacinį egzaminą;
- 4) parenka ir skiria mediatorius iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo;
- 5) nepažeisdama šio įstatymo 17 straipsnyje nustatytų konfidencialumo principo užtikrinimo taisyklių, statistiniais tikslais kaupia ir apibendrina informaciją apie mediacijos trukmę, mediatorių, įrašytų į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, darbo krūvį, įvykdytų mediacijų skaičių, mediacijos paslaugų kainas ir kitą susijusią informaciją;
- 6) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas mediacijos srityje.

4. Teisingumo ministerijai pavestų funkcijų mediacijos srityje įgyvendinimą padeda užtikrinti mediacijos koordinavimo taryba (toliau – koordinavimo taryba). Koordinavimo taryba yra kolegiali patariamoji visuomeniniai pagrindais veikianti institucija.

5. Koordinavimo tarybą sudaro Teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos advokatūros, Lietuvos notarų rūmų, Teisėjų tarybos, mokslo ir studijų institucijų, kitų institucijų ir asociacijų, kurių veikla susijusi su mediacijos paslaugų teikimu, atstovai. Koordinavimo tarybos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras.

6. Koordinavimo taryba:

- 1) teikia pasiūlymus dėl mediacijos teisinio reguliavimo ir praktinio taikymo tobulinimo;
- 2) teikia pasiūlymus dėl mediacijos plėtros;
- 3) teikia pasiūlymus dėl valstybės biudžeto lėšų poreikio mediacijai vykdyti ir dėl efektyvaus jų naudojimo;
- 4) teikia pasiūlymus dėl iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamo užmokesčio už mediaciją.

II SKYRIUS

MEDIACIJOS PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI IR REIKALAVIMAI ASMENIMS, SIEKiantiems TEIKTI MEDIACIJOS PASLAUGAS

4 straipsnis. Mediacijos paslaugų teikimo reikalavimai

1. Mediacijos paslaugas gali teikti tik mediatorius, įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje nurodytus atvejus.

2. Mediatorius ginčo šalių atžvilgiu turi veikti nešališkai. Mediatorius gali priimti pasiūlymą pradėti mediaciją arba tęsti pradėtą mediaciją tik tuo atveju, jeigu jis informavo ginčo šalis apie jam žinomas aplinkybes, kurios gali kelti abejonių dėl jo nešališkumo, ir jeigu ginčo šalys sutiko, kad jis vykdytų mediaciją.

3. Mediatorius privalo laikytis Europos mediatorių elgesio kodekso.

4. Mediatorius ginčo šalies prašymu privalo pateikti ginčo šalims informaciją apie savo išsilavinimą ir patirtį.

5. Mediatorius negali būti arbitru arba teisėju tame pačiame ginče, kuriame vykdė ar vykdo mediaciją, išskyrus atvejus, kai ginčo šalys raštu susitaria skirti mediatorių arbitru ir šis tam neprieštarauja, ir išskyrus Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatytus atvejus. Be to, mediatorius negali būti nė vienos ginčo šalies atstovu tame pačiame ginče, kuriame vykdė ar vykdo mediaciją.

6. Mediacija gali būti teikiama už atlygį ir be atlygio. Kai mediacija teikiama už atlygį, išskyrus atvejus, kai mediacija apmokama iš valstybės biudžeto lėšų, ši procedūra pradedama tik po to, kai mediatorius raštu susitaria su ginčo šalimis dėl atlyginimo dydžio ir mokėjimo tvarkos.

7. Asmenims, kuriems pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas, neribojama laisvė laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvoje. Šiems asmenims, laikinai teikiantiems paslaugas Lietuvoje savo valstybės suteiktu mediatoriaus vardu, netaikomi šio įstatymo 6–11 straipsniai. Mediacijos paslaugų teikimo laikinumas vertinamas atsižvelgiant į mediacijos paslaugų teikimo trukmę, reguliarumą, dažnumą ir tęstinumą, taip pat lyginant mediacijos paslaugų, teikiamų įsisteigimo valstybėje, dalį ir mediacijos paslaugų, teikiamų Lietuvoje, dalį.

8. Šio straipsnio 7 dalyje nurodyti asmenys, prieš pradėdami laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvoje, privalo informuoti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, kad ketina laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvoje. Šie asmenys, laikinai teikdami mediacijos paslaugas Lietuvoje, privalo informuoti ginčo šalis, kad laikinai teikia mediacijos paslaugas savo valstybės suteiktu mediatoriaus vardu, ir nurodyti, kokie šio įstatymo reikalavimai jiems netaikomi.

5 straipsnis. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašas

1. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą sudaro ir tvarko Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

2. Teisėjų tarybos nustatyta tvarka Nacionalinė teismų administracija tvarko teisėjų, kuriems suteiktas teismo mediatoriaus statusas, sąrašą. Teisėjų tarybos nustatyta tvarka Nacionalinė teismų administracija Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai pateikia duomenis apie teismo mediatorius. Nacionalinė teismų administracija pateikia duomenis apie teisėjus, kuriems suteiktas ar panaikintas teismo mediatoriaus statusas, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo atitinkamo sprendimo priėmimo dienos.

3. Mediatorius turi pranešti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie duomenų, įrašytų apie jį Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė, pasikeitimus per penkias darbo dienas nuo duomenų pasikeitimo dienos. Teismo mediatorius apie duomenų, įrašytų apie jį Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė, pasikeitimus Teisėjų tarybos nustatyta tvarka informuoja Nacionalinę teismų administraciją.

4. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė turi būti nurodoma: mediatoriaus vardas, pavardė, profesinė kvalifikacija, darbo adresas, telefono numeris, elektroninio pašto adresas ir (ar) kiti kontaktiniai duomenys, mediatoriaus specializacija ar specializacijos, veiklos teritorija ar teritorijos.

5. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašas, taip pat informacija apie laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje teikiančius asmenis, nurodytus šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje, sudaromi ir tvarkomi teisingumo ministro nustatyta tvarka.

6. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašas skelbiamas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėse. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėse taip pat skelbiama informacija apie laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje teikiančius asmenis, nurodytus šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje.

6 straipsnis. Įrašymas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą

1. Asmenys, siekiantys būti įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi atitikti šiuos reikalavimus:

- 1) turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą;
- 2) būti išklausę ne trumpesnius kaip 40 valandų mokymus mediacijos tema ne anksčiau kaip prieš penkerius metus iki kreipimosi dėl įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą dienos;
- 3) išlaikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą;
- 4) būti nepriekaištingos reputacijos, atsižvelgiant į šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytus reikalavimus.

2. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyti reikalavimai netaikomi teisėjams, turintiems penkerių metų teisėjo darbo patirtį, ir dėstytojams, turintiems socialinių mokslų daktaro laipsnį, kurie per paskutinius trejus metus iki kreipimosi dėl įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą vedė mokymus mediacijos tema, kurių bendra trukmė ne mažiau kaip 100 akademinų valandų. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyti reikalavimai taip pat netaikomi asmenims, kuriems pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas. Šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytas reikalavimas netaikomas advokatams ir notarams, turintiems penkerių metų atitinkamai advokato arba notaro darbo patirtį.

3. Į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą įrašoma Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba priima sprendimą įrašyti asmenį į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir įrašo asmenį į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ne vėliau kaip per penkiolika darbo dienų nuo prašymo įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir kitų susijusių dokumentų gavimo dienos. Apie šį sprendimą ir apie asmens įrašymą į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą Valstybės garantuojamos teisinės

pagalbos tarnyba asmeniui praneša raštu ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo ir asmens įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą dienos.

4. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimai dėl asmens įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

5. Šio straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatos netaikomos teisėjams, pageidaujantiems vykdyti teismo mediatoriaus veiklą. Teisėjui, atitinkančiam mediatoriui keliamus reikalavimus ir pageidaujančiam vykdyti teismo mediatoriaus veiklą, teismo mediatoriaus statusą Teisėjų tarybos nustatyta tvarka suteikia ir panaikina Teisėjų tarybos sudaryta teisminės mediacijos komisija.

6. Minimalius mokymų mediacijos tema, nurodytų šio straipsnio 1 dalies 2 punkte, reikalavimus nustato teisingumo ministras.

7. Prašymą įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir kitus susijusius dokumentus Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai asmuo gali pateikti per atstumą, elektroninėmis priemonėmis per kontaktinį centrą, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos paslaugų įstatyme, arba kreipdamasis tiesiogiai į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą. Apie gautus dokumentus Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba asmeniui praneša raštu ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo dokumentų gavimo dienos.

7 straipsnis. Mediatoriaus nepriekaištinga reputacija

1. Asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos ir negali būti įtrauktas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, jeigu jis:

1) pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą;

2) pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą;

3) pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio baudžiamojo nusizengimo padarymo ir nuo apkaltinamojo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo treji metai;

4) atleistas iš teisėjo, valstybės pareigūno, valstybės tarnautojo, advokato, notaro, antstolio pareigų už profesinės ar tarnybinės veiklos pažeidimus arba yra pripažintas padaręs tarnybinių nusizengimą, už kurį turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, jei po šio atleidimo arba pripažinimo padarius tarnybinių nusizengimą, už kurį turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, nepraėjo treji metai;

5) atleistas iš darbo, pareigų ar praradęs teisę verstis tam tikra veikla už neatitiktį įstatymuose keliamiems nepriekaištingos reputacijos reikalavimams ir teisės aktuose nustatytų etikos normų pažeidimą ir nuo atleidimo iš darbo, pareigų ar teisės verstis tam tikra veikla praradimo dienos nepraėjo treji metai;

6) piktnaudžiauja psichotropinėmis, narkotinėmis, toksinėmis medžiagomis, alkoholiu ar kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis.

2. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, gavusi duomenų, keliančių pagrįstą abejonių dėl asmens atitikties nepriekaištingos reputacijos reikalavimams, ir siekdama išsiaiškinti, ar asmuo atitinka nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, turi teisę motyvuotu rašytiniu prašymu kreiptis į Informatikos ir ryšių departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybės tarnybos departamentą, teisėsaugos, kontrolės ir kitas institucijas, įstaigas ar įmones, kad šios pateiktų apie tokį asmenį jų turimą informaciją. Institucijos, įstaigos ir įmonės tokią informaciją turi pateikti ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo prašymo pateikti tokią informaciją gavimo dienos.

8 straipsnis. Mediatorių kvalifikacijos kėlimas

1. Mediatoriai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi nuolat kelti kvalifikaciją.

2. Mediatorius privalo kas penkerius metus pateikti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai kvalifikacijos kėlimą įrodančius dokumentus.

3. Mediatorių kvalifikacijos kėlimo tvarką, taip pat mediatorių kvalifikacijos kėlimo ypatumus, kai šio įstatymo nustatyta tvarka mediatoriaus veikla buvo laikinai sustabdyta, nustato teisingumo ministras.

9 straipsnis. Išbraukimas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo

1. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu mediatorius iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo išbraukiamas šiais atvejais:

- 1) kai mediatorius miršta;
- 2) paties mediatoriaus prašymu;
- 3) kai mediatorius nesilaiko šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyto reikalavimo nuolat kelti kvalifikaciją ar nepateikia Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dokumentų, įrodančių kvalifikacijos kėlimą;
- 4) kai paaiškėja, kad mediatorius neatitinka šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų ar šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkybių;
- 5) kai mediatorių veiklos vertinimo komisija priima sprendimą išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo;
- 6) kai mediatorius per šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą terminą nepateikia prašymo įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą.

2. Apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo asmeniui pranešama raštu ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Kai yra pagrindas išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo vienu iš šio straipsnio 1 dalies 3, 4 ir 6 punktuose nurodytų atvejų, mediatorius įspėjamas raštu ir nustatomas dešimties darbo dienų terminas mediatoriaus veiklos trūkumams pašalinti. Jei per nurodytą dešimties darbo dienų terminą mediatorius nepašalina nustatytų veiklos trūkumų ar nepateikia Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dokumentų, įrodančių mediatoriaus veiklos trūkumų pašalinimą, mediatorius išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo.

3. Sprendimas šio straipsnio 1 dalies 3–6 punktuose nurodytais pagrindais išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

4. Šio straipsnio 1–3 dalys netaikomos teismo mediatoriams. Jų teismo mediatoriaus statusą panaikina Teisėjų tarybos sudaryta teisminės mediacijos komisija šiais atvejais:

- 1) kai teismo mediatorius miršta;
- 2) paties teismo mediatoriaus prašymu;
- 3) kai teismo mediatorius atleidžiamas iš teisėjo pareigų;
- 4) kai paaiškėja, kad teismo mediatorius neatitinka nepriekaištingos reputacijos reikalavimo;
- 5) kai teismo mediatorius nevykdo šio įstatymo 8, 15, 17, 23, 24 straipsniuose ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų dėl teisminės mediacijos.

5. Apie šio straipsnio 4 dalyje nurodytą sprendimą panaikinti teismo mediatoriaus statusą asmeniui pranešama Teisėjų tarybos nustatyta tvarka ir terminais. Sprendimas šio straipsnio 4 dalies 3–5 punktuose nurodytais pagrindais panaikinti teismo mediatoriaus statusą gali būti skundžiamas Teisėjų tarybai Teisėjų tarybos nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Laikinas mediatoriaus veiklos sustabdymas ir laikinas išbraukimas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo

1. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu mediatoriaus veikla laikinai sustabdoma ir mediatorius laikinai išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo šiais atvejais:

1) paties mediatoriaus prašymu; šiuo pagrindu mediatoriaus veikla gali būti laikinai sustabdoma ir mediatorius gali būti laikinai išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo ne ilgesniam nei penkerių metų laikotarpiui;

2) kai mediatorius yra įtariamamas ar kaltinamas nusikalstamos veikos, nurodytos šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose, padarymu.

2. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu mediatorius vėl įrašomas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą:

1) kai mediatoriaus veikla buvo laikinai sustabdyta ir mediatorius buvo laikinai išbrauktas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu atveju, – paties mediatoriaus prašymu;

2) kai mediatoriaus veikla buvo laikinai sustabdyta ir mediatorius buvo laikinai išbrauktas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu atveju, – išnykus šio išbraukimo pagrindą sudariusioms aplinkybėms.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimas priimamas ir mediatorius laikinai išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyto mediatoriaus prašymo gavimo dienos ar šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytos informacijos gavimo dienos. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimas priimamas ir mediatorius įrašomas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodyto mediatoriaus prašymo gavimo dienos ar šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytos informacijos gavimo dienos.

4. Apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą laikinai sustabdyti mediatoriaus veiklą ir laikinai išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo asmeniui pranešama raštu ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

5. Sprendimas šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu pagrindu laikinai sustabdyti mediatoriaus veiklą ir laikinai išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

11 straipsnis. Mediatorių kvalifikacinis egzaminas

1. Mediatorių kvalifikacinį egzaminą organizuoja Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

2. Mediatorių kvalifikacinis egzaminas rengiamas ne rečiau kaip kartą per tris mėnesius, jei yra gauta ne mažiau kaip dešimt prašymų laikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą.

3. Mediatorių kvalifikacinio egzamino metu tikrinami asmenų, siekiančių būti įrašytų į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, pasirengimas teikti mediacijos paslaugas, gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai, taip pat mediatorių profesinės etikos žinios.

4. Mediatorių kvalifikacinį egzaminą vykdo mediatorių kvalifikacinio egzamino komisija. Mediatorių kvalifikacinio egzamino komisijos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras.

5. Mediatorių kvalifikacinio egzamino programą tvirtina ir šio egzamino organizavimo ir vykdymo tvarką nustato teisingumo ministras.

III SKYRIUS

SUSITARIMAS DĖL MEDIACIJOS IR MEDIATORIŲ SKYRIMAS

12 straipsnis. Susitarimas dėl mediacijos

1. Mediacija taikoma ginčo šalių rašytiniu susitarimu. Ginčo šalys dėl mediacijos gali susitarti tiek kilus ginčui, tiek iš anksto, kai ginčo dar nėra. Gali būti susitariama taikyti mediaciją tik dėl tokio ginčo, dėl kurio įstatymai leidžia ginčo šalims sudaryti taikos sutartį.

2. Kai ginčo šalys susitaria ginčą spręsti mediacijos būdu, jos turi prieš kreipdamosi į teismą arba arbitražą bandyti ginčą išspręsti šiuo būdu. Jeigu susitarime dėl mediacijos nustatytas mediacijos pabaigos terminas, ginčo šalis gali kreiptis į teismą arba arbitražą tik praėjus šiam terminui. Kai toks terminas susitarime dėl mediacijos nenustatytas, ginčo šalis gali kreiptis į teismą arba arbitražą praėjus penkiolikai darbo dienų po to, kai raštu pasiūlė kitai ginčo šaliai išspręsti ginčą mediacijos būdu. Ginčo šalis gali kreiptis į teismą, nesilaikydama šioje dalyje nustatytų terminų, jeigu mediacija pasibaigia pagal šio įstatymo 19 straipsnį.

3. Civilinę bylą nagrinėjantis teismas gali pasiūlyti ginčo šalims bandyti ginčą spręsti mediacijos būdu. Jei ginčo šalys su tokiu pasiūlymu sutinka, teismas atideda bylos nagrinėjimą.

13 straipsnis. Mediatorių skyrimas

1. Mediatorius skiriamas ginčo šalių susitarimu ir mediatoriaus sutikimu. Mediatoriaus skyrimas ir jo sutikimas įforminami raštu.

2. Mediatorių skaičius nustatomas ginčo šalių susitarimu. Kai šio ginčo šalių susitarimo nėra, skiriamas vienas mediatorius.

3. Ginčo šalys gali susitarti, kad trečiasis asmuo arba mediacijos paslaugų administratorius parinks mediatorių arba rekomenduos jo kandidatūrą. Kai tai numatyta susitarime dėl mediacijos arba kai ginčo šalys nesutaria dėl mediatoriaus parinkimo, bendru ginčo šalių prašymu mediatorių, parinktų šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka, kandidatūras pasiūlo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba. Mediatoriumi asmuo skiriamas tik tuo atveju, kai yra jo rašytinis sutikimas.

14 straipsnis. Mediatorių skyrimas, kai mediatorius parenka Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba

1. Mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo parenka ir skiria Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, kai ginčo šalys ar kiti įstatymuose nurodyti subjektai kreipiasi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl mediatoriaus skyrimo.

2. Ginčo šalys, pateikdamos bendrą prašymą Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl mediatoriaus skyrimo, gali nurodyti konkretų mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo, kuris jų pageidavimu turėtų būti paskirtas. Jei ginčo šalys bendrame prašyme nenurodo konkretaus mediatoriaus, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba nedelsdama praneša ginčo šalims apie galimybę nurodyti konkretų mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo, kuris turėtų būti paskirtas. Jei ginčo šalys pageidauja, kad būtų paskirtas konkretus mediatorius, jos turi informuoti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą apie abiejų šalių suderintą pageidaujamą mediatoriaus kandidatūrą per tris darbo dienas nuo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos pranešimo gavimo dienos.

3. Kai dėl mediatoriaus skyrimo kreipiasi ne ginčo šalys, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba nedelsdama praneša ginčo šalims apie galimybę nurodyti konkretų mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo, kuris turėtų būti paskirtas. Jei ginčo šalys pageidauja, kad būtų paskirtas konkretus mediatorius, jos turi informuoti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą apie abiejų šalių suderintą pageidaujamą mediatoriaus kandidatūrą per tris darbo dienas nuo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos pranešimo gavimo dienos.

4. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, esant galimybei, atsižvelgia į ginčo šalių prašymą dėl mediatoriaus kandidatūros. Į ginčo šalių prašymą dėl mediatoriaus kandidatūros neatsižvelgiama, kai tai neįmanoma, vadovaujantis šio straipsnio 5 dalyje nurodytais kriterijais.

5. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, parinkdama mediatorių, turi vadovautis objektyvumo ir nešališkumo principais, atsižvelgti į mediatorių užimtumą, specializaciją, galimus interesų konfliktus ir kitas svarbias aplinkybes. Parenkant mediatorių taip pat turi būti užtikrinamas tolygus mediatorių, įrašytų į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, darbo krūvio paskirstymas.

6. Skiriant mediatorių, turi būti raštu įforminamas jo sutikimas.

7. Kreipimosi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl mediatoriaus skyrimo tvarką ir mediatoriaus parinkimo iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo ir skyrimo tvarką nustato teisingumo ministras.

IV SKYRIUS MEDIACIJOS VYKDYMAS

15 straipsnis. Mediacijos vykdymas

1. Ginčo šalys ir mediatorius gali susitarti dėl mediacijos pobūdžio ir tvarkos, nurodydamos pasirinktą taisyklių rinkinį arba bendru sutarimu nustatydamos atskiras mediacijos taisykles. Mediacijos metu gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos.

2. Jeigu ginčo šalys ir mediatorius nesusitaria dėl mediacijos pobūdžio ir tvarkos ar ginčo šalių susitarime nenustatyti konkretūs mediatoriaus veiksmai, mediatorius konkrečius veiksmus turi atlikti tinkamai, atsižvelgdamas į ginčo aplinkybes, įskaitant galimą ginčo šalių jėgų disbalansą, ginčo šalių pageidavimus ir poreikį greitai išspręsti ginčą, ir vadovaudamasis šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais mediaciją.

3. Mediatorius gali surengti pasitarimą su viena iš ginčo šalių nedalyvaujant kitai ginčo šaliai.

4. Mediacijos metu gali dalyvauti tik ginčo šalys, jų atstovai ir mediatorius. Ginčo šalių prašymu arba sutikimu mediacijos metu gali dalyvauti ir kiti asmenys. Mediatorius, nustatęs, kad yra ir daugiau sprendžiamo ginčo šalių, pasiūlo šioje ginčų sprendimo procedūroje dalyvaujančioms ginčo šalims įtraukti kitas ginčo šalis į ginčo sprendimą mediacijos būdu. Kitas ginčo šalis į ginčo sprendimą mediacijos būdu bendru sutarimu įtraukia mediacijos procedūroje dalyvaujančios ginčo šalys arba mediacijos procedūroje dalyvaujančių ginčo šalių bendru sutikimu kitas ginčo šalis įtraukia mediatorius.

5. Bet kuri ginčo šalis gali pasitraukti iš mediacijos, nenurodydama pasitraukimo priežasčių. Tai neužkerta kelio ginčo šalims pakartotinai susitarti dėl ginčo sprendimo mediacijos būdu.

6. Mediatorius turi pranešti ginčo šalims ir nutraukti mediaciją, jeigu taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, mediatoriaus manymu, atsižvelgiant į ginčo aplinkybes ir mediatoriaus kompetenciją, bus neįvykdomas ar neteisėtas arba jeigu mediatorius pripažįsta, kad mažai tikėtina, kad tęsiant mediaciją ginčas bus išspręstas taikiai.

16 straipsnis. Taikos sutartis

1. Mediacijos metu sudaromoms taikos sutartims taikomi Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose nustatyti reikalavimai.

2. Mediacijos metu ginčo šalių sudaryta taikos sutartis ginčo šalims turi įstatymo galią.

3. Kai ginčas, kuris sprendžiamas mediacijos būdu, nėra tuo pačiu metu nagrinėjamas teisme, ginčo šalių bendru prašymu arba vienos iš ginčo šalių prašymu, kai yra gautas kitos ginčo šalies rašytinis sutikimas, taikos sutartis gali būti pateikta teismui tvirtinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXXIX skyriuje nustatyta supaprastinto proceso tvarka. Prašymas dėl taikos sutarties patvirtinimo paduodamas ginčo šalių pasirinkimu vienos iš ginčo šalies gyvenamosios vietos arba buveinės apylinkės teismui. Įsiteisėjusia teismo nutartimi patvirtinta

taikos sutartis ginčo šalims įgyja galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią ir gali būti vykdoma priverstinai.

17 straipsnis. Konfidencialumas

1. Jeigu ginčo šalys nesusitarė kitaip, ginčo šalys, mediatoriai ir mediacijos paslaugų administratoriai turi laikyti paslapyje visą mediacijos ir su ja susijusią informaciją, išskyrus informaciją, kurios reikia siekiant patvirtinti ar įvykdyti mediacijos metu sudarytą taikos sutartį, ir informaciją, kurios neatskleidimas prieštarautų viešajam interesui (ypač kai reikia užtikrinti vaiko interesus arba užkirsti kelią žalos fizinio asmens sveikatai ar gyvybei atsiradimui). Ši nuostata taip pat taikoma teismo, arbitražo ir kitoms ginčų sprendimo procedūroms, tiek susijusioms su ginču, kuris buvo sprendžiamas mediacijos būdu, tiek nesusijusioms.

2. Mediatorius negali vienos ginčo šalies jam patikėtos konfidencialios informacijos atskleisti kitai ginčo šaliai, jeigu nėra informaciją patikėjusios ginčo šalies leidimo.

3. Už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų pareigų neatlikimą ar netinkamą atlikimą mediatoriai ir mediacijos paslaugų administratoriai atsako šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

18 straipsnis. Ieškinio senaties terminų sustabdymas

1. Pradėjus mediaciją, ieškinio senaties terminai sustabdomi.

2. Mediacijos pradžios momentu ieškinio senaties terminų sustabdymo tikslais pripažįstama diena, kurią viena ginčo šalis tiesiogiai arba per kitą asmenį (atstovą, mediatorių, mediacijos paslaugų administratorių ar kitą įgaliotą asmenį) išsiunčia rašytinį pasiūlymą kitai ginčo šaliai dėl ginčo sprendimo mediacijos būdu.

3. Mediacijai pasibaigus be taikos sutarties, ieškinio senaties terminas tęsiasi. Šiuo atveju likusi termino dalis pratęsiama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.129 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

19 straipsnis. Mediacijos pabaiga

Mediacijos pabaigos diena laikoma:

1) ginčo šalies rašytinio pareiškimo dėl nesutikimo spręsti ginčą mediacijos būdu gavimo diena. Jeigu ginčo šalys nebuvo sudariusios susitarimo dėl mediacijos ir viena ginčo šalis pateikė kitai ginčo šaliai šio įstatymo 18 straipsnio 2 dalyje nurodytą pasiūlymą, laikoma, kad mediacija yra baigta anksčiausiu iš šių momentų: pasiūlymą gavusios ginčo šalies rašytinio pareiškimo dėl nesutikimo spręsti ginčą mediacijos būdu gavimo dieną arba praėjus penkiolikai darbo dienų nuo to pasiūlymo išsiuntimo dienos, jeigu kita ginčo šalis per šį terminą raštu nepareiškė sutikimo ginčą spręsti mediacijos būdu;

2) mediatoriaus rašytinio pareiškimo dėl mediacijos pabaigos pateikimo visoms ginčo šalims diena;

3) ginčo šalies rašytinio pareiškimo dėl pasitraukimo iš mediacijos pateikimo mediatoriui ir kitai ginčo šaliai diena;

4) visų ginčo šalių rašytinio pareiškimo dėl mediacijos pabaigos pateikimo mediatoriui diena;

5) ginčo šalių taikos sutarties sudarymo diena.

V SKYRIUS PRIVALOMOSIOS MEDIACIJOS YPATUMAI

20 straipsnis. Privalomosios mediacijos atvejai

Privalomoji mediacija taikoma šiuose ginčiuose:

1) šeimos ginčiuose, nagrinėjamuose ginčo teisena Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka;

2) ginčiuose dėl nedidelių sumų, nagrinėjamuose Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka;

3) kitais įstatymų nustatytais atvejais.

21 straipsnis. Kreipimasis dėl privalomosios mediacijos

1. Privalomąją mediaciją inicijuoja ginčo šalys bendru sutarimu arba viena iš ginčo šalių.

2. Kai privalomąją mediaciją inicijuoja ginčo šalys bendru sutarimu, ginčo šalys turi paduoti bendrą prašymą Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl mediatoriaus skyrimo šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka arba ginčo šalys savo pasirinktam mediatoriui, įrašytam į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi paduoti bendrą prašymą vykdyti mediaciją šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Kai privalomąją mediaciją inicijuoja viena iš ginčo šalių, ši ginčo šalis turi paduoti prašymą Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl mediatoriaus skyrimo šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka arba savo pasirinktam mediatoriui, įrašytam į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi paduoti prašymą vykdyti mediaciją šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka. Ginčo šalies prašyme turi būti nurodytas kitos ginčo šalies vardas, pavardė, ginčo dalykas, gyvenamosios vietos ar kitos dokumentų įteikimo vietos adresas, kai kita ginčo šalis yra juridinis asmuo, – juridinio asmens pavadinimas, buveinės ar kitos dokumentų įteikimo vietos adresas.

4. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba arba mediatorius, gavęs šio straipsnio 3 dalyje nurodytą ginčo šalies prašymą, ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo šio prašymo gavimo dienos išsiunčia pranešimą kitai ginčo šaliai apie gautą prašymą, kartu nurodydamas, kad ne vėliau kaip per penkiolika darbo dienų nuo pranešimo išsiuntimo dienos turi būti gautas kitos ginčo šalies sutikimas dėl mediacijos vykdymo.

5. Jei per penkiolika darbo dienų nuo pranešimo išsiuntimo dienos kitos ginčo šalies sutikimas dėl mediacijos vykdymo negaunamas, laikoma, kad kita ginčo šalis nesutiko pasinaudoti privalomąją mediacija. Tokiais atvejais privalomąją mediaciją inicijavusi ginčo šalis turi teisę kreiptis į teismą dėl ginčo išsprendimo ir yra laikoma, kad ginčo šalis įgyvendino įstatymuose nustatytą reikalavimą pasinaudoti privalomąją mediacija.

6. Šio straipsnio nustatyta tvarka kreipiantis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos mokamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatytas žyminis mokestis. Asmenų prašymai iš dalies atleisti nuo žyminio mokesčio mokėjimo arba atidėti žyminio mokesčio sumokėjimą nagrinėjami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXXIX skyriuje nustatyta tvarka.

7. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba turi skirti patalpas privalomajai mediacijai vykdyti. Ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu privalomoji mediacija gali būti vykdoma ir kitose patalpose.

22 straipsnis. Privalomosios mediacijos paslaugų apmokėjimas

1. Tais atvejais, kai mediatorių vykdyti privalomąją mediaciją iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo parenka ir skiria Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka, mediacijos paslaugas apmoka Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba iš valstybės biudžeto lėšų. Šiais atvejais iš valstybės biudžeto lėšų apmokama tik už vieno mediatoriaus teikiamas mediacijos paslaugas. Jei šalys pageidauja, kad privalomąją mediaciją vykdytų keli mediatoriai, už kitų mediatorių teikiamas mediacijos paslaugas apmokama ginčo šalių lėšomis, o mediacijos kaina nustatoma ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu.

2. Ginčo šalys turi teisę pačios pasirinkti mediatorių, kuris vykdys privalomąją mediaciją, iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka. Tokiais atvejais už mediaciją apmokama ginčo šalių lėšomis, o mediacijos kaina nustatoma ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu.

3. Privalomoji mediacija, už kurią apmokama iš valstybės biudžeto lėšų, gali būti vykdoma iki keturių valandų. Jei pasibaigus šioje dalyje nustatytam laikui galutinis susitarimas dėl taikaus

ginčo sprendimo dar nėra pasiektas, ginčo šalys gali toliau savanoriškai tęsti mediaciją ginčo šalių lėšomis.

4. Apmokėjimo mediatoriams už suteiktas privalomosios mediacijos paslaugas dydžius ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

VI SKYRIUS

TEISMINĖS MEDIACIJOS YPATUMAI

23 straipsnis. Teisminės mediacijos vykdymas

1. Teisminė mediacija vykdoma vadovaujantis šiuo įstatymu, kitais įstatymais ir Teisėjų tarybos nustatyta tvarka.

2. Teisminę mediaciją vykdo teismo mediatoriai ir kiti šio įstatymo nustatyta tvarka paskirti mediatoriai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą.

3. Teisminei mediacijai gali būti perduodama ir dalis byloje pareikštų reikalavimų.

4. Teisminės mediacijos metu gali dalyvauti tik ginčo šalys, jų atstovai ir mediatorius. Ginčo šalių prašymu arba sutikimu teisminės mediacijos metu gali dalyvauti ir kiti asmenys.

5. Teisminė mediacija vyksta teismo patalpose arba kitoje mediatoriaus su ginčo šalimis suderintoje vietoje. Teisminės mediacijos metu gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos.

6. Bet kuri ginčo šalis gali pasitraukti iš teisminės mediacijos, nenurodydama pasitraukimo priežasčių. Tai neužkerta kelio ginčo šalims pakartotinai susitarti dėl ginčo sprendimo teisminės mediacijos būdu.

7. Už prašymą vykdyti teisminę mediaciją mokamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatytas žyminis mokestis. Teismo mediatoriai teisminės mediacijos paslaugas teikia nemokamai. Tais atvejais, kai mediatorių vykdyti teisminę mediaciją iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo parenka ir skiria Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka, teisminės mediacijos paslaugas apmoka Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba iš valstybės biudžeto lėšų. Teisminė mediacija, už kurią apmokama iš valstybės biudžeto lėšų, gali būti vykdoma iki keturių valandų. Jei pasibaigus šioje dalyje nustatytam laikui galutinis susitarimas dėl takaus ginčo sprendimo dar nėra pasiektas, ginčo šalys gali toliau savanoriškai tęsti mediaciją ginčo šalių lėšomis. Apmokėjimo mediatoriams už suteiktas teisminės mediacijos paslaugas dydžius ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

8. Teismai turi skirti patalpas teisminei mediacijai vykdyti. Ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu teisminė mediacija gali būti vykdoma ir kitose patalpose.

24 straipsnis. Teismo mediatorių parinkimas ir skyrimas

1. Teisėjas, kuris yra ir teismo mediatorius, nagrinėdamas civilinę bylą šalių sutikimu gali nuspręsti pats vykdyti teisminę mediaciją arba gali parinkti ir skirti kitą teismo mediatorių, esant galimybei, atsižvelgdamas į abiejų šalių suderintą nuomonę dėl teismo mediatoriaus kandidatūros.

2. Jeigu teisėjas neskiria teismo mediatoriaus, o šalys pageidauja, kad byla būtų perduota teisminei mediacijai, teismas nedelsdamas praneša Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie tai, kad reikia parinkti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo vykdyti teisminę mediaciją konkrečioje byloje. Tokiu atveju mediatorių parenka ir skiria Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka.

VII SKYRIUS MEDIATORIŲ DRAUSMINĖ ATSAKOMYBĖ

25 straipsnis. Skundų (pranešimų) dėl mediatorių veiklos teikimas

1. Jei mediatorius pažeidžia šio įstatymo, Europos mediatorių elgesio kodekso ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių mediacijos paslaugų teikimą, reikalavimus, asmenys gali teikti skundus (pranešimus) dėl mediatorių veiklos mediatorių veiklos vertinimo komisijai.

2. Mediatorių veiklos vertinimo komisijos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras.

26 straipsnis. Mediatorių drausminės atsakomybės taikymas

1. Mediatorių veiklos vertinimo komisija, nustačiusi, kad mediatorius pažeidė mediacijos paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, turi teisę priimti šiuos sprendimus:

1) pareikšti įspėjimą;

2) pareikšti viešą įspėjimą, apie kurį paskelbiama Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimo priėmimo dienos. Šis viešas įspėjimas Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė skelbiamas vienus metus nuo viešo įspėjimo paskelbimo dienos;

3) išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimai gali būti skundžiami teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Apie šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą sprendimą mediatorių veiklos vertinimo komisija praneša Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodyti sprendimai yra priimti dėl asmens, kuriam pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas, apie šiuos sprendimus mediatorių veiklos vertinimo komisija privalo pranešti Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės kompetentingai institucijai, kuri asmeniui yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas.

4. Kai asmuo yra išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimu, jis trejus metus nuo šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyto sprendimo priėmimo dienos negali būti pakartotinai įrašomas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir negali laikinai teikti mediacijos paslaugų Lietuvoje.

5. Mediatorių veiklos vertinimo komisija, nustačiusi, kad laikinai mediacijos paslaugas Lietuvoje teikiantis asmuo, nurodytas šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje, pažeidė jam taikomus laikiną mediacijos paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, turi teisę priimti šiuos sprendimus:

1) pareikšti įspėjimą;

2) pareikšti viešą įspėjimą, apie kurį paskelbiama Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėse ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimo priėmimo dienos. Šis viešas įspėjimas skelbiamas vienus metus nuo viešo įspėjimo paskelbimo dienos;

3) uždrausti laikinai mediacijos paslaugas Lietuvoje teikiančiam asmeniui, nurodytam šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje, teikti mediacijos paslaugas Lietuvoje. Šis draudimas galioja trejus metus nuo sprendimo priėmimo dienos.

6. Apie šio straipsnio 5 dalyje nurodytus sprendimus mediatorių veiklos vertinimo komisija privalo pranešti Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės kompetentingai institucijai, kuri asmeniui yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas.

27 straipsnis. Mediatorių padarytos žalos atlyginimas

Už asmenims padarytą žalą teikiant mediacijos paslaugas mediatoriai atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

28 straipsnis. Teismo mediatorių drausminė atsakomybė

Teismo mediatoriams šio skyriaus nuostatos dėl drausminės atsakomybės netaikomos. Teismo mediatoriams drausminė atsakomybė taikoma Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nustatyta tvarka.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29 straipsnis. Įstatymo taikymas

1. Šis įstatymas taikomas tik po jo įsigaliojimo sudarytiems susitarimams dėl mediacijos ir pradėtoms mediacijos procedūroms.

2. Šio įstatymo nuostatos dėl privalomosios mediacijos taikomos tik tiems ginčams, dėl kurių išsprendimo teismo tvarka ketinama kreiptis po šių nuostatų įsigaliojimo.

Lietuvos Respublikos
mediacijos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų (OL 2008 L 136, p. 3).“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 20, 21, 22 straipsnius ir šio straipsnio 6 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 20, 21, 22 straipsniai įsigalioja 2017 m. liepos 1 d.

3. 2017 m. liepos 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 1 straipsnio 1 dalies redakcija:

„1. Šis įstatymas nustato pagrindines civilinių ginčų mediacijos sąlygas, institucijų funkcijas mediacijos srityje, reikalavimus asmenims, siekiantiems teikti mediacijos paslaugas, mediacijos vykdymo tvarką, privalomosios mediacijos ir teisminės mediacijos ypatumus, mediatorių drausminę atsakomybę.“

4. 2017 m. liepos 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 18 straipsnio 2 dalies redakcija:

„2. Mediacijos pradžios momentu ieškinio senaties terminų sustabdymo tikslais pripažįstama diena, kurią viena ginčo šalis tiesiogiai arba per kitą asmenį (atstovą, mediatorių, mediacijos paslaugų administratorių ar kitą įgaliotą asmenį) išsiunčia rašytinį pasiūlymą kitai ginčo šaliai dėl ginčo sprendimo mediacijos būdu, taip pat diena, kurią viena ginčo šalis ar abi ginčo šalys kreipiasi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos.“

5. Šio įstatymo įsigaliojimo dieną Teismo mediatoriaus statuso suteikimo ir jo panaikinimo asmenims tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 13P-124-(7.1.2) „Dėl Teismo mediatoriaus statuso suteikimo ir jo panaikinimo asmenims tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka įrašyti į Teismo mediatorių sąrašą teismo mediatoriai yra įrašomi į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos turi užtikrinti, kad jie atitinka šio įstatymo reikalavimus, nustatytus asmenims, siekiantiems būti

įrašytiems į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, ir turi pateikti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai tai patvirtinančius dokumentus. Pasibaigus šioje dalyje nustatytam terminui, asmenys, neatitinkantys šio įstatymo reikalavimų, išbraukiami iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, teisingumo ministras ir Teisėjų taryba iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisės sistemos departamento
direktoriaus pavaduotoja
Natalija Zilinskiene
2016-05-04

Teisingumo ministras
Juozas Bernatonių
Juozas Bernatoniš

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIŲ GINČŲ TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO
ĮSTATYMO NR. X-1702 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymą Nr. X-1702 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS
~~CIVILINIŲ GINČŲ TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO~~ MEDIACIJOS
ĮSTATYMAS

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato pagrindines civilinių ginčų taikinamojo ~~tarpininkavimo~~ **mediacijos** sąlygas, **institucijų funkcijas** **mediacijos srityje**, **reikalavimus asmenims, siekiantiems teikti mediacijos paslaugas**, **mediacijos vykdymo tvarką**, **teisminės mediacijos ypatumus**, **mediatorių drausminę atsakomybę**.

2. Šis įstatymas taikomas ~~neteisminiam~~ **neteisminei** ir ~~teisminiam~~ **teisminei** civilinių ginčų taikinamajam ~~tarpininkavimui~~ **mediacijai**, išskyrus dėl tokių civilinių teisių ir pareigų iškilusius ginčus, dėl kurių sudarytos taikos sutartys pagal įstatymus laikomos negaliojančiomis. Šis įstatymas netaikomas bylą nagrinėjančio teisėjo vykdomam taikinimui teismo proceso metu.

3. Šis įstatymas taikomas nacionaliniams ir tarptautiniams civiliniams ginčams spręsti **vykdant mediaciją**.

45. Šiuo įstatymu įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai, nurodyti šio įstatymo priede.

56. Kiti teisės aktai, **reglamentuojantys ginčų sprendimą**, gali ~~numatyti civilinių~~ **nustatyti** ginčų taikinamojo ~~tarpininkavimo~~ **mediacijos** ypatumus atskirų kategorijų ginčiuose.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. Civilinio ginčo šalis (toliau – ginčo šalis) – **civiliniame** ginče dalyvaujantis asmuo, kurio teisėms ir pareigoms turi įtakos ginčo išsprendimas.

2. Civilinis ginčas (toliau – ginčas) – ginčas, kuris yra ar gali būti nagrinėjamas civilinio proceso tvarka bendrosios kompetencijos teisme.

3. ~~Civilinių ginčų taikinamasis tarpininkavimas (mediacija) (toliau – taikinamasis tarpininkavimas)~~ **Mediacija** – civilinių ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli civilinių ginčų taikinimo ~~tarpininkai (mediatoriai)~~ padeda civilinio ginčo šalims taikiai spręsti ginčą. **Mediacija, išskyrus teisėjų vykdomą teisminę mediaciją, yra profesinė veikla.**

4. Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo administravimo paslaugas teikianti institucija (toliau – ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **Mediacijos** paslaugų administratorius) – viešasis arba privatusis juridinis asmuo, kuris rekomenduoja ar skiria ~~taikinimo tarpininkus~~ **mediatorius**, siūlo ar nustato ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** taisykles, administruoja ~~taikinamojo~~

~~tarpininkavimo~~ **mediacijos** išlaidas, suteikia patalpas, kuriose atliekama ši procedūra, ir (arba) teikia kitas su ~~taikinamuoju tarpininkavimu~~ **mediacija** susijusias paslaugas.

5. ~~Civilinių ginčų taikinimo tarpininkas (mediatorius) (toliau – taikinimo tarpininkas mediatorius)~~ **Mediatorius** – šio įstatymo nustatytus reikalavimus atitinkantis trečiasis nešališkas fizinis asmuo, kuris yra įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir padeda ginčo šalims taikiai spręsti ginčą dalyvauja sprendžiant kitų asmenų civilinį ginčą, siekdamas padėti jį išspręsti taikiai.

6. **Privalomoji mediacija** – mediacija, kuria įstatymų nustatytais atvejais privaloma pasinaudoti prieš kreipiantis į teismą dėl ginčo sprendimo.

67. Tarptautinis civilinis ginčas – ginčas, kurio bent vienos iš šalių nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje negu bet kurios kitos šio ginčo šalies valstybėje tą dieną, kurią:

1) ginčo šalys sudaro susitarimą dėl ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** taikymo kilus ginčui;

2) teismas, kai tai numatyta teisės aktuose, nurodo taikyti ~~taikinamąjį tarpininkavimą~~ **mediaciją**;

3) pagal teisės aktus atsiranda pareiga taikyti ~~taikinamąjį tarpininkavimą~~ **mediaciją**;

4) teismas pasiūlo ginčo šalims bandyti ginčą spręsti ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu.

8. **Teisminė mediacija** – ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli mediatoriai padeda ginčo šalims taikiai spręsti teisme nagrinėjamą bylą.

9. **Teismo mediatorius** – trečiasis nešališkas fizinis asmuo – teisėjas, kuris vykdo teisminę **mediaciją**.

~~7.10.~~ Taikant šio įstatymo 177 ir 188 straipsnių nuostatas, tarptautiniu ~~civiliniu~~ ginču taip pat laikomas ginčas, kuriam išspręsti po tarp ginčo šalių įvykusios ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** inicijuojamas teismo ar arbitražo procesas kitoje valstybėje negu ta, kurioje yra ginčo šalių nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė šio straipsnio 76 dalies 1, 2 ar 3 punktuose nurodytą dieną.

3 straipsnis. Mediacijos institucinė sistema

1. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija (toliau – Teisingumo ministerija):

1) teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei teisės aktų, reguliuojančių **mediaciją**, projektus;

2) prižiūri šio įstatymo ir su juo susijusių teisės aktų įgyvendinimą;

3) organizuoja ir atlieka šiuo įstatymu nustatyto teisinio reguliavimo stebėseną;

4) informuoja visuomenę apie **mediaciją**;

5) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas **mediacijos** srityje.

2. **Teisėjų taryba**:

1) nustato teisminės **mediacijos** organizavimo ir vykdymo teismuose tvarką;

2) nustato reikalavimus teisėjams, pageidaujantiems vykdyti teismo mediatoriaus veiklą, teismo mediatoriaus statuso suteikimo ir jo panaikinimo tvarką;

3) nustato teismo mediatorių sąrašo sudarymo ir tvarkymo tvarką;

4) vykdo teisminės **mediacijos** stebėseną;

5) užtikrina teisėjų mokymą **mediacijos** srityje;

6) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas teisminės **mediacijos** srityje.

3. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba:

1) sudaro ir tvarko Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą;

2) Lietuvos Respublikos teisingumo ministro (toliau – teisingumo ministras) nustatyta tvarka sudaro sutartis dėl privalomosios **mediacijos** paslaugų teikimo, kontroliuoja, kaip vykdomos šios sutartys;

- 3) organizuoja mediatorių kvalifikacinį egzaminą;
 - 4) parenka ir skiria mediatorius iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo;
 - 5) nepažeisdama šio įstatymo 17 straipsnyje nustatytų konfidencialumo principo užtikrinimo taisyklių, statistiniais tikslais kaupia ir apibendrina informaciją apie mediacijos trukmę, mediatorių, įrašytų į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, darbo krūvį, įvykdytų mediacijų skaičių, mediacijos paslaugų kainas ir kitą susijusią informaciją;
 - 6) atlieka kitas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytas funkcijas mediacijos srityje.
4. Teisingumo ministerijai pavestų funkcijų mediacijos srityje įgyvendinimą padeda užtikrinti mediacijos koordinavimo taryba (toliau – koordinavimo taryba). Koordinavimo taryba yra kolegiali patariamoji visuomeniniai pagrindais veikianti institucija.
5. Koordinavimo tarybą sudaro Teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos advokatūros, Lietuvos notarų rūmų, Teisėjų tarybos, mokslo ir studijų institucijų, kitų institucijų ir asociacijų, kurių veikla susijusi su mediacijos paslaugų teikimu, atstovai. Koordinavimo tarybos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras.
6. Koordinavimo taryba:
- 1) teikia pasiūlymus dėl mediacijos teisinio reguliavimo ir praktinio taikymo tobulinimo;
 - 2) teikia pasiūlymus dėl mediacijos plėtros;
 - 3) teikia pasiūlymus dėl valstybės biudžeto lėšų poreikio mediacijai vykdyti ir dėl efektyvaus jų naudojimo;
 - 4) teikia pasiūlymus dėl iš valstybės biudžeto lėšų finansuojamo užmokesčio už mediaciją.

II SKYRIUS

MEDIACIJOS PASLAUGŲ TEIKIMO REIKALAVIMAI IR REIKALAVIMAI ASMENIMS, SIEKiantiems TEIKTI MEDIACIJOS PASLAUGAS

- 4 straipsnis. Taikinimo tarpininkų skyrimas, nešališkumas, profesionalumas ir atsakomybė
1. Taikinimo tarpininkas skiriamas ginčo šalių susitarimu ir taikinimo tarpininko sutikimu. Taikinimo tarpininko skyrimas ir jo sutikimas įforminami raštu, paprastai įtraukiant ir nuostatą dėl taikinimo tarpininko pareigos laikytis Europos mediatorių elgesio kodekso.
 2. Taikinimo tarpininkų skaičius nustatomas ginčo šalių susitarimu. Kai šio ginčo šalių susitarimo nėra, skiriamas vienas taikinimo tarpininkas.
 3. Ginčo šalys gali susitarti, kad trečiasis asmuo arba taikinamojo tarpininkavimo paslaugų administratorius parinks taikinimo tarpininką arba rekomenduos jo kandidatūrą. Kai tai numatyta susitarime dėl taikinamojo tarpininkavimo arba kai ginčo šalys nesutaria dėl taikinimo tarpininko parinkimo, bendru ginčo šalių prašymu taikinimo tarpininką gali paskirti apylinkės teismas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXXIX skyriuje nustatyta supaprastinto proceso tvarka. Taikinimo tarpininku asmuo skiriamas tik tuo atveju, kai yra jo rašytinis sutikimas.
 4. Taikinimo tarpininkas ginčo šalių atžvilgiu turi veikti nešališkai. Taikinimo tarpininkas gali priimti pasiūlymą pradėti taikinamąjį tarpininkavimą arba tęsti pradėtą taikinamąjį tarpininkavimą tik tuo atveju, jeigu jis informavo ginčo šalis apie jam žinomas aplinkybes, kurios gali kelti abejonių dėl jo nešališkumo, ir jeigu ginčo šalys sutiko, kad jis vykdytų taikinamąjį tarpininkavimą.
 5. Taikinimo tarpininkas privalo pateikti ginčo šalims informaciją apie savo išsilavinimą ir patirtį.
 6. Taikinimo tarpininkas negali būti arbitru arba teisėju tame pačiame ginče, kuriame vykde ar vykdo taikinamąjį tarpininkavimą, išskyrus atvejus, kai ginčo šalys raštu susitaria skirti taikinimo tarpininką arbitru ir šis tam neprieštarauja. Be to, taikinimo tarpininkas negali būti nė vienos ginčo

~~šalies advokatu ar kitu atstovu tame pačiame ginče, kuriame vykdė ar vykdo taikinamąjį tarpininkavimą.~~

~~7. Taikinamasis tarpininkavimas gali būti teikiamas už atlygį ir be atlygio. Kai taikinamasis tarpininkavimas teikiamas už atlygį, ši procedūra pradėdama tik po to, kai taikinimo tarpininkas raštu susitaria su ginčo šalimis dėl atlyginimo dydžio ir mokėjimo tvarkos.~~

4 straipsnis. Mediacijos paslaugų teikimo reikalavimai

1. Mediacijos paslaugas gali teikti tik mediatorius, įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje nurodytus atvejus.

2. Mediatorius ginčo šalių atžvilgiu turi veikti nešališkai. Mediatorius gali priimti pasiūlymą pradėti mediaciją arba tęsti pradėtą mediaciją tik tuo atveju, jeigu jis informavo ginčo šalis apie jam žinomas aplinkybes, kurios gali kelti abejonių dėl jo nešališkumo, ir jeigu ginčo šalys sutiko, kad jis vykdytų mediaciją.

3. Mediatorius privalo laikytis Europos mediatorių elgesio kodekso.

4. Mediatorius ginčo šalies prašymu privalo pateikti ginčo šalims informaciją apie savo išsilavinimą ir patirtį.

5. Mediatorius negali būti arbitru arba teisėju tame pačiame ginče, kuriame vykdė ar vykdo mediaciją, išskyrus atvejus, kai ginčo šalys raštu susitaria skirti mediatorių arbitru ir šis tam neprieštaruoja, ir išskyrus Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatytus atvejus. Be to, mediatorius negali būti nė vienos ginčo šalies atstovu tame pačiame ginče, kuriame vykdė ar vykdo mediaciją.

6. Mediacija gali būti teikiama už atlygį ir be atlygio. Kai mediacija teikiama už atlygį, išskyrus atvejus, kai mediacija apmokama iš valstybės biudžeto lėšų, ši procedūra pradėdama tik po to, kai mediatorius raštu susitaria su ginčo šalimis dėl atlyginimo dydžio ir mokėjimo tvarkos.

7. Asmenims, kuriems pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas, neribojama laisvė laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje. Šiems asmenims, laikinai teikiantiems paslaugas Lietuvos Respublikoje savo valstybės suteiktu mediatoriaus vardu, netaikomi šio įstatymo 6–11 straipsniai. Mediacijos paslaugų teikimo laikinumas vertinamas atsižvelgiant į mediacijos paslaugų teikimo trukmę, reguliarumą, dažnumą ir tęstinumą, taip pat lyginant mediacijos paslaugų, teikiamų įsisteigimo valstybėje, dalį ir mediacijos paslaugų, teikiamų Lietuvos Respublikoje, dalį.

8. Šio straipsnio 7 dalyje nurodyti asmenys, prieš pradėdami laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje, privalo informuoti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, kad ketina laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje. Šie asmenys, laikinai teikdami mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje, privalo informuoti ginčo šalis, kad laikinai teikia mediacijos paslaugas savo valstybės suteiktu mediatoriaus vardu, ir nurodyti, kokie šio įstatymo reikalavimai jiems netaikomi.

5 straipsnis. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašas

1. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą sudaro ir tvarko Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

2. Teisėjų tarybos nustatyta tvarka Nacionalinė teismų administracija tvarko teisėjų, kuriems suteiktas teismo mediatoriaus statusas, sąrašą. Teisėjų tarybos nustatyta tvarka Nacionalinė teismų administracija Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai pateikia duomenis apie teismo mediatorius. Nacionalinė teismų administracija pateikia duomenis apie teisėjus, kuriems suteiktas ar panaikintas teismo mediatoriaus statusas, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo atitinkamo sprendimo priėmimo dienos.

3. Mediatorius turi pranešti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie duomenų, įrašytų apie jį Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė, pasikeitimus per penkias

darbo dienas nuo duomenų pasikeitimo dienos. Teismo mediatorius apie duomenų, įrašytų apie jį Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, pasikeitimus Teisėjų tarybos nustatyta tvarka informuoja Nacionalinę teismų administraciją.

4. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą turi būti nurodoma: mediatoriaus vardas, pavardė, profesinė kvalifikacija, darbo adresas, telefono numeris, elektroninio pašto adresas ir (ar) kiti kontaktiniai duomenys, mediatoriaus specializacija ar specializacijos, veiklos teritorija ar teritorijos.

5. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašas, taip pat informacija apie laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje teikiančius asmenis, nurodytus šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje, sudaromi ir tvarkomi teisingumo ministro nustatyta tvarka.

6. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašas skelbiamas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėse. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėse taip pat skelbiama informacija apie laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje teikiančius asmenis, nurodytus šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje.

6 straipsnis. Įrašymas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą

1. Asmenys, siekiantys būti įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi atitikti šiuos reikalavimus:

- 1) turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą;
- 2) būti išklausę ne trumpesnius kaip 40 valandų mokymus mediacijos tema ne anksčiau kaip prieš penkerius metus iki kreipimosi dėl įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą dienos;
- 3) išlaikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą;
- 4) būti nepriekaištingos reputacijos, atsižvelgiant į šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytus reikalavimus.

2. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyti reikalavimai netaikomi teisėjams, turintiems penkerių metų teisėjo darbo patirtį, ir dėstytojams, turintiems socialinių mokslų daktaro laipsnį, kurie per paskutinius trejus metus iki kreipimosi dėl įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą vedė mokymus mediacijos tema, kurių bendra trukmė ne mažiau kaip 100 akademinų valandų. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyti reikalavimai taip pat netaikomi asmenims, kuriems pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas. Šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytas reikalavimas netaikomas advokatams ir notarams, turintiems penkerių metų atitinkamai advokato arba notaro darbo patirtį.

3. Į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą įrašoma Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba priima sprendimą įrašyti asmenį į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir įrašo asmenį į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ne vėliau kaip per penkiolika darbo dienų nuo prašymo įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir kitų susijusių dokumentų gavimo dienos. Apie šį sprendimą ir apie asmens įrašymą į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba asmeniui praneša raštu ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo ir asmens įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą dienos.

4. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimai dėl asmens įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

5. Šio straipsnio 3 ir 4 dalių nuostatos netaikomos teisėjams, pageidaujantiems vykdyti teismo mediatoriaus veiklą. Teisėjui, atitinkančiam mediatoriui keliamus reikalavimus ir pageidaujantiems vykdyti teismo mediatoriaus veiklą, teismo mediatoriaus statusą Teisėjų

tarybos nustatyta tvarka suteikia ir panaikina Teisėjų tarybos sudaryta teisminės mediacijos komisija.

6. Minimalius mokymų mediacijos tema, nurodytų šio straipsnio 1 dalies 2 punkte, reikalavimus nustato teisingumo ministras.

7. Prašymą įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir kitus susijusius dokumentus Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai asmuo gali pateikti per atstumą, elektroninėmis priemonėmis per kontaktinį centrą, kaip jis apibrėžtas Lietuvos Respublikos paslaugų įstatyme, arba kreipdamasis tiesiogiai į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą. Apie gautus dokumentus Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba asmeniui praneša raštu ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo dokumentų gavimo dienos.

7 straipsnis. Mediatoriaus nepriekaištinga reputacija

1. Asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos ir negali būti įtrauktas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, jeigu jis:

1) pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą;

2) pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą;

3) pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio baudžiamojo nusižengimo padarymo ir nuo apkaltinamojo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo treji metai;

4) atleistas iš teisėjo, valstybės pareigūno, valstybės tarnautojo, advokato, notaro, antstolio pareigų už profesinės ar tarnybinės veiklos pažeidimus arba yra pripažintas padaręs tarnybinį nusižengimą, už kurį turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, jei po šio atleidimo arba pripažinimo padarius tarnybinį nusižengimą, už kurį turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, nepraėjo treji metai;

5) atleistas iš darbo, pareigų ar praradęs teisę verstis tam tikra veikla už neatitiktį įstatymuose keliamiems nepriekaištingos reputacijos reikalavimams ir teisės aktuose nustatytų etikos normų pažeidimą ir nuo atleidimo iš darbo, pareigų ar teisės verstis tam tikra veikla praradimo dienos nepraėjo treji metai;

6) piktnaudžiauja psichotropinėmis, narkotinėmis, toksinėmis medžiagomis, alkoholiu ar kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis.

2. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, gavusi duomenų, keliančių pagrįstų abejonių dėl asmens atitikties nepriekaištingos reputacijos reikalavimams, ir siekdama išsiaiškinti, ar asmuo atitinka nepriekaištingos reputacijos reikalavimus, turi teisę motyvuotu rašytiniu prašymu kreiptis į Informatikos ir ryšių departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Valstybės tarnybos departamentą, teisėsaugos, kontrolės ir kitas institucijas, įstaigas ar įmones, kad šios pateiktų apie tokį asmenį jų turimą informaciją. Institucijos, įstaigos ir įmonės tokią informaciją turi pateikti ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo prašymo pateikti tokią informaciją gavimo dienos.

8 straipsnis. Mediatorių kvalifikacijos kėlimas

1. Mediatoriai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi nuolat kelti kvalifikaciją.

2. Mediatorius privalo kas penkerius metus pateikti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai kvalifikacijos kėlimą įrodančius dokumentus.

3. Mediatorių kvalifikacijos kėlimo tvarką, taip pat mediatorių kvalifikacijos kėlimo ypatumus, kai šio įstatymo nustatyta tvarka mediatoriaus veikla buvo laikinai sustabdyta, nustato teisingumo ministras.

9 straipsnis. Išbraukimas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo

1. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu mediatorius iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo išbraukiamas šiais atvejais:

- 1) kai mediatorius miršta;
- 2) paties mediatoriaus prašymu;
- 3) kai mediatorius nesilaiko šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyto reikalavimo nuolat kelti kvalifikaciją ar nepateikia Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dokumentų, įrodančių kvalifikacijos kėlimą;
- 4) kai paaiškėja, kad mediatorius neatitinka šio įstatymo 6 straipsnio 1 dalyje nustatytų reikalavimų ar šio įstatymo 6 straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkybių;
- 5) kai mediatorių veiklos vertinimo komisija priima sprendimą išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo;
- 6) kai mediatorius per šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą terminą nepateikia prašymo įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą.

2. Apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo asmeniui pranešama raštu ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Kai yra pagrindas išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo vienu iš šio straipsnio 1 dalies 3, 4 ir 6 punktuose nurodytų atvejų, mediatorius įspėjamas raštu ir nustatomas dešimties darbo dienų terminas mediatoriaus veiklos trūkumams pašalinti. Jei per nurodytą dešimties darbo dienų terminą mediatorius nepašalina nustatytų veiklos trūkumų ar nepateikia Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dokumentų, įrodančių mediatoriaus veiklos trūkumų pašalinimą, mediatorius išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo.

3. Sprendimas šio straipsnio 1 dalies 3–6 punktuose nurodytais pagrindais išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

4. Šio straipsnio 1–3 dalys netaikomos teismo mediatoriams. Jų teismo mediatoriaus statusą panaikina Teisėjų tarybos sudaryta teisminės mediacijos komisija šiais atvejais:

- 1) kai teismo mediatorius miršta;
- 2) paties teismo mediatoriaus prašymu;
- 3) kai teismo mediatorius atleidžiamas iš teisėjo pareigų;
- 4) kai paaiškėja, kad teismo mediatorius neatitinka nepriekaištingos reputacijos reikalavimo;

5) kai teismo mediatorius nevykdo šio įstatymo 8, 15, 17, 23, 24 straipsniuose ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų dėl teisminės mediacijos.

5. Apie šio straipsnio 4 dalyje nurodytą sprendimą panaikinti teismo mediatoriaus statusą asmeniui pranešama Teisėjų tarybos nustatyta tvarka ir terminais. Sprendimas šio straipsnio 4 dalies 3–5 punktuose nurodytais pagrindais panaikinti teismo mediatoriaus statusą gali būti skundžiamas Teisėjų tarybai Teisėjų tarybos nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Laikinas mediatoriaus veiklos sustabdymas ir laikinas išbraukimas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo

1. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu mediatoriaus veikla laikinai sustabdoma ir mediatorius laikinai išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo šiais atvejais:

1) paties mediatoriaus prašymu; šiuo pagrindu mediatoriaus veikla gali būti laikinai sustabdoma ir mediatorius gali būti laikinai išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo ne ilgesniam nei penkerių metų laikotarpiui;

2) kai mediatorius yra įtariamasis ar kaltinamas nusikalstamos veikos, nurodytos šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 1–3 punktuose, padarymu.

2. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimu mediatorius vėl įrašomas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą:

1) kai mediatoriaus veikla buvo laikinai sustabdyta ir mediatorius buvo laikinai išbrauktas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytu atveju, – paties mediatoriaus prašymu;

2) kai mediatoriaus veikla buvo laikinai sustabdyta ir mediatorius buvo laikinai išbrauktas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu atveju, – išnykus šio išbraukimo pagrindą sudariusioms aplinkybėms.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimas priimamas ir mediatorius laikinai išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyto mediatoriaus prašymo gavimo dienos ar šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytos informacijos gavimo dienos. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytais atvejais Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos sprendimas priimamas ir mediatorius įrašomas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodyto mediatoriaus prašymo gavimo dienos ar šio straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodytos informacijos gavimo dienos.

4. Apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytą sprendimą laikinai sustabdyti mediatoriaus veiklą ir laikinai išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo asmeniui pranešama raštu ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

5. Sprendimas šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytu pagrindu laikinai sustabdyti mediatoriaus veiklą ir laikinai išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.

11 straipsnis. Mediatorių kvalifikacinis egzaminas

1. Mediatorių kvalifikacinį egzaminą organizuoja Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

2. Mediatorių kvalifikacinis egzaminas rengiamas ne rečiau kaip kartą per tris mėnesius, jei yra gauta ne mažiau kaip dešimt prašymų laikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą.

3. Mediatorių kvalifikacinio egzamino metu tikrinami asmenų, siekiančių būti įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, pasirengimas teikti mediacijos paslaugas, gebėjimas teorines žinias ir įgūdžius taikyti praktiškai, taip pat mediatorių profesinės etikos žinios.

4. Mediatorių kvalifikacinį egzaminą vykdo mediatorių kvalifikacinio egzamino komisija. Mediatorių kvalifikacinio egzamino komisijos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras.

5. Mediatorių kvalifikacinio egzamino programą tvirtina ir šio egzamino organizavimo ir vykdymo tvarką nustato teisingumo ministras.

III SKYRIUS

SUSITARIMAS DĖL MEDIACIJOS IR MEDIATORIŲ SKYRIMAS

123 straipsnis. Susitarimas dėl taikinamojo tarpininkavimo mediacijos

1. Taikinamasis tarpininkavimas **Mediacija** taikomas ginčo šalių rašytiniu susitarimu. Ginčo šalys dėl taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** gali susitarti tiek kilus ginčui, tiek iš anksto, kai

ginčo dar nėra. Gali būti susitariama taikyti mediaciją tik dėl tokio ginčo, dėl kurio įstatymai leidžia ginčo šalims sudaryti taikos sutartį.

2. Kai ginčo šalys susitaria ginčą spręsti taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** būdu, jos turi prieš kreipdamosi į teismą arba arbitražą bandyti ginčą išspręsti šiuo būdu. Jeigu susitarime dėl taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** nustatyti taikinamojo tarpininkavimo **nustatytas mediacijos** pabaigos terminai **terminas**, ginčo šalis gali kreiptis į teismą arba arbitražą tik praėjus šiems terminams **šiam terminui**. Kai tokie terminai **toks terminas** susitarime dėl taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** nenustatyti **nenustatytas**, ginčo šalis gali kreiptis į teismą arba arbitražą praėjus vienam mėnesiui **penkiolikai darbo dienų** po to, kai raštu pasiūlė kitai ginčo šaliai išspręsti ginčą taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** būdu. Ginčo šalis gali kreiptis į teismą, nesilaikydama šioje dalyje nustatytų terminų, jeigu taikinamasis tarpininkavimas **mediacija** pasibaigia pagal šio įstatymo 199 straipsnį.

3. Civilinę bylą nagrinėjantis teismas gali pasiūlyti ginčo šalims bandyti ginčą spręsti taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** būdu. Jei ginčo šalys su tokiu pasiūlymu sutinka, teismas atideda bylos nagrinėjimą.

13 straipsnis. Mediatorių skyrimas

1. Mediatorius skiriamas ginčo šalių susitarimu ir mediatoriaus sutikimu. Mediatoriaus skyrimas ir jo sutikimas įforminami raštu.

2. Mediatorių skaičius nustatomas ginčo šalių susitarimu. Kai šio ginčo šalių susitarimo nėra, skiriamas vienas mediatorius.

3. Ginčo šalys gali susitarti, kad trečiasis asmuo arba mediacijos paslaugų administratorius parinks mediatorių arba rekomenduos jo kandidatūrą. Kai tai numatyta susitarime dėl mediacijos arba kai ginčo šalys nesutaria dėl mediatoriaus parinkimo, bendru ginčo šalių prašymu mediatorių, parinktų šio įstatymo 14 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka, kandidatūras pasiūlo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba. Mediatoriumi asmuo skiriamas tik tuo atveju, kai yra jo rašytinis sutikimas.

14 straipsnis. Mediatorių skyrimas, kai mediatorius parenka Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba

1. Mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo parenka ir skiria Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, kai ginčo šalys ar kiti įstatymuose nurodyti subjektai kreipiasi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl mediatoriaus skyrimo.

2. Ginčo šalys, pateikdamos bendrą prašymą Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl mediatoriaus skyrimo, gali nurodyti konkretų mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo, kuris jų pageidavimu turėtų būti paskirtas. Jei ginčo šalys bendrame prašyme nenurodo konkretaus mediatoriaus, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba nedelsdama praneša ginčo šalims apie galimybę nurodyti konkretų mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo, kuris turėtų būti paskirtas. Jei ginčo šalys pageidauja, kad būtų paskirtas konkretus mediatorius, jos turi informuoti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą apie abiejų šalių suderintą pageidaujamą mediatoriaus kandidatūrą per tris darbo dienas nuo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos pranešimo gavimo dienos.

3. Kai dėl mediatoriaus skyrimo kreipiasi ne ginčo šalys, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba nedelsdama praneša ginčo šalims apie galimybę nurodyti konkretų mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo, kuris turėtų būti paskirtas. Jei ginčo šalys pageidauja, kad būtų paskirtas konkretus mediatorius, jos turi informuoti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą apie abiejų šalių suderintą pageidaujamą mediatoriaus kandidatūrą per tris darbo dienas nuo Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos pranešimo gavimo dienos.

4. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, esant galimybei, atsižvelgia į ginčo šalių prašymą dėl mediatoriaus kandidatūros. Į ginčo šalių prašymą dėl mediatoriaus kandidatūros neatsižvelgiama, kai tai neįmanoma, vadovaujantis šio straipsnio 5 dalyje nurodytais kriterijais.

5. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba, parinkdama mediatorių, turi vadovautis objektyvumo ir nešališkumo principais, atsižvelgti į mediatorių užimtumą, specializaciją, galimus interesų konfliktus ir kitas svarbias aplinkybes. Parenkant mediatorių taip pat turi būti užtikrinamas tolygus mediatorių, įrašytų į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, darbo krūvio paskirstymas.

6. Skiriant mediatorių, turi būti raštu įforminamas jo sutikimas.

7. Kreipimosi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl mediatoriaus skyrimo tvarką ir mediatoriaus parinkimo iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo ir skyrimo tvarką nustato teisingumo ministras.

IV SKYRIUS MEDIACIJOS VYKDYMAS

155 straipsnis. Taikinamojo tarpininkavimo **Mediacijos** vykdymas

1. Ginčo šalys **ir mediatorius** gali susitarti dėl taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** pobūdžio ir tvarkos, nurodydamos pasirinktą taisyklių rinkinį arba bendru sutarimu nustatydamos atskiras taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** taisykles. Taikinamojo tarpininkavimo **Mediacijos** metu ginčo šalių bendru sutarimu gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos.

2. Jeigu ginčo šalys **ir mediatorius** nesusitaria dėl taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** pobūdžio ir tvarkos ar ginčo šalių susitarime nenustatyti konkretūs taikinimo tarpininko **mediatoriaus** veiksmai, taikinimo tarpininkas **mediatorius** konkrečius veiksmus turi atlikti tinkamai, atsižvelgdamas į ginčo aplinkybes, įskaitant galimą ginčo šalių jėgų disbalansą, ginčo šalių pageidavimus ir poreikį greitai išspręsti ginčą, ir vadovaudamasis **šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais mediaciją**.

3. Taikinimo tarpininkas **Mediatorius** gali surengti pasitarimą su viena iš ginčo šalių nedalyvaujant kitai ginčo šaliai.

4. Taikinamojo tarpininkavimo **Mediacijos** metu gali dalyvauti tik ginčo šalys, jų atstovai ir taikinimo tarpininkas **mediatorius**. Ginčo šalių prašymu arba sutikimu taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** metu gali dalyvauti ir kiti asmenys. Taikinimo tarpininkas **Mediatorius**, nustatęs, kad yra ir daugiau sprendžiamo ginčo šalių, pasiūlo šioje ginčų sprendimo procedūroje dalyvaujančioms ginčo šalims **įtraukti kitas ginčo šalis į ginčo sprendimą** susitarti su kitomis ginčo šalimis dėl ginčo sprendimo taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** būdu. **Kitas ginčo šalis į ginčo sprendimą mediacijos būdu bendru sutarimu įtraukia mediacijos procedūroje dalyvaujančios ginčo šalys arba mediacijos procedūroje dalyvaujančių ginčo šalių bendru sutikimu kitas ginčo šalis įtraukia mediatorius.**

5. Bet kuri ginčo šalis gali pasitraukti iš taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos**, nenurodydama pasitraukimo priežasčių. Tai neužkerta kelio ginčo šalims pakartotinai susitarti dėl ginčo sprendimo taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** būdu.

6. Taikinimo tarpininkas **Mediatorius** turi pranešti ginčo šalims ir nutraukti taikinamąjį tarpininkavimą **mediaciją**, jeigu taikus susitarimas, kuris gali būti ginčo šalių pasiektas, taikinimo tarpininko **mediatoriaus** manymu, atsižvelgiant į ginčo aplinkybes ir taikinimo tarpininko **mediatoriaus** kompetenciją, bus neįvykdomas ar neteisėtas arba jeigu taikinimo tarpininkas **mediatorius** pripažįsta, kad mažai tikėtina, kad tęsiant taikinamąjį tarpininkavimą **mediaciją** ginčas bus išspręstas taikiai.

166 straipsnis. Taikos sutartis

1. ~~Taikinamojo tarpininkavimo~~ **Mediacijos** metu sudaromoms taikos sutartims taikomi Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse ir kituose įstatymuose nustatyti reikalavimai.

2. ~~Taikinamojo tarpininkavimo~~ **Mediacijos** metu ginčo šalių sudaryta taikos sutartis ginčo šalims turi įstatymo galią.

3. Kai ginčas, kuris sprendžiamas ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu, nėra tuo pačiu metu nagrinėjamas teisme, ginčo šalių bendru prašymu arba vienos iš ginčo šalių prašymu, kai yra gautas kitos ginčo šalies rašytinis sutikimas, taikos sutartis gali būti pateikta teismui tvirtinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXXIX skyriuje nustatyta supaprastinto proceso tvarka. Prašymas dėl taikos sutarties patvirtinimo paduodamas ginčo šalių pasirinkimu vienos iš ginčo šalies gyvenamosios vietos arba buveinės apylinkės teismui. Įsiteisėjusia teismo nutartimi patvirtinta taikos sutartis ginčo šalims įgyja galutinio teismo sprendimo (*res judicata*) galią ir gali būti vykdoma priverstinai.

177 straipsnis. Konfidencialumas

1. Jeigu ginčo šalys nesusitarė kitaip, ginčo šalys, ~~taikinimo tarpininkai~~ **mediatoriai** ir ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** paslaugų administratoriai turi laikyti paslapyje visą ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** ir su juo **ja** susijusią informaciją, išskyrus informaciją, kurios reikia siekiant patvirtinti ar įvykdyti ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** metu sudarytą taikos sutartį, ir informaciją, kurios neatskleidimas prieštarautų viešajam interesui (ypač kai reikia užtikrinti vaiko interesus arba užkirsti kelią žalos fizinio asmens sveikatai ar gyvybei atsiradimui). Ši nuostata taip pat taikoma teismo, arbitražo ir kitoms ginčų sprendimo procedūroms, tiek susijusioms su ginču, kuris buvo sprendžiamas ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu, tiek nesusijusioms.

2. ~~Taikinimo tarpininkas~~ **Mediatorius** negali vienos ginčo šalies jam patikėtos konfidencialios informacijos atskleisti kitai ginčo šaliai, jeigu nėra informaciją patikėjusios ginčo šalies leidimo.

3. Už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų pareigų neatlikimą ar netinkamą atlikimą ~~taikinimo tarpininkai~~ **mediatoriai** ir ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** paslaugų administratoriai atsako įstatymų šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

188 straipsnis. Ieškinio senaties terminų sustabdymas

1. Pradėjus ~~taikinamąjį tarpininkavimą~~ **mediaciją**, ieškinio senaties terminai sustabdomi.

2. ~~Taikinamojo tarpininkavimo~~ **Mediacijos** pradžios momentu ieškinio senaties terminų sustabdymo tikslais pripažistama diena, kurią viena ginčo šalis tiesiogiai arba per kitą asmenį (atstovą, ~~taikinimo tarpininką~~ **mediatorių**, ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** paslaugų administratorių ar kitą įgaliotą asmenį) išsiunčia rašytinį pasiūlymą kitai ginčo šaliai dėl ginčo sprendimo ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu.

3. ~~Taikinamajam tarpininkavimui~~ **Mediacijai** pasibaigus be taikos sutarties, ieškinio senaties terminas tęsiasi. Šiuo atveju likusi termino dalis ~~prailginama~~ **pratęsiama** Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.129 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

199 straipsnis. Taikinamojo tarpininkavimo Mediacijos pabaiga

~~Taikinamojo tarpininkavimo~~ **Mediacijos** pabaigos **diena** momentu laikoma:

1) ginčo šalies rašytinio pareiškimo dėl nesutikimo spręsti ginčą ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu išsiuntimo kitai ginčo šaliai **gavimo** diena. Jeigu ginčo šalys nebuvo sudariusios susitarimo dėl ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** ir viena ginčo šalis pateikė kitai ginčo šaliai šio įstatymo 188 straipsnio 2 dalyje nurodytą pasiūlymą, laikoma, kad ~~taikinamasis tarpininkavimas~~ **mediacija** yra baigtas anksčiausiu iš šių momentų: pasiūlymą gavusios ginčo šalies rašytinio pareiškimo dėl nesutikimo spręsti ginčą ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu išsiuntimo

kitai ginčo šaliai **gavimo** dieną arba praėjus vienam mėnesiui **penkiolikai darbo dienų** nuo to pasiūlymo išsiuntimo dienos, jeigu kita ginčo šalis per šį terminą raštu nepareiškė sutikimo ginčą spręsti taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** būdu;

2) taikinimo tarpininko **mediatoriaus** rašytinio pareiškimo dėl taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** pabaigos pateikimo visoms ginčo šalims diena;

3) ginčo šalies rašytinio pareiškimo dėl pasitraukimo iš taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** pateikimo taikinimo tarpininkui **mediatoriui** ir kitai ginčo šaliai diena;

4) visų ginčo šalių rašytinio pareiškimo dėl taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** pabaigos pateikimo taikinimo tarpininkui **mediatoriui** diena;

5) ginčo šalių taikos sutarties sudarymo diena.

V SKYRIUS PRIVALOMOSIOS MEDIACIJOS YPATUMAI

20 straipsnis. Privalomosios mediacijos atvejai

Privalomoji mediacija taikoma šiuose ginčiuose:

1) šeimos ginčiuose, nagrinėjamuose ginčo teisena Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka;

2) ginčiuose dėl nedidelių sumų, nagrinėjamuose Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka;

3) kitais įstatymų nustatytais atvejais.

21 straipsnis. Kreipimasis dėl privalomosios mediacijos

1. Privalomąją mediaciją inicijuoja ginčo šalys bendru sutarimu arba viena iš ginčo šalių.

2. Kai privalomąją mediaciją inicijuoja ginčo šalys bendru sutarimu, ginčo šalys turi paduoti bendrą prašymą Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl mediatoriaus skyrimo šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka arba ginčo šalys savo pasirinktam mediatoriui, įrašytam į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi paduoti bendrą prašymą vykdyti mediaciją šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.

3. Kai privalomąją mediaciją inicijuoja viena iš ginčo šalių, ši ginčo šalis turi paduoti prašymą Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai dėl mediatoriaus skyrimo šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka arba savo pasirinktam mediatoriui, įrašytam į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi paduoti prašymą vykdyti mediaciją šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka. Ginčo šalies prašyme turi būti nurodytas kitos ginčo šalies vardas, pavardė, ginčo dalykas, gyvenamosios vietos ar kitos dokumentų įteikimo vietos adresas, kai kita ginčo šalis yra juridinis asmuo, – juridinio asmens pavadinimas, buveinės ar kitos dokumentų įteikimo vietos adresas.

4. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba arba mediatorius, gavęs šio straipsnio 3 dalyje nurodytą ginčo šalies prašymą, ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo šio prašymo gavimo dienos išsiunčia pranešimą kitai ginčo šaliai apie gautą prašymą, kartu nurodydamas, kad ne vėliau kaip per penkiolika darbo dienų nuo pranešimo išsiuntimo dienos turi būti gautas kitos ginčo šalies sutikimas dėl mediacijos vykdymo.

5. Jei per penkiolika darbo dienų nuo pranešimo išsiuntimo dienos kitos ginčo šalies sutikimas dėl mediacijos vykdymo negaunamas, laikoma, kad kita ginčo šalis nesutiko pasinaudoti privalomąja mediacija. Tokiais atvejais privalomąją mediaciją inicijavusi ginčo šalis turi teisę kreiptis į teismą dėl ginčo išsprendimo ir yra laikoma, kad ginčo šalis įgyvendino įstatymuose nustatytą reikalavimą pasinaudoti privalomąja mediacija.

6. Šio straipsnio nustatyta tvarka kreipiantis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos mokamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatytas žyminis mokestis. Asmenų prašymai iš dalies atleisti nuo žyminio

mokesčio mokėjimo arba atidėti žyminio mokesčio sumokėjimą nagrinėjami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXXIX skyriuje nustatyta tvarka.

7. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba turi skirti patalpas privalomajai mediacijai vykdyti. Ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu privalomoji mediacija gali būti vykdoma ir kitose patalpose.

22 straipsnis. Privalomosios mediacijos paslaugų apmokėjimas

1. Tais atvejais, kai mediatorių vykdyti privalomąją mediaciją iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo parenka ir skiria Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka, mediacijos paslaugas apmoka Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba iš valstybės biudžeto lėšų. Šiais atvejais iš valstybės biudžeto lėšų apmokama tik už vieno mediatoriaus teikiamas mediacijos paslaugas. Jei šalys pageidauja, kad privalomąją mediaciją vykdytų keli mediatoriai, už kitų mediatorių teikiamas mediacijos paslaugas apmokama ginčo šalių lėšomis, o mediacijos kaina nustatoma ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu.

2. Ginčo šalys turi teisę pačios pasirinkti mediatorių, kuris vykdys privalomąją mediaciją, iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo šio įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka. Tokiais atvejais už mediaciją apmokama ginčo šalių lėšomis, o mediacijos kaina nustatoma ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu.

3. Privalomoji mediacija, už kurią apmokama iš valstybės biudžeto lėšų, gali būti vykdoma iki keturių valandų. Jei pasibaigus šioje dalyje nustatytam laikui galutinis susitarimas dėl taikaus ginčo sprendimo dar nėra pasiektas, ginčo šalys gali toliau savanoriškai tęsti mediaciją ginčo šalių lėšomis.

4. Apmokėjimo mediatoriams už suteiktas privalomosios mediacijos paslaugas dydžius ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

VI SKYRIUS TEISMINĖS MEDIACIJOS YPATUMAI

~~10 straipsnis. Valstybės teikiamos taikinamojo tarpininkavimo paslaugos. Taikinamojo tarpininkavimo plėtros skatinimas~~

~~1. Teisėjų tarybos nustatytais atvejais ir tvarka bendrosios kompetencijos teismuose vykdomas teisminis taikinamasis tarpininkavimas.~~

~~2. Įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka gali būti teikiamos valstybės užtikrinamos neteismo taikinamojo tarpininkavimo paslaugos.~~

~~3. Siekiant skatinti taikinamojo tarpininkavimo plėtrą ir užtikrinti jo kokybę, sudaromas priemonių planas, kurį tvirtina Teisingumo ministerija.~~

23 straipsnis. Teisminės mediacijos vykdymas

1. Teisminė mediacija vykdoma vadovaujantis šiuo įstatymu, kitais įstatymais ir Teisėjų tarybos nustatyta tvarka.

2. Teisminę mediaciją vykdo teismo mediatoriai ir kiti šio įstatymo nustatyta tvarka paskirti mediatoriai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą.

3. Teisminei mediacijai gali būti perduodama ir dalis byloje pareikštų reikalavimų.

4. Teisminės mediacijos metu gali dalyvauti tik ginčo šalys, jų atstovai ir mediatorius. Ginčo šalių prašymu arba sutikimu teisminės mediacijos metu gali dalyvauti ir kiti asmenys.

5. Teisminė mediacija vyksta teismo patalpose arba kitoje mediatoriaus su ginčo šalimis suderintoje vietoje. Teisminės mediacijos metu gali būti naudojamos informacinės ir elektroninių ryšių technologijos.

6. Bet kuri ginčo šalis gali pasitraukti iš teisminės mediacijos, nenurodydama pasitraukimo priežasčių. Tai neužkerta kelio ginčo šalims pakartotinai susitarti dėl ginčo sprendimo teisminės mediacijos būdu.

7. Už prašymą vykdyti teisminę mediaciją mokamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatytas žyminis mokestis. Teismo mediatoriai teisminės mediacijos paslaugas teikia nemokamai. Tais atvejais, kai mediatorių vykdyti teisminę mediaciją iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo parenka ir skiria Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka, teisminės mediacijos paslaugas apmoka Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba iš valstybės biudžeto lėšų. Teisminė mediacija, už kurią apmokama iš valstybės biudžeto lėšų, gali būti vykdoma iki keturių valandų. Jei pasibaigus šioje dalyje nustatytam laikui galutinis susitarimas dėl taikaus ginčo sprendimo dar nėra pasiektas, ginčo šalys gali toliau savanoriškai tęsti mediaciją ginčo šalių lėšomis. Apmokėjimo mediatoriams už suteiktas teisminės mediacijos paslaugas dydžius ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

8. Teismai turi skirti patalpas teisminei mediacijai vykdyti. Ginčo šalių ir mediatoriaus susitarimu teisminė mediacija gali būti vykdoma ir kitose patalpose.

24 straipsnis. Teismo mediatorių parinkimas ir skyrimas

1. Teisėjas, kuris yra ir teismo mediatorius, nagrinėdamas civilinę bylą šalių sutikimu gali nuspręsti pats vykdyti teisminę mediaciją arba gali parinkti ir skirti kitą teismo mediatorių, esant galimybei, atsižvelgdamas į abiejų šalių suderintą nuomonę dėl teismo mediatoriaus kandidatūros.

2. Jeigu teisėjas neskiria teismo mediatoriaus, o šalys pageidauja, kad byla būtų perduota teisminei mediacijai, teismas nedelsdamas praneša Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie tai, kad reikia parinkti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo vykdyti teisminę mediaciją konkrečioje byloje. Tokiu atveju mediatorių parenka ir skiria Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba šio įstatymo 14 straipsnyje nustatyta tvarka.

VII SKYRIUS MEDIATORIŲ DRAUSMINĖ ATSAKOMYBĖ

25 straipsnis. Skundų (pranešimų) dėl mediatorių veiklos teikimas

1. Jei mediatorius pažeidžia šio įstatymo, Europos mediatorių elgesio kodekso ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių mediacijos paslaugų teikimą, reikalavimus, asmenys gali teikti skundus (pranešimus) dėl mediatorių veiklos mediatorių veiklos vertinimo komisijai.

2. Mediatorių veiklos vertinimo komisijos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras.

26 straipsnis. Mediatorių drausminės atsakomybės taikymas

1. Mediatorių veiklos vertinimo komisija, nustačiusi, kad mediatorius pažeidė mediacijos paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, turi teisę priimti šiuos sprendimus:

- 1) pareikšti įspėjimą;
- 2) pareikšti viešą įspėjimą, apie kurį paskelbiama Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimo priėmimo dienos. Šis viešas įspėjimas Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė skelbiamas vienus metus nuo viešo įspėjimo paskelbimo dienos;
- 3) išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimai gali būti skundžiami teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

3. Apie šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą sprendimą mediatorių veiklos vertinimo komisija praneša Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodyti sprendimai yra priimti dėl asmens, kuriam pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas, apie šiuos sprendimus mediatorių veiklos vertinimo komisija privalo pranešti Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės kompetentingai institucijai, kuri asmeniui yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas.

4. Kai asmuo yra išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimu, jis trejus metus nuo šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyto sprendimo priėmimo dienos negali būti pakartotinai įrašomas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir negali laikinai teikti mediacijos paslaugų Lietuvos Respublikoje.

5. Mediatorių veiklos vertinimo komisija, nustačiusi, kad laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje teikiantis asmuo, nurodytas šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje, pažeidė jam taikomus laikiną mediacijos paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, turi teisę priimti šiuos sprendimus:

1) pareikšti įspėjimą;

2) pareikšti viešą įspėjimą, apie kurį paskelbiama Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėse ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimo priėmimo dienos. Šis viešas įspėjimas skelbiamas vienus metus nuo viešo įspėjimo paskelbimo dienos;

3) uždrausti laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje teikiančiam asmeniui, nurodytam šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje, teikti mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje. Šis draudimas galioja trejus metus nuo sprendimo priėmimo dienos.

6. Apie šio straipsnio 5 dalyje nurodytus sprendimus mediatorių veiklos vertinimo komisija privalo pranešti Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės kompetentingai institucijai, kuri asmeniui yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas.

27 straipsnis. Mediatorių padarytos žalos atlyginimas

Už asmenims padarytą žalą teikiant mediacijos paslaugas mediatoriai atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

28 straipsnis. Teismo mediatorių drausminė atsakomybė

Teismo mediatoriams šio skyriaus nuostatos dėl drausminės atsakomybės netaikomos. Teismo mediatoriams drausminė atsakomybė taikoma Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nustatyta tvarka.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29~~44~~ straipsnis. Baigiamosios nuostatos Įstatymo taikymas

1. Šis įstatymas taikomas tik po jo įsigaliojimo sudarytiems susitarimams dėl **mediacijos** taikinamojo tarpininkavimo ir pradėtoms taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** procedūroms.

2. Šio įstatymo nuostatos dėl privalomosios mediacijos taikomos tik tiems ginčams, dėl kurių išsprendimo teismo tvarka ketinama kreiptis po šių nuostatų įsigaliojimo.

Lietuvos Respublikos
 civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo
mediacijos įstatymo
 priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų (OL 2008 L 136, p. 3).“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, taikymas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 20, 21, 22 straipsnius ir šio straipsnio 6 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

2. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 20, 21, 22 straipsniai įsigalioja 2017 m. liepos 1 d.

3. 2017 m. liepos 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 1 straipsnio 1 dalies redakcija:

„1. Šis įstatymas nustato pagrindines civilinių ginčų mediacijos sąlygas, institucijų funkcijas mediacijos srityje, reikalavimus asmenims, siekiantiems teikti mediacijos paslaugas, mediacijos vykdymo tvarką, privalomosios mediacijos ir teisminės mediacijos ypatumus, mediatorių drausminę atsakomybę.“

4. 2017 m. liepos 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo 18 straipsnio 2 dalies redakcija:

„2. Mediacijos pradžios momentu ieškinio senaties terminų sustabdymo tikslais pripažįstama diena, kurią viena ginčo šalis tiesiogiai arba per kitą asmenį (atstovą, mediatorių, mediacijos paslaugų administratorių ar kitą įgaliotą asmenį) išsiunčia rašytinį pasiūlymą kitai ginčo šaliai dėl ginčo sprendimo mediacijos būdu, taip pat diena, kurią viena ginčo šalis ar abi ginčo šalys kreipiasi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos.“

5. Šio įstatymo įsigaliojimo dieną Teismo mediatoriaus statuso suteikimo ir jo panaikinimo asmenims tvarkos aprašo, patvirtinto Teisėjų tarybos 2014 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 13P-124-(7.1.2) „Dėl Teismo mediatoriaus statuso suteikimo ir jo panaikinimo asmenims tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka įrašyti į Teismo mediatorių sąrašą teismo mediatoriai yra įrašomi į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir per 6 mėnesius nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos turi užtikrinti, kad jie atitinka šio įstatymo reikalavimus, nustatytus asmenims, siekiantiems būti įrašytiems į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, ir turi pateikti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai tai patvirtinančius dokumentus. Pasibaigus šioje dalyje nustatytam terminui, asmenys, neatitinkantys šio įstatymo reikalavimų, išbraukiami iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, teisingumo ministras ir Teisėjų taryba iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisingumo ministras

 Juozas Bernatoniš

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 IR 231
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 231¹ IR 231² STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMAS

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 65 straipsnio pakeitimas

Papildyti 65 straipsnio 1 dalį 7 punktu:

„7) jeigu jis šioje byloje vykdė teisminę mediaciją arba vykdė mediaciją dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.“

2 straipsnis. 80 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 80 straipsnį nauja 7 dalimi:

„7. Už prašymą vykdyti teisminę mediaciją mokamas dešimt eurų žyminis mokestis.“

2. Buvusią 7 dalį laikyti 8 dalimi.

3. Papildyti 80 straipsnį 9 dalimi:

„9. Jeigu prieš kreipdamosi į teismą šalys ginčą sprendė mediacijos būdu, mokama 75 procentai šio straipsnio 1 dalyje nurodytos mokėtinos žyminio mokesčio sumos, bet ne mažiau kaip penki eurai. Šioje dalyje nurodytu atveju teismui turi būti pateikti rašytiniai įrodymai apie ginčo sprendimą mediacijos būdu. Šioje dalyje nurodyta žyminio mokesčio lengvata netaikoma, jeigu teismas nustato, kad šalis prašymą perduoti ginčą spręsti mediacijos būdu pareiškė nesąžiningai arba nesąžiningai naudojosi mediacija, arba jos metu reiškė nesąžiningus prašymus. Šioje dalyje nurodyta žyminio mokesčio lengvata netaikoma, kai Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo nustatyta tvarka buvo vykdoma privalomoji mediacija.“

4. Papildyti 80 straipsnį 10 dalimi:

„10. Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo nustatyta tvarka kreipiantis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos mokamas penkiasdešimt eurų žyminis mokestis.“

3 straipsnis. 87 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 87 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„87 straipsnis. Žyminio mokesčio grąžinimas ir įskaitymas“.

2. Pakeisti 87 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Jeigu ieškinys atsiimamas pradėjus bylą nagrinėti iš esmės arba ieškovas atsisako pareikšti ieškinio, arba šalys sudaro taikos sutartį, šalims grąžinama 75 procentai pirmosios instancijos teismui sumokėto žyminio mokesčio sumos. Kai ginčo šalys sudaro taikos sutartį privalomosios mediacijos metu, ginčo šalims grąžinama 100 procentų sumokėto žyminio mokesčio sumos. 75 procentų dydžio žyminio mokesčio dalis grąžinama ir tuo atveju, jeigu ieškovas atsisako pareikšti ieškinio dėl to, kad, pareiškus ieškinį, atsakovas ieškovo reikalavimus patenkino iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos. Jeigu byla šioje dalyje nurodytais būdais užbaigiama ją nagrinėjant apeliacine ar kasacine tvarka, grąžinama 100 procentų žyminio mokesčio, sumokėto už apeliacinį ar kasacinį skundą, kai byla užbaigiama iki bylos nagrinėjimo iš esmės pradžios, arba 75 procentai žyminio mokesčio, sumokėto už apeliacinį ar kasacinį skundą, kai byla užbaigiama vėliau.“

3. Papildyti 87 straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. 75 procentų dydžio žyminio mokesčio dalis grąžinama ir tuo atveju, kai šalys teisme nagrinėjamam ginčui spręsti pasinaudoja mediacija (išskyrus atvejus, kai mediacija tam pačiam ginčui spręsti buvo naudotasi anksčiau arba kai teisėjas siunčia šalis privalomai spręsti ginčą

teisminės mediacijos būdu). Žyminio mokesčio dalis negražinama, jeigu teismas nustato, kad šalis prašymą perduoti ginčą spręsti mediacijos būdu pareiškė nesąžiningai arba nesąžiningai naudojos mediacija, arba jos metu reiškė nesąžiningus prašymus, arba neargumentuotai atsisakė pasinaudoti privalomąja mediacija.“

4. Papildyti 87 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Jeigu prieš kreipdamosi į teismą šalis ginčą sprendė privalomosios mediacijos būdu, už kreipimąsi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos sumokėtas žyminis mokestis įskaitomas kaip žyminio mokesčio įmoka už teismui pateikiamą procesinį dokumentą dėl to paties ginčo išsprendimo.“

5. Buvusias 87 straipsnio 3–6 dalis laikyti atitinkamai 5–8 dalimis.

4 straipsnis. 93 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 93 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos. Šalies procesinis elgesys laikomas tinkamu, jeigu ji sąžiningai naudojos procesinėmis teisėmis ir sąžiningai atliko procesines pareigas. Teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, jei teismas nustato, kad šalis neargumentuotai atsisakė pasinaudoti privalomąja mediacija arba prašymą perduoti ginčą spręsti mediacijos būdu pareiškė nesąžiningai, arba nesąžiningai naudojos mediacija, arba jos metu reiškė nesąžiningus prašymus.“

5 straipsnis. 135 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 135 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) ieškovo nuomonė dėl taikos sutarties sudarymo galimybių, kai ieškovas pageidauja ją pateikti, ir dėl ketinimo bei galimybių ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu.“

6 straipsnis. 142 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 142 straipsnio 2 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) atsakovo nuomonė dėl taikos sutarties sudarymo galimybių, kai atsakovas pageidauja ją pateikti, ir dėl ketinimo bei galimybių ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu.“

7 straipsnis. 147 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 147 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teismas gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones, remdamasis pagrįstu rašytiniu suinteresuoto asmens prašymu dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, iki ieškinio teismui pareiškimo dienos. Paduodamas šis prašymas, pareiškėjas turi nurodyti priežastis, dėl kurių ieškinys nebuvo pareikštas kartu su šiuo prašymu, pateikti įrodymus, patvirtinančius grėsmę pareiškėjo interesams, ir sumokėti pusės šio Kodekso 80 straipsnyje numatyto žyminio mokesčio dydžio užstatą. Prašant taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurios susijusios su nacionaliniuose ar užsienio arbitražuose arba užsienio teismuose nagrinėtinomis bylomis, mokamas dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų užstatas. Motyvuotu ir įrodymais pagrįstu pareiškėjo prašymu dėl sunkios jo turtinės padėties teismas nutartimi užstato dydį gali sumažinti. Teismas, pritaikęs laikinąsias apsaugos priemones, nustato terminą, per kurį turi būti pareikštas ieškinys. Šis terminas negali būti ilgesnis kaip keturiolika dienų. Jeigu ieškinys turi būti reiškiamas užsienio teismui ar arbitražui, terminas negali būti ilgesnis kaip trisdešimt dienų. Jeigu prieš pareiškiant ieškinį teismui įstatymų nustatytais atvejais privaloma pasinaudoti privalomąja mediacija, terminas, per kurį turi būti pareikštas ieškinys, pradedamas skaičiuoti nuo privalomosios mediacijos pabaigos dienos. Tokiu atveju pareiškėjas kartu su prašymu dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo privalo pateikti duomenis apie kreipimąsi dėl privalomosios mediacijos, o pasibaigus privalomajai mediacijai privalo nedelsdamas informuoti teismą apie privalomosios mediacijos pabaigą. Nepareiškus per teismo nustatytą terminą ieškinio, laikinosios apsaugos priemonės panaikinamos.

Kai ieškinys nepareiškiamas dėl suinteresuoto asmens kaltės, užstatas negražinamas. Šioje dalyje nurodytas prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo turi būti paduodamas teismui, kuris pagal teisingumo taisykles turi nagrinėti patį ieškinį. Prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių, susijusių su užsienio teisme arba užsienio ar nacionaliniame arbitraže nagrinėtina byla, taikymo paduodamas Vilniaus apygardos teismui.“

8 straipsnis. 177 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 177 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Duomenys, gauti mediacijos procedūros metu, negali būti įrodymais civiliniame procese, išskyrus Lietuvos Respublikos mediacijos įstatyme nustatytus atvejus.“

9 straipsnis. 189 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 189 straipsnio 2 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) mediatoriai – apie aplinkybes, kurias jie sužinojo mediacijos procedūros metu;“.

10 straipsnis. 225 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 225 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nusiunčia atsakovui ir tretiesiems asmenims pareikšto ieškinio ir jo priedų kopijas, informaciją apie galimybę ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu su siūlymu šalims šia galimybe pasinaudoti;“.

11 straipsnis. 231 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 231 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teismas, parengiamojo teismo posėdžio metu nustatęs ginčo esmę, pasiūlo šalims pasiekti priimtina abiem šalims susitarimą ir sudaryti taikos sutartį, taip pat informuoja šalis apie galimybę ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu ir pasiūlo šalims šia galimybe pasinaudoti. Teismas imasi priemonių šalims sutaisyti. Šalių prašymu arba sutikimu, laikantis šio Kodekso, Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo ir Teisėjų tarybos nustatytos tvarkos, gali būti vykdoma teisminė mediacija. Mediatorius negali dalyvauti nagrinėjant bylą iš esmės.“

2. Pakeisti 231 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Parengiamojo teismo posėdžio metu šalių sudaryta taikos sutartis patvirtinama pagal šio Kodekso 140 straipsnio 3 dalyje nustatytas taisykles. Teisminės mediacijos metu ginčo šalims pasiekus taiką susitarimą ir pasirašius taikos sutartį, ją šio Kodekso 140 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka tvirtina civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas. Kai teisminę mediaciją vykdo pats civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas, jis šio Kodekso 140 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka turi teisę patvirtinti byloje ginčo šalių sudarytą taikos sutartį.“

12 straipsnis. Kodekso papildymas 231¹ straipsniu

Papildyti Kodeksą 231¹ straipsniu:

„231¹ straipsnis. Ginčo perdavimas spręsti teisminės mediacijos būdu

1. Ginčo perdavimą spręsti teisminės mediacijos būdu gali inicijuoti civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjų kolegija) arba bet kuri ginčo šalis. Ginčas perduodamas spręsti teisminės mediacijos būdu civilinę bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų kolegijos) nutartimi, kai teismas išaiškina ginčo šalims teisminės mediacijos esmę, yra abiejų ginčo šalių sutikimas arba prašymas perduoti ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu. Bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjų kolegija), nustatęs didelę taikaus ginčo sprendimo tikimybę, gali perduoti ginčą privalomai spręsti teisminės mediacijos būdu.

2. Teisėjas, kuris yra ir teismo mediatorius, nagrinėdamas civilinę bylą šalių sutikimu gali nuspręsti pats vykdyti mediaciją, gali parinkti ir skirti kitą teismo mediatorių, esant galimybei, atsižvelgdamas į abiejų šalių suderintą nuomonę dėl teismo mediatoriaus kandidatūros, arba gali pranešti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie tai, kad reikia parinkti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta nutartimi bylos nagrinėjimas atidedamas, nustatomas tikslus kito teismo posėdžio laikas. Teisminė mediacija negali trukti ilgiau kaip vieną mėnesį. Vieno mėnesio terminas pradedamas skaičiuoti nuo teismo nutarties priėmimo dienos. Mediatoriaus teikimu šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip vieną mėnesį civilinę bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų kolegijos) nutartimi.

4. Kai yra priimta šio straipsnio 1 dalyje nurodyta nutartis perduoti ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu ir teisminę mediaciją vykdys ne teisėjas, nagrinėjantis civilinę bylą, arba ne kitas teismo mediatorius, teismas nedelsdamas praneša Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie tai, kad reikia parinkti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo teisminei mediacijai vykdyti konkrečioje byloje.

5. Vykstant teisminei mediacijai sustabdomi šiame Kodekse ir kituose įstatymuose nustatyti skundų padavimo ir (ar) bylų nagrinėjimo terminai.“

13 straipsnis. Kodekso papildymas 231² straipsniu

Papildyti Kodeksą 231² straipsniu:

„231² straipsnis. Mediatoriaus skyrimas ir susipažinimas su civilinės bylos medžiaga

1. Mediatorius skiriamas Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo nustatyta tvarka. Jeigu teisminę mediaciją vykdys teisėjas, nagrinėjantis civilinę bylą, jo sutikimas vykdyti teisminę mediaciją įforminamas nutartimi. Prieš duodamas sutikimą vykdyti teisminę mediaciją, mediatorius turi teisę gauti informaciją apie civilinę bylą.

2. Mediatorius turi nusišalinti nuo ginčo sprendimo teisminės mediacijos būdu, jeigu:

1) jis su ginčo šalimi ar kitu dalyvaujančiu byloje asmeniu susijęs tokiais teisiniais santykiais, dėl kurių bylos baigtis gali turėti įtakos mediatoriaus teisėms arba pareigoms;

2) jis su ginčo šalimis ar kitais dalyvaujančiais byloje asmenimis susijęs giminystės (tiesiosios aukštutinės ir tiesiosios žemutinės linijos giminaičiai, tikrieji bei netikrieji broliai ir seserys, tėviai ir įvaikiai) ar svainystės ryšiais;

3) jį su viena iš ginčo šalių ar kitais dalyvaujančiais byloje asmenimis sieja santuokos, globos ar rūpybos santykiai; šis pagrindas lieka galioti ir tais atvejais, kai santuoka, globa ar rūpyba yra pasibaigusi;

4) jis buvo arba yra vienos iš ginčo šalių arba kitų dalyvaujančių byloje asmenų atstovas;

5) jis pats, jo sutuoktinis (sugyventinis) arba jo artimieji giminaičiai yra tiesiogiai ar netiesiogiai suinteresuoti bylos baigtimi;

6) jis dalyvavo priimant sprendimą byloje žemesnės ar aukštesnės instancijos teisme arba šioje byloje dalyvavo kaip liudytojas, ekspertas, prokuroras, valstybės ar savivaldybės institucijos atstovas;

7) yra kitų aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl jo nešališkumo.

3. Paskirtam mediatoriui teisminės mediacijos laikotarpiu sudaromos sąlygos susipažinti su civiline byla arba mediatoriaus prašymu pasirašytinai perduodama civilinė byla. Mediatorius iki teismo nutartyje nustatyto civilinės bylos posėdžio laiko privalo grąžinti civilinę bylą teisėjui (teisėjų kolegijai).“

14 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisės sistemos departamento
direktoriaus pavaduotoja
Natalija Žilinskienė
2016-05-04

Teisingumo ministras
Juozas Bernatonių
Juozas Bernatonių

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINIO PROCESO KODEKSO 65, 80, 87, 93, 135, 142, 147, 177, 189, 225 IR 231
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR KODEKSO PAPILDYMO 231¹ IR 231² STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMAS

2016 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 65 straipsnio pakeitimas

Papildyti 65 straipsnio 1 dalį 7 punktu:

„7) jeigu jis šioje byloje vykdė teisminę mediaciją arba vykdė mediaciją dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.“

2 straipsnis. 80 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 80 straipsnį nauja 7 dalimi:

„7. Už prašymą vykdyti teisminę mediaciją mokamas dešimt eurų žyminis mokestis.“

2. Buvusią 7 dalį laikyti 8 dalimi.

3. Papildyti 80 straipsnį 9 dalimi:

„9. Jeigu prieš kreipdamosi į teismą šalys ginčą sprendė mediacijos būdu, mokama 75 procentai šio straipsnio 1 dalyje nurodytos mokėtinos žyminio mokesčio sumos, bet ne mažiau kaip penki eurai. Šioje dalyje nurodytu atveju teismui turi būti pateikti rašytiniai įrodymai apie ginčo sprendimą mediacijos būdu. Šioje dalyje nurodyta žyminio mokesčio lengvata netaikoma, jeigu teismas nustato, kad šalis prašymą perduoti ginčą spręsti mediacijos būdu pareiškė nesažiningai arba nesažiningai naudojosi mediacija, arba jos metu reiškė nesažiningus prašymus. Šioje dalyje nurodyta žyminio mokesčio lengvata netaikoma, kai Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo nustatyta tvarka buvo vykdoma privalomoji mediacija.“

4. Papildyti 80 straipsnį 10 dalimi:

„10. Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo nustatyta tvarka kreipiantis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos mokamas penkiasdešimt eurų žyminis mokestis.“

3 straipsnis. 87 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 87 straipsnio pavadinimą ir jį išdėstyti taip:

„87 straipsnis. Žyminio mokesčio grąžinimas ir įskaitymas“.

2. Pakeisti 87 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Jeigu ieškinys atsiimamas pradėjus bylą nagrinėti iš esmės arba ieškovas atsisako pareikšto ieškinio, arba šalys sudaro taikos sutartį, šalims grąžinama 75 procentai pirmosios instancijos teismui sumokėto žyminio mokesčio sumos. **Kai ginčo šalys sudaro taikos sutartį privalomosios mediacijos metu, ginčo šalims grąžinama 100 procentų sumokėto žyminio mokesčio sumos.** Šioje dalyje nurodyto 75 procentų dydžio žyminio mokesčio dalis grąžinama ir tuo atveju, jeigu ieškovas atsisako pareikšto ieškinio dėl to, kad, pareiškus ieškinį, atsakovas ieškovo reikalavimus patenkino iki bylos nagrinėjimo iš esmės pabaigos. Jeigu byla šioje dalyje nurodytais būdais užbaigiama ją nagrinėjant apeliacine ar kasacine tvarka, grąžinama 100 procentų žyminio mokesčio, sumokėto už apeliacinį ar kasacinį skundą, kai byla užbaigiama iki bylos nagrinėjimo iš esmės pradžios, arba 75 procentai žyminio mokesčio, sumokėto už apeliacinį ar kasacinį skundą, kai byla užbaigiama vėliau.“

3. Papildyti 87 straipsnį nauja 3 dalimi:

„3. 75 procentų dydžio žyminio mokesčio dalis gražinama ir tuo atveju, kai šalis teisme nagrinėjamam ginčui spręsti pasinaudoja mediacija (išskyrus atvejus, kai mediacija tam pačiam ginčui spręsti buvo naudotasi anksčiau arba kai teisėjas siunčia šalis privalomai spręsti ginčą teisminės mediacijos būdu). Žyminio mokesčio dalis negražinama, jeigu teismas nustato, kad šalis prašymą perduoti ginčą spręsti mediacijos būdu pareiškė nesąžiningai arba nesąžiningai naudojosi mediacija, arba jos metu reiškė nesąžiningus prašymus, arba neargumentuotai atsisakė pasinaudoti privalomąja mediacija.“

4. Papildyti 87 straipsnį nauja 4 dalimi:

„4. Jeigu prieš kreipdamosi į teismą šalis ginčą sprendė privalomosios mediacijos būdu, už kreipimąsi į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą dėl privalomosios mediacijos sumokėtas žyminis mokestis įskaitomas kaip žyminio mokesčio įmoka už teismui pateikiamą procesinį dokumentą dėl to paties ginčo išsprendimo.“

5. Buvusias 87 straipsnio 3–6 dalis laikyti atitinkamai 5–8 dalimis.

4 straipsnis. 93 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 93 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, atsižvelgdamas į tai, ar šalių procesinis elgesys buvo tinkamas, ir įvertindamas priežastis, dėl kurių susidarė bylinėjimosi išlaidos. Šalies procesinis elgesys laikomas tinkamu, jeigu ji sąžiningai naudojosi procesinėmis teisėmis ir sąžiningai atliko procesines pareigas. **Teismas gali nukrypti nuo šio straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nustatytų bylinėjimosi išlaidų paskirstymo taisyklių, jei teismas nustato, kad šalis neargumentuotai atsisakė pasinaudoti privalomąja mediacija arba prašymą perduoti ginčą spręsti mediacijos būdu pareiškė nesąžiningai, arba nesąžiningai naudojosi mediacija, arba jos metu reiškė nesąžiningus prašymus.**“

5 straipsnis. 135 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 135 straipsnio 1 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) ieškovo nuomonė dėl taikos sutarties sudarymo galimybių, kai ieškovas pageidauja ją pateikti, **ir dėl ketinimo bei galimybių ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu.**“

6 straipsnis. 142 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 142 straipsnio 2 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) atsakovo nuomonė dėl taikos sutarties sudarymo galimybių, kai atsakovas pageidauja ją pateikti, **ir dėl ketinimo bei galimybių ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu.**“

7 straipsnis. 147 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 147 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Teismas gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones, remdamasis pagrįstu rašytiniu suinteresuoto asmens prašymu dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, iki ieškinio teismui pareiškimo dienos. Paduodamas šį prašymą, pareiškėjas turi nurodyti priežastis, dėl kurių ieškinys nebuvo pareikštas kartu su šiuo prašymu, pateikti įrodymus, patvirtinančius grėsmę pareiškėjo interesams, ir sumokėti pusės šio Kodekso 80 straipsnyje numatyto žyminio mokesčio dydžio užstatą. Prašant taikyti laikinąsias apsaugos priemones, kurios susijusios su nacionaliniuose ar užsienio arbitražuose arba užsienio teismuose nagrinėtinomis bylomis, mokamas dviejų šimtų aštuoniasdešimt devynių eurų užstatas. Motyvuotu ir įrodymais pagrįstu pareiškėjo prašymu dėl sunkios jo turtinės padėties teismas nutartimi užstato dydį gali sumažinti. Teismas, pritaikęs laikinąsias apsaugos priemones, nustato terminą, per kurį turi būti pareikštas ieškinys. Šis terminas negali būti ilgesnis kaip keturiolika dienų. Jeigu ieškinys turi būti reiškiamas užsienio teismui ar arbitražui, terminas negali būti ilgesnis kaip trisdešimt dienų. **Jeigu prieš pareiškiant ieškinį teismui įstatymų nustatytais atvejais privaloma pasinaudoti privalomąja mediacija, terminas, per kurį turi būti pareikštas ieškinys, pradedamas skaičiuoti nuo privalomosios mediacijos**

pabaigos dienos. Tokiu atveju pareiškėjas kartu su prašymu dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo privalo pateikti duomenis apie kreipimąsi dėl privalomosios mediacijos, o pasibaigus privalomajai mediacijai privalo nedelsdamas informuoti teismą apie privalomosios mediacijos pabaigą. Nepareiškus per teismo nustatytą terminą ieškinio, laikinosios apsaugos priemonės panaikinamos. Kai ieškinys nepareiškiamas dėl suinteresuoto asmens kaltės, užstatas negražinamas. Šioje dalyje nurodytas prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo turi būti paduodamas teismui, kuris pagal teismoingumo taisykles turi nagrinėti patį ieškinį. Prašymas dėl laikinųjų apsaugos priemonių, susijusių su užsienio teisme arba užsienio ar nacionaliniame arbitraže nagrinėtina byla, taikymo paduodamas Vilniaus apygardos teismui.“

8 straipsnis. 177 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 177 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Duomenys, gauti taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** procedūros metu, negali būti įrodymais civiliniame procese, išskyrus ~~Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo Lietuvos Respublikos mediacijos įstatyme numatytus~~ **nustatytus** atvejus.“

9 straipsnis. 189 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 189 straipsnio 2 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) taikinimo tarpininkai **mediatoriai** – apie aplinkybes, kurias jie sužinojo taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** procedūros metu;“.

10 straipsnis. 225 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 225 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nusiunčia atsakovui ir tretiesiems asmenims pareikšto ieškinio ir jo priedų kopijas, **informaciją apie galimybę ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu su siūlymu šalims šia galimybe pasinaudoti**;“.

11 straipsnis. 231 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 231 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Teismas, parengiamojo teismo posėdžio metu nustatęs ginčo esmę, pasiūlo šalims pasiekti priimtina abiem šalims susitarimą ir sudaryti taikos sutartį, **taip pat informuoja šalis apie galimybę ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu ir pasiūlo šalims šia galimybe pasinaudoti**. Teismas imasi priemonių šalims sutaisyti. Šalių prašymu arba sutikimu, laikantis šio Kodekso, **Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo ir Teisėjų tarybos nustatytos tvarkos**, gali būti vykdomas ~~teisminis taikinamasis tarpininkavimas~~ **vykdoma teisminė mediacija**. Taikinimo tarpininkas **Mediatorius** negali dalyvauti nagrinėjant bylą iš esmės.“

2. Pakeisti 231 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Parengiamojo teismo posėdžio metu šalių sudaryta taikos sutartis patvirtinama pagal šio Kodekso 140 straipsnio 3 dalyje nustatytas taisykles. **Teisminės mediacijos metu ginčo šalims pasiekus taiką susitarimą ir pasirašius taikos sutartį, ją šio Kodekso 140 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka tvirtina civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas**. Kai teisminę mediaciją vykdo pats civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas, jis šio Kodekso 140 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka turi teisę patvirtinti byloje ginčo šalių sudarytą taikos sutartį.“

12 straipsnis. Kodekso papildymas 231¹ straipsniu

Papildyti Kodeksą 231¹ straipsniu:

„231¹ straipsnis. Ginčo perdavimas spręsti teisminės mediacijos būdu

1. Ginčo perdavimą spręsti teisminės mediacijos būdu gali inicijuoti civilinę bylą nagrinėjantis teisėjas (teisėjų kolegija) arba bet kuri ginčo šalis. Ginčas perduodamas spręsti teisminės mediacijos būdu civilinę bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų kolegijos) nutartimi, kai teismas išaiškina ginčo šalims teisminės mediacijos esmę, yra abiejų ginčo šalių sutikimas arba prašymas perduoti ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu. Bylą nagrinėjantis teisėjas

(teisėjų kolegija), nustatęs didelę taikaus ginčo sprendimo tikimybę, gali perduoti ginčą privalomai spręsti teisminės mediacijos būdu.

2. Teisėjas, kuris yra ir teismo mediatorius, nagrinėdamas civilinę bylą šalių sutikimu gali nuspręsti pats vykdyti mediaciją, gali parinkti ir skirti kitą teismo mediatorių, esant galimybei, atsižvelgdamas į abiejų šalių suderintą nuomonę dėl teismo mediatoriaus kandidatūros, arba gali pranešti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie tai, kad reikia parinkti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta nutartimi bylos nagrinėjimas atidedamas, nustatomas tikslus kito teismo posėdžio laikas. Teisminė mediacija negali trukti ilgiau kaip vieną mėnesį. Vieno mėnesio terminas pradedamas skaičiuoti nuo teismo nutarties priėmimo dienos. Mediatoriaus teikimu šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip vieną mėnesį civilinę bylą nagrinėjančio teisėjo (teisėjų kolegijos) nutartimi.

4. Kai yra priimta šio straipsnio 1 dalyje nurodyta nutartis perduoti ginčą spręsti teisminės mediacijos būdu ir teisminę mediaciją vykdys ne teisėjas, nagrinėjantis civilinę bylą, arba ne kitas teismo mediatorius, teismas nedelsdamas praneša Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai apie tai, kad reikia parinkti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo teisminei mediacijai vykdyti konkrečioje byloje.

5. Vykstant teisminei mediacijai sustabdomi šiame Kodekse ir kituose įstatymuose nustatyti skundų padavimo ir (ar) bylų nagrinėjimo terminai.“

13 straipsnis. Kodekso papildymas 231² straipsniu

Papildyti Kodeksą 231² straipsniu:

„231² straipsnis. Mediatoriaus skyrimas ir susipažinimas su civilinės bylos medžiaga

1. Mediatorius skiriamas Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo nustatyta tvarka. Jeigu teisminę mediaciją vykdys teisėjas, nagrinėjantis civilinę bylą, jo sutikimas vykdyti teisminę mediaciją įforminamas nutartimi. Prieš duodamas sutikimą vykdyti teisminę mediaciją, mediatorius turi teisę gauti informaciją apie civilinę bylą.

2. Mediatorius turi nusišalinti nuo ginčo sprendimo teisminės mediacijos būdu, jeigu:

1) jis su ginčo šalimi ar kitu dalyvaujančiu byloje asmeniu susijęs tokiais teisiniais santykiais, dėl kurių bylos baigtis gali turėti įtakos mediatoriaus teisėms arba pareigoms;

2) jis su ginčo šalimis ar kitais dalyvaujančiais byloje asmenimis susijęs giminystės (tiesiosios aukštutinės ir tiesiosios žemutinės linijos giminaičiai, tikrieji bei netikrieji broliai ir seserys, tėviai ir įvaikiai) ar svainystės ryšiais;

3) jį su viena iš ginčo šalių ar kitais dalyvaujančiais byloje asmenimis sieja santuokos, globos ar rūpybos santykiai; šis pagrindas lieka galioti ir tais atvejais, kai santuoka, globa ar rūpyba yra pasibaigusi;

4) jis buvo arba yra vienos iš ginčo šalių arba kitų dalyvaujančių byloje asmenų atstovas;

5) jis pats, jo sutuoktinis (sugyventinis) arba jo artimieji giminaičiai yra tiesiogiai ar netiesiogiai suinteresuoti bylos baigtimi;

6) jis dalyvavo priimant sprendimą byloje žemesnės ar aukštesnės instancijos teisme arba šioje byloje dalyvavo kaip liudytojas, ekspertas, prokuroras, valstybės ar savivaldybės institucijos atstovas;

7) yra kitų aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl jo nešališkumo.

3. Paskirtam mediatoriui teisminės mediacijos laikotarpiu sudaromos sąlygos susipažinti su civiline byla arba mediatoriaus prašymu pasirašytinai perduodama civilinė byla. Mediatorius iki teismo nutartyje nustatyto civilinės bylos posėdžio laiko privalo grąžinti civilinę bylą teisėjui (teisėjų kolegijai).“

14 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

Šis įstatymas įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisingumo ministras

Jozas Bernatoniš

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2,
6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS**

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 7 dalį.
2. Pakeisti 2 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:
„11. **Valstybės garantuojama teisinė pagalba** – šio įstatymo nustatyta tvarka teikiama pirminė teisinė pagalba, antrinė teisinė pagalba ir valstybės užtikrinama neteisminė mediacija.“
3. Pakeisti 2 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:
„12. **Valstybės užtikrinama neteisminė mediacija** (toliau – mediacija) – pagal šį įstatymą atliekama civilinių ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli mediatoriai padeda ginčo šalims taikiai spręsti ginčą.“

2 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

- Pakeisti 6 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:
- „2) nustato už antrinę teisinę pagalbą ir mediaciją mokamo užmokesčio dydį ir jo mokėjimo taisykles;“.

3 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

- Pakeisti 7 straipsnio 4 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:
- „6) teikia pasiūlymus dėl užmokesčio už antrinę teisinę pagalbą ir mediaciją.“

4 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:
„6) teisingumo ministro nustatyta tvarka sudaro sutartis dėl mediacijos paslaugų teikimo, kontroliuoja šių sutarčių vykdymą;“.
2. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:
„7) organizuoja ir administruoja mediaciją;“.
3. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 8 punktą ir jį išdėstyti taip:
„8) moka užmokestį už suteiktą pirminę teisinę pagalbą, kai šio įstatymo 15 straipsnio 8 dalyje numatytu atveju tarnyba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą, už antrinę teisinę pagalbą, antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimą ir mediaciją;“.

5 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 11 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:
„3. Mediacija gali būti vykdoma, kai bent viena iš ginčo šalių pagal šį įstatymą turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą ir yra priimtas sprendimas teikti jai antrinę teisinę pagalbą.“
2. Pakeisti 11 straipsnio 7 dalies 15 punktą ir jį išdėstyti taip:
„15) ginčas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo spręstas šio įstatymo nustatyta tvarka mediacijos būdu ir ginčo šalys sudarė taikos sutartį, tačiau pareiškėjas nesutiko ją pateikti tvirtinti teismui.“

6 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Mediacijos išlaidas sudaro su mediacijos vykdymu susijusių dokumentų rengimo išlaidos, mediatoriui mokamas užmokestis ir su taikos sutarties parengimu susijusios išlaidos.“

2. Pakeisti 14 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Valstybė garantuoja ir apmoka 100 procentų pirminės teisinės pagalbos ir mediacijos išlaidų.“

7 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Jeigu, teikiant pirminę teisinę pagalbą, paaiškėja, kad pareiškėjui reikės antrinės teisinės pagalbos, pirminę teisinę pagalbą teikiantis asmuo pareiškėjui padeda surašyti ar surašo prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą. Pirminę teisinę pagalbą teikiantis asmuo šių veiksmų imasi tik po to, kai atlieka šio straipsnio 6 dalyje numatytą pareigą ir išaiškina pareiškėjui ginčo sprendimo mediacijos būdu galimybes.“

8 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnio 1 dalies 11 punktą ir jį išdėstyti taip:

„11) priėmus sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą, ginčas buvo spręstas šio įstatymo nustatyta tvarka mediacijos būdu ir sudaryta taikos sutartis, tačiau pareiškėjas nesutinka ją pateikti tvirtinti teismui;“.

9 straipsnis. Šeštojo skirsnio pakeitimas

Pakeisti šeštąjį skirsnį ir jį išdėstyti taip:

„ŠEŠTASIS SKIRSNIS MEDIACIJA

25 straipsnis. Mediacija

1. Mediacija organizuojama ir mediacijos administravimo paslaugos teikiamos šio įstatymo, Lietuvos Respublikos mediacijos įstatymo (toliau – Mediacijos įstatymas), kitų teisės aktų, reglamentuojančių ginčų sprendimą mediacijos būdu, ir teisingumo ministro nustatyta tvarka. Mediacijos įstatymo, kitų teisės aktų, reglamentuojančių ginčų sprendimą mediacijos būdu, nuostatos taikomos tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip.

2. Tarnyba mediatorius parenka ir skiria Mediacijos įstatymo nustatyta tvarka iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo.

3. Mediacijos paslaugas pagal šį įstatymą gali teikti tik mediatoriai, įtraukti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą.

26 straipsnis. Mediacijos inicijavimas

1. Antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas, įvertinęs konkrečias ginčo, kurį sprendžiant jis teikia antrinę teisinę pagalbą, aplinkybes, gali inicijuoti ginčo sprendimą mediacijos būdu ir pasiūlyti tarnybai priimti sprendimą dėl mediacijos vykdymo.

2. Advokatas, siūlydamas tarnybai priimti sprendimą dėl mediacijos vykdymo, turi pateikti tarnybai abiejų ginčo šalių sutikimus spręsti ginčą mediacijos būdu. Sutikimo spręsti ginčą mediacijos būdu formą nustato teisingumo ministras.

3. Mediacija pagal šį įstatymą tame pačiame ginče gali būti inicijuota tik vieną kartą.

27 straipsnis. Sprendimo dėl mediacijos vykdymo priėmimas ir mediacijos vykdymas

1. Tarnyba, gavusi antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato siūlymą dėl ginčo sprendimo mediacijos būdu ir pareiškėjo bei kitos ginčo šalies sutikimus spręsti ginčą mediacijos būdu, sprendimą dėl mediacijos vykdymo priima ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šių dokumentų gavimo dienos. Priėmus sprendimą dėl mediacijos vykdymo, antrinė teisinė pagalba mediacijos vykdymo metu neteikiama sprendžiant ginčo dalį, dėl kurios inicijuota mediacija.

2. Mediacijos trukmė, vykdymo tvarka nustatoma teisingumo ministro tvirtinamose mediacijos taisyklėse. Mediacija vykdoma Mediacijos įstatymo ir mediacijos taisyklių nustatyta tvarka.

3. Tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo mediacijos pabaigos dienos praneša antrinę teisinę pagalbą teikiančiam advokatui, kad pareiškėjui tęsiamas antrinės teisinės pagalbos teikimas, kai:

1) mediacija pasibaigia be taikos sutarties ir nėra šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių;

2) mediacija pasibaigia taikos sutartimi ir pareiškėjui reikalinga antrinė teisinė pagalba veiksams, susijusiems su taikos sutarties pateikimu tvirtinti teismui, atlikti.“

10 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministras iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisės sistemos departamento
direktoriaus pavaduotoja
Natalija Zilinskienė
2016-05-04

Teisingumo ministras
Juozas Bernatonių
Juozas Bernatoniš

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS GARANTUOJAMOS TEISINĖS PAGALBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1591 2,
6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 STRAIPSNIŲ IR ŠEŠTOJO SKIRSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2016 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusia galios 2 straipsnio 7 dalį.

~~7. Taikinimo tarpininkas — šio įstatymo nustatyta tvarka paskirtas nešališkas trečiasis fizinis asmuo, kuris dalyvauja sprendžiant kitų asmenų ginčą, siekdamas padėti jį išspręsti taikiai.~~

2. Pakeisti 2 straipsnio 11 dalį ir ją išdėstyti taip:

„11. Valstybės garantuojama teisinė pagalba – šio įstatymo nustatyta tvarka teikiama pirminė teisinė pagalba, antrinė teisinė pagalba ir valstybės užtikrinamas ~~neteisminis taikinamasis tarpininkavimas~~ **neteisminė mediacija**.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Valstybės užtikrinamas ~~neteisminis taikinamasis tarpininkavimas~~ **neteisminė mediacija** (toliau – taikinamasis tarpininkavimas **mediacija**) – pagal šį įstatymą atliekama **civilinių** ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli ~~taikinimo tarpininkai~~ **mediatoriai** padeda ginčo šalims taikiai spręsti ginčą.“

2 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 6 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nustato už antrinę teisinę pagalbą ir taikinamąjį tarpininkavimą **mediaciją** mokamo užmokesčio dydį ir jo mokėjimo taisykles;“.

3 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 7 straipsnio 4 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) teikia pasiūlymus dėl užmokesčio už antrinę teisinę pagalbą ir taikinamąjį tarpininkavimą **mediaciją**.“

4 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) teisingumo ministro nustatyta tvarka sudaro sutartis dėl taikinamojo tarpininkavimo **mediacijos** paslaugų teikimo, kontroliuoja šių sutarčių vykdymą ir tvarko taikinimo tarpininkų sąrašus;“.

2. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„7) organizuoja ir administruoja taikinamąjį tarpininkavimą **mediaciją**;“.

3. Pakeisti 9 straipsnio 3 dalies 8 punktą ir jį išdėstyti taip:

„8) moka užmokestį už suteiktą pirminę teisinę pagalbą, kai šio įstatymo 15 straipsnio 8 dalyje numatytu atveju tarnyba organizuoja pirminės teisinės pagalbos teikimą, už antrinę teisinę pagalbą, antrinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose koordinavimą ir taikinamąjį tarpininkavimą **mediaciją**;“.

5 straipsnis. 11 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 11 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. ~~Taikinamasis tarpininkavimas~~ **Mediacija** gali būti vykdomas, kai bent viena iš ginčo šalių pagal šį įstatymą turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą ir yra priimtas sprendimas teikti jai antrinę teisinę pagalbą.“

2. Pakeisti 11 straipsnio 7 dalies 15 punktą ir jį išdėstyti taip:

„15) ginčas, dėl kurio kreipiamasi antrinės teisinės pagalbos, buvo spęstas šio įstatymo nustatyta tvarka ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu ir ginčo šalys sudarė taikos sutartį, tačiau pareiškėjas nesutiko ją pateikti tvirtinti teismui.“

6 straipsnis. 14 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 14 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. ~~Taikinamojo tarpininkavimo~~ **Mediacijos** išlaidas sudaro su ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** vykdymu susijusių dokumentų rengimo išlaidos, ~~taikinimo tarpininkui mediatoriui~~ mokamas užmokestis ir su taikos sutarties parengimu susijusios išlaidos.“

2. Pakeisti 14 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Valstybė garantuoja ir apmoka 100 procentų pirminės teisinės pagalbos ir ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** išlaidų.“

7 straipsnis. 15 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 15 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Jeigu, teikiant pirminę teisinę pagalbą, paaiškėja, kad pareiškėjui reikės antrinės teisinės pagalbos, pirminę teisinę pagalbą teikiantis asmuo pareiškėjui padeda surašyti ar surašo prašymą suteikti antrinę teisinę pagalbą. Pirminę teisinę pagalbą teikiantis asmuo šių veiksmų imasi tik po to, kai atlieka šio straipsnio 6 dalyje numatytą pareigą ir išaiškina pareiškėjui ginčo sprendimo ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu galimybes.“

8 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 23 straipsnio 1 dalies 11 punktą ir jį išdėstyti taip:

„11) priėmus sprendimą suteikti antrinę teisinę pagalbą, ginčas buvo spęstas šio įstatymo nustatyta tvarka ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu ir sudaryta taikos sutartis, tačiau pareiškėjas nesutinka ją pateikti tvirtinti teismui;“.

9 straipsnis. Šeštojo skirsnio pakeitimas

Pakeisti šeštąjį skirsnį ir jį išdėstyti taip:

„ŠEŠTASIS SKIRSNIS

TAIKINAMASIS TARPININKAVIMAS MEDIACIJA

25 straipsnis. ~~Taikinamasis tarpininkavimas~~ **Mediacija**

1. ~~Taikinamasis tarpininkavimas~~ **Mediacija** organizuojamas ir ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** administravimo paslaugos teikiamos šio įstatymo, Lietuvos Respublikos civilinių ginčų ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** įstatymo (toliau – Civilinių ginčų ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **Mediacijos** įstatymas), kitų teisės aktų, reglamentuojančių ginčų sprendimą ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu atskirų kategorijų ginčiuose, ir teisingumo ministro nustatyta tvarka. Civilinių ginčų ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **Mediacijos** įstatymo, kitų teisės aktų, reglamentuojančių ginčų sprendimą ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu atskirų kategorijų ginčiuose, nuostatos taikomos tiek, kiek šis įstatymas nenustato kitaip.

2. Tarnyba ~~taikinamojo tarpininkavimo paslaugų teikėjas~~ **atrenka mediatorius parenka ir skiria Mediacijos įstatymo nustatyta tvarka iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo konkurso būdu. Taikinamojo tarpininkavimo paslaugų teikėjų atrankos nuostatus tvirtina teisingumo ministras.**

26 straipsnis. Taikinamojo tarpininkavimo Mediacijos inicijavimas

1. Antrinę teisinę pagalbą teikiantis advokatas, įvertinęs konkrečias ginčo, kurį sprendžiant jis teikia antrinę teisinę pagalbą, aplinkybes, gali inicijuoti ginčo sprendimą ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu ir pasiūlyti tarnybai priimti sprendimą dėl ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** vykdymo.

2. Advokatas, siūlydamas tarnybai priimti sprendimą dėl ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** vykdymo, turi pateikti tarnybai abiejų ginčo šalių sutikimus spręsti ginčą ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu. Sutikimo spręsti ginčą ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu formą nustato teisingumo ministras.

3. ~~Taikinamasis tarpininkavimas~~ **Mediacija** pagal šį įstatymą tame pačiame ginče gali būti inicijuotas tik vieną kartą.

27 straipsnis. Sprendimo dėl ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** vykdymo priėmimas ir ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** vykdymas

1. Tarnyba, gavusi antrinę teisinę pagalbą teikiančio advokato siūlymą dėl ginčo sprendimo ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu ir pareiškėjo bei kitos ginčo šalies sutikimus spręsti ginčą ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** būdu, sprendimą dėl ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** vykdymo priima ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šių dokumentų gavimo dienos. Priėmus sprendimą dėl ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** vykdymo, antrinė teisinė pagalba ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** vykdymo metu neteikiama sprendžiant ginčo dalį, dėl kurios inicijuotas ~~taikinamasis tarpininkavimas~~ **mediacija**.

2. ~~Taikinimo tarpininko parinkimas, taikinamojo tarpininkavimo~~ **Mediacijos** trukmė, vykdymo tvarka nustatoma teisingumo ministro tvirtinamose ~~Taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** taisyklėse. **Mediacija vykdoma Mediacijos įstatymo ir mediacijos taisyklių nustatyta tvarka.**

3. Tarnyba ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo ~~taikinamojo tarpininkavimo~~ **mediacijos** pabaigos dienos praneša antrinę teisinę pagalbą teikiančiam advokatui, kad pareiškėjui tęsiamas antrinės teisinės pagalbos teikimas, kai:

1) ~~taikinamasis tarpininkavimas~~ **mediacija** pasibaigia be taikos sutarties ir nėra šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nurodytų aplinkybių;

2) ~~taikinamasis tarpininkavimas~~ **mediacija** pasibaigia taikos sutartimi ir pareiškėjui reikalinga antrinė teisinė pagalba veiksams, susijusiems su taikos sutarties pateikimu tvirtinti teismui, atlikti.“

10 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministras iki 2016 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teisingumo ministras
Juozas Bernatoniš

**DIREKTYVOS 2008/52/EB IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIŲ GINČŲ TAIKINAMOJO TARPININKAVIMO ĮSTATYMO
NR. X-1702 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
ATITIKTIES LENTELĖ**

<p>2008 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/52/EB dėl tam tikrų mediacijos civilinėse ir komercinėse bylose aspektų (toliau – Direktyva)</p>	<p>Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr. X-1702 pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Mediacijos įstatymo projektas)</p> <p><i>Pastaba. Toliau dėstomos Mediacijos įstatymo projekto 1 straipsniu nauja redakcija išdėstyto Lietuvos Respublikos civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo nuostatos.</i></p>	<p>Direktyvos įgyvendinimo lygis</p>
<p>1 straipsnis. Tikslas ir taikymo sritis</p> <p>1. Šios direktyvos tikslas – sudaryti geresnes alternatyvaus ginčų sprendimo galimybes ir propaguoti taikų ginčų sprendimą skatinant naudotis mediacija bei užtikrinant subalansuotą mediacijos ir teismo proceso ryšį.</p> <p>2. Ši direktyva taikoma civilinėms ir komercinėms byloms tarptautinių ginčų atveju, išskyrus teises ir pareigas, kuriomis šalys pačios negali disponuoti pagal atitinkamą taikytiną teisę. Visų pirma ši direktyva netaikoma mokesčių, muitų ar administracinėms byloms, arba valstybės atsakomybei už veiksmus ir neveikimą vykdant valstybės įgaliojimus („<i>acta iure imperii</i>“).</p>	<p>1 straipsnio 1 dalis</p> <p>1. Šis įstatymas nustato pagrindines civilinių ginčų mediacijos sąlygas, institucijų funkcijas mediacijos srityje, reikalavimus asmenims, siekiantiems teikti mediacijos paslaugas, mediacijos vykdymo tvarką, teisminės mediacijos ypatumus, mediatorių drausminę atsakomybę.</p> <p>1 straipsnio 2 dalis</p> <p>2. Šis įstatymas taikomas neteisminei ir teisminei civilinių ginčų mediacijai, išskyrus dėl tokių teisių ir pareigų iškilusius ginčus, dėl kurių sudarytos taikos sutartys pagal įstatymus laikomos negaliojančiomis. Šis įstatymas netaikomas byla nagrinėjančio teisėjo vykdomam taikinimui teismo proceso metu.</p>	<p>Visiškas</p>
<p>2 straipsnis. Tarptautiniai ginčai</p> <p>1. Šioje direktyvoje tarptautinis ginčas – ginčas, kai bent vienos iš ginčo šalių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje nei bet kurios kitos ginčo šalies valstybėje narėje tą dieną, kurią:</p> <p>a) šalys susitaria naudotis mediacija kilus ginčui;</p> <p>b) teismas nurodo naudotis mediacija;</p> <p>c) pagal nacionalinę teisę kyla pareiga naudotis</p>	<p>1 straipsnio 3 dalis</p> <p>3. Šis įstatymas taikomas nacionaliniams ir tarptautiniams civiliniams ginčams spręsti vykdant mediaciją.</p> <p>2 straipsnio 7 dalis</p> <p>7. Tarptautinis ginčas – ginčas, kurio bent vienos iš šalių nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė</p>	<p>Visiškas</p>

<p>mediacija; ar</p> <p>d) taikant 5 straipsnį šalys paraginamos naudoti mediaciją.</p> <p>2. Nepaisant 1 dalies, taikant 7 ir 8 straipsnius tarptautinis ginčas taip pat yra ginčas, kuriam išspręsti po tarp ginčo šalių įvykusio mediacijos proceso inicijuojami teismo procesai ar arbitražas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje yra ginčo šalių nuolatinė arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė 1 dalies a, b ar c punktuose nurodytą dieną.</p> <p>3. Taikant 1 ir 2 dalis, gyvenamoji vieta ar buveinė nustatoma pagal Reglamento (EB) Nr. 44/2001 59 ir 60 straipsnius.</p>	<p>gyvenamoji vieta ar buveinė yra kitoje negu bet kurios kitos šio ginčo šalies valstybėje tą dieną, kurią:</p> <p>1) ginčo šalys sudaro susitarimą dėl mediacijos taikymo kilus ginčui;</p> <p>2) teismas, kai tai numatyta teisės aktuose, nurodo taikyti mediaciją;</p> <p>3) pagal teisės aktus atsiranda pareiga taikyti mediaciją;</p> <p>4) teismas pasiūlo ginčo šalims bandyti ginčą spręsti mediacijos būdu.</p> <p>2 straipsnio 10 dalis</p> <p>10. Taikant šio įstatymo 17 ir 18 straipsnių nuostatas, tarptautiniu ginču taip pat laikomas ginčas, kuriam išspręsti po tarp ginčo šalių įvykusios mediacijos inicijuojamas teismo ar arbitražo procesas kitoje valstybėje negu ta, kurioje yra ginčo šalių nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta ar buveinė šio straipsnio 7 dalies 1, 2 ar 3 punktuose nurodytą dieną.</p>	
<p>3 straipsnis. Sąvokų apibrėžtys</p> <p>Šioje direktyvoje vartojamos šios sąvokų apibrėžtys:</p> <p>a) mediacija – struktūrinis procesas, neatsižvelgiant į tai, kaip jis pavadintas ar nurodytas, kai dvi ar daugiau ginčo šalių savanoriškai stengiasi pačios susitarti dėl jų ginčo sprendimo padedant mediatoriui. Šis procesas gali būti inicijuotas šalių arba pasiūlytas ar nurodytas pradėti teismo, arba numatytas pagal valstybės narės teisę.</p> <p>Jis apima mediaciją, vykdomą teisėjo, kuris neatsakingas už jokią su tuo ginču susijusį teismo procesą. Ši sąvoka neapima ginčą nagrinėjančio teismo ar teisėjo pastangų išspręsti ginčą dėl to ginčo vykstančio teismo proceso metu;</p>	<p>2 straipsnio 3 dalis</p> <p>3. Mediacija – ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli mediatoriai padeda ginčo šalims taikiai spręsti ginčą. Mediacija, išskyrus teisėjų vykdomą teisminę mediaciją, yra profesinė veikla.</p> <p>2 straipsnio 6 dalis</p> <p>6. Privalomoji mediacija – mediacija, kuria įstatymų nustatytais atvejais privaloma pasinaudoti prieš kreipiantis į teismą dėl ginčo sprendimo.</p> <p>2 straipsnio 8 dalis</p> <p>8. Teisminė mediacija – ginčų sprendimo procedūra, kurios metu vienas ar keli mediatoriai padeda ginčo</p>	<p>Visiškas</p>

<p>b) mediatorius – trečiasis asmuo, kurio prašoma veiksmingai, nešališkai ir kompetentingai vykdyti mediaciją, neatsižvelgiant į jo statusą arba profesiją atitinkamoje valstybėje narėje ir į tai, kaip šis trečiasis asmuo buvo paskirtas ar paprašytas vykdyti mediaciją.</p>	<p>šalims taikiai spręsti teisme nagrinėjamą bylą.</p> <p>1 straipsnio 2 dalis 2. Šis įstatymas taikomas neteisminei ir teisminei civilinių ginčų mediacijai, išskyrus dėl tokių teisių ir pareigų iškilusius ginčus, dėl kurių sudarytos taikos sutartys pagal įstatymus laikomos negaliojančiomis. Šis įstatymas netaikomas bylą nagrinėjančio teisėjo vykdomam taikinimui teismo proceso metu.</p> <p>2 straipsnio 5 dalis 5. Mediatorius – šio įstatymo nustatytus reikalavimus atitinkantis trečiasis nešališkas fizinis asmuo, kuris yra įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir padeda ginčo šalims taikiai spręsti ginčą.</p> <p>2 straipsnio 9 dalis 9. Teismo mediatorius – trečiasis nešališkas fizinis asmuo – teisėjas, kuris vykdo teisminę mediaciją.</p>	
<p>4 straipsnis. Mediacijos kokybės užtikrinimas</p> <p>1. Valstybės narės visomis jų nuomone tinkamomis priemonėmis skatina mediatorių ir mediacijos paslaugas teikiančių organizacijų savanoriškų elgesio kodeksų rengimą ir jų laikymąsi bei kitus veiksmingus mediacijos paslaugų teikimo kokybės kontrolės mechanizmus.</p> <p>2. Valstybės narės skatina pirminį ir tolesnį mediatorių mokymą siekiant užtikrinti, kad mediacija ginčo šalių atžvilgiu būtų vykdoma veiksmingai, nešališkai ir kompetentingai.</p>	<p>4 straipsnio 3 dalis 3. Mediatorius privalo laikytis Europos mediatorių elgesio kodekso.</p> <p>4 straipsnio 1 dalis 1. Mediacijos paslaugas gali teikti tik mediatorius, įrašytas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, išskyrus šio straipsnio 7 dalyje numatytus atvejus.</p> <p>4 straipsnio 7, 8 dalys 7. Asmenims, kuriems pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos</p>	<p>Visiškas</p>

	<p>paslaugas, neribojama laisvė laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje. Šiems asmenims, laikinai teikiantiems paslaugas Lietuvos Respublikoje savo valstybės sutektu mediatoriaus vardu, netaikomi šio įstatymo 6–11 straipsniai. Mediacijos paslaugų teikimo laikinumas vertinamas atsižvelgiant į mediacijos paslaugų teikimo trukmę, reguliarumą, dažnumą ir tęstinumą, taip pat lyginant mediacijos paslaugų, teikiamų įsisteigimo valstybėje, dalį ir mediacijos paslaugų, teikiamų Lietuvos Respublikoje, dalį.</p> <p>8. Šio straipsnio 7 dalyje nurodyti asmenys, prieš pradėdami laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje, privalo informuoti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą, kad ketina laikinai teikti mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje. Šie asmenys, laikinai teikdami mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje, privalo informuoti ginčo šalis, kad laikinai teikia mediacijos paslaugas savo valstybės sutektu mediatoriaus vardu, ir nurodyti, kokie šio įstatymo reikalavimai jiems netaikomi.</p> <p>6 straipsnio 1 dalis</p> <p>1. Asmenys, siekiantys būti įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi atitikti šiuos reikalavimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą; 2) būti išklause ne trumpesnius kaip 40 valandų mokymus mediacijos tema ne anksčiau kaip prieš penkerius metus iki kreipimosi dėl įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą dienos; 3) išlaikyti mediatorių kvalifikacinį egzaminą; 4) būti nepriekaištingos reputacijos, atsižvelgiant į šio 	
--	--	--

	<p>įstatymo 7 straipsnyje nurodytus reikalavimus.</p> <p>6 straipsnio 2 dalis</p> <p>2. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyti reikalavimai netaikomi teisėjams, turintiems penkerių metų teisėjo darbo patirtį, ir dėstytojams, turintiems socialinių mokslų daktaro laipsnį, kurie per paskutinius trejus metus iki kreipimosi dėl įrašymo į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą vedė mokymus mediacijos tema, kurių bendra trukmė ne mažiau kaip 100 akademinių valandų. Šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyti reikalavimai taip pat netaikomi asmenims, kuriems pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas. Šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatytas reikalavimas netaikomas advokatams ir notarams, turintiems penkerių metų atitinkamai advokato arba notaro darbo patirtį.</p> <p>7 straipsnio 1 dalis</p> <p>1. Asmuo negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos ir negali būti įtrauktas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, jeigu jis:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pripažintas kaltu dėl sunkaus ar labai sunkaus nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą; 2) pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio nusikaltimo padarymo ir turi neišnykusį ar nepanaikintą teistumą; 3) pripažintas kaltu dėl korupcinio pobūdžio baudžiamojo nusižengimo padarymo ir nuo apkaltinamojo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos 	
--	---	--

	<p>nepraėjo treji metai;</p> <p>4) atleistas iš teisėjo, valstybės pareigūno, valstybės tarnautojo, advokato, notaro, antstolio pareigų už profesinės ar tarnybinės veiklos pažeidimus arba yra pripažintas padaręs tarnybinį nusižengimą, už kurį turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, jei po šio atleidimo arba pripažinimo padarius tarnybinį nusižengimą, už kurį turėtų būti skirta tarnybinė nuobauda – atleidimas iš pareigų, nepraėjo treji metai;</p> <p>5) atleistas iš darbo, pareigų ar praradęs teisę verstis tam tikra veikla už neatitiktį įstatymuose keliamiems nepriekaištingos reputacijos reikalavimams ir teisės aktuose nustatytų etikos normų pažeidimą ir nuo atleidimo iš darbo, pareigų ar teisės verstis tam tikra veikla praradimo dienos nepraėjo treji metai;</p> <p>6) piktnaudžiauja psichotropinėmis, narkotinėmis, toksinėmis medžiagomis, alkoholiu ar kitomis psichiką veikiančiomis medžiagomis.</p> <p>8 straipsnio 1 ir 2 dalys</p> <p>1. Mediatoriai, įrašyti į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą, turi nuolat kelti kvalifikaciją.</p> <p>2. Mediatorius privalo kas penkerius metus pateikti Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai kvalifikacijos kėlimą įrodančius dokumentus.</p> <p>VII skyrius VII SKYRIUS MEDIATORIŲ DRAUSMINĖ ATSAKOMYBĖ</p> <p>25 straipsnis. Skundų (pranešimų) dėl mediatorių veiklos teikimas</p> <p>1. Jei mediatorius pažeidžia šio įstatymo, Europos</p>	
--	---	--

	<p>mediatorių elgesio kodekso ar kitų teisės aktų, reglamentuojančių mediacijos paslaugų teikimą, reikalavimus, asmenys gali teikti skundus (pranešimus) dėl mediatorių veiklos mediatorių veiklos vertinimo komisijai.</p> <p>2. Mediatorių veiklos vertinimo komisijos nuostatus ir sudėtį tvirtina teisingumo ministras.</p> <p>26 straipsnis. Mediatorių drausminės atsakomybės taikymas</p> <p>1. Mediatorių veiklos vertinimo komisija, nustačiusi, kad mediatorius pažeidė mediacijos paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, turi teisę priimti šiuos sprendimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pareikšti įspėjimą; 2) pareikšti viešą įspėjimą, apie kurį paskelbiama Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimo priėmimo dienos. Šis viešas įspėjimas Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašė skelbiamas vienus metus nuo viešo įspėjimo paskelbimo dienos; 3) išbraukti mediatorių iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo. <p>2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimai gali būti skundžiami teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.</p> <p>3. Apie šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytą sprendimą mediatorių veiklos vertinimo komisija praneša Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybai ne vėliau kaip per tris darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodyti sprendimai yra priimti dėl asmens,</p>	
--	--	--

	<p>kuriam pagal Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės teisės aktus tos valstybės kompetentinga institucija yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas, apie šio straipsnio 1 dalyje nurodytus sprendimus mediatorių veiklos vertinimo komisija privalo pranešti Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės kompetentingai institucijai, kuri asmeniui yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas.</p> <p>4. Kai asmuo yra išbraukiamas iš Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašo mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimu, jis trejus metus nuo šio straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodyto sprendimo priėmimo dienos negali būti pakartotinai įrašomas į Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą ir negali laikinai teikti mediacijos paslaugų Lietuvos Respublikoje.</p> <p>5. Mediatorių veiklos vertinimo komisija, nustačiusi, kad laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje teikiantis asmuo, nurodytas šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje, pažeidė jam taikomus laikiną mediacijos paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, turi teisę priimti šiuos sprendimus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pareikšti išpėjimą; 2) pareikšti viešą išpėjimą, apie kurį paskelbiama Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėse ne vėliau kaip per penkias darbo dienas nuo mediatorių veiklos vertinimo komisijos sprendimo priėmimo dienos. Šis viešas išpėjimas skelbiamas vienus metus nuo viešo išpėjimo paskelbimo dienos; 3) uždrausti laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos 	
--	---	--

	<p>Respublikoje teikiančiam asmeniui, nurodytam šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje, teikti mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje. Šis draudimas galioja trejus metus nuo sprendimo priėmimo dienos.</p> <p>6. Apie šio straipsnio 5 dalyje nurodytus sprendimus mediatorių veiklos vertinimo komisija privalo pranešti Europos Sąjungos valstybės narės ar Europos ekonominės erdvės valstybės kompetentingai institucijai, kuri asmeniui yra suteikusi teisę teikti mediacijos paslaugas.</p> <p>27 straipsnis. Mediatorių padarytos žalos atlyginimas Už asmenims padarytą žalą teikiant mediacijos paslaugas mediatoriai atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.</p> <p>28 straipsnis. Teismo mediatorių drausminė atsakomybė Teismo mediatoriams šio skyriaus nuostatos dėl drausminės atsakomybės netaikomos. Teismo mediatoriams drausminė atsakomybė taikoma Lietuvos Respublikos teismų įstatymo nustatyta tvarka.</p>	
<p>5 straipsnis. Pasinaudojimas mediacija</p> <p>1. Teismas, kuriam pateikta byla, prireikus ir atsižvelgdamas į visas bylos aplinkybes, gali paraginti ginčo šalis pasinaudoti mediacija ginčui išspręsti. Teismas taip pat gali paraginti šalis dalyvauti informaciniuose posėdžiuose dėl naudojimosi mediacija, jei tokie posėdžiai rengiami ir juose dalyvauti paprasta.</p>	<p>12 straipsnio 3 dalis</p> <p>3. Civilinę bylą nagrinėjantis teismas gali pasiūlyti ginčo šalims bandyti ginčą spręsti mediacijos būdu. Jei ginčo šalys su tokiu pasiūlymu sutinka, teismas atideda bylos nagrinėjimą.</p>	Visiškas
<p>6 straipsnis. Mediacijos būdu pasiektų susitarimų privalomas vykdymas</p> <p>1. Valstybės narės užtikrina, kad ginčo šalys arba viena</p>	<p>16 straipsnio 3 dalis</p> <p>3. Kai ginčas, kuris sprendžiamas mediacijos būdu, nėra tuo pačiu metu nagrinėjamas teisme, ginčo šalių</p>	Visiškas

<p>ginčo šalis, gavusi aiškų kitų šalių sutikimą, turėtų galimybę prašyti mediacijos būdu pasiekto rašytinio susitarimo turinį pripažinti privalomai vykdomu. Tokio susitarimo turinys tampa privalomai vykdomu, išskyrus atitinkamus atvejus, kai susitarimo turinys prieštarauja valstybės narės, kurioje pateikiamas prašymas, teisei arba tos valstybės narės teisėje nenumatytas jo privalomas vykdymas.</p> <p>2. Susitarimo turinį teismas ar kita kompetentinga institucija gali pripažinti privalomai vykdomu nutartimi ar sprendimu arba autentišku dokumentu pagal valstybės narės, kurioje pateikiamas prašymas, teisę.</p>	<p>bendru prašymu arba vienos iš ginčo šalių prašymu, kai yra gautas kitos ginčo šalies rašytinis sutikimas, taikos sutartis gali būti pateikta teismui tvirtinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXXIX skyriuje nustatyta supaprastinto proceso tvarka. Prašymas dėl taikos sutarties patvirtinimo paduodamas ginčo šalių pasirinkimu vienos iš ginčo šalies gyvenamosios vietos arba buveinės apylinkės teismui. Įsiteisėjusia teismo nutartimi patvirtinta taikos sutartis ginčo šalims įgyja galutinio teismo sprendimo (<i>res judicata</i>) galią ir gali būti vykdoma priverstinai.</p>	
<p>7 straipsnis. Mediacijos konfidencialumas</p> <p>1. Atsižvelgiant į tai, kad mediacija turi vykti konfidencialiai, valstybės narės užtikrina, išskyrus atvejus, kai ginčo šalys susitaria kitaip, kad nei mediatoriai, nei mediacijos procesą administruojantys asmenys nebūtų įpareigojami civiliniuose ir komerciniuose teismo procesuose ir arbitražo metu teikti įrodymų dėl informacijos, kuri tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi su mediacijos procesu, išskyrus šiuos atvejus:</p> <p>a) tai būtina dėl viršenybę turinčių atitinkamos valstybės narės viešosios politikos interesų, visų pirma kai reikia užtikrinti vaikų geriausių interesų apsaugą arba išvengti fizinės ar psichologinės žalos asmeniui; arba</p> <p>b) kai atskleisti mediacijos būdu pasiekto susitarimo turinį būtina, kad tas susitarimas būtų įgyvendintas ar privalomai vykdomas.</p> <p>2. Nei viena 1 dalies nuostata neužkerta kelio valstybėms narėms imtis griežtesnių priemonių mediacijos konfidencialumui apsaugoti.</p>	<p>17 straipsnis</p> <p>17 straipsnis. Konfidencialumas</p> <p>1. Jeigu ginčo šalys nesusitarė kitaip, ginčo šalys, mediatoriai ir mediacijos paslaugų administratoriai turi laikyti paslapyje visą mediacijos ir su ja susijusią informaciją, išskyrus informaciją, kurios reikia siekiant patvirtinti ar įvykdyti mediacijos metu sudarytą taikos sutartį, ir informaciją, kurios neatskleidimas prieštarautų viešajam interesui (ypač kai reikia užtikrinti vaiko interesus arba užkirsti kelią žalos fizinio asmens sveikatai ar gyvybei atsiradimui). Ši nuostata taip pat taikoma teismo, arbitražo ir kitoms ginčų sprendimo procedūroms, tiek susijusioms su ginču, kuris buvo sprendžiamas mediacijos būdu, tiek nesusijusioms.</p> <p>2. Mediatorius negali vienos ginčo šalies jam patikėtos konfidencialios informacijos atskleisti kitai ginčo šaliai, jeigu nėra informaciją patikėjusios ginčo šalies leidimo.</p> <p>3. Už šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų pareigų neatlikimą ar netinkamą atlikimą mediatoriai ir mediacijos paslaugų administratoriai atsako šio</p>	<p>Visiškas</p>

	įstatymo ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.	
8 straipsnis. Mediacijos poveikis apribojimų ir senaties terminams 1. Valstybės narės užtikrina, kad šalims, kurios siekdamos išspręsti ginčą pasirenka mediaciją, dėl mediacijos proceso metu pasibaigusių apribojimų ir senaties terminų nebūtų užkertamas kelias vėliau pradėti su tuo ginču susijusį teismo procesą ar kreiptis į arbitražą.	18 straipsnis 18 straipsnis. Ieškinio senaties terminų sustabdymas 1. Pradėjus mediaciją, ieškinio senaties terminai sustabdomi. 2. Mediacijos pradžios momentu ieškinio senaties terminų sustabdymo tikslais pripažįstama diena, kurią viena ginčo šalis tiesiogiai arba per kitą asmenį (atstovą, mediatorių, mediacijos paslaugų administratorių ar kitą įgaliotą asmenį) išsiunčia rašytinį pasiūlymą kitai ginčo šaliai dėl ginčo sprendimo mediacijos būdu. 3. Mediacijai pasibaigus be taikos sutarties, ieškinio senaties terminas tęsiasi. Šiuo atveju likusi termino dalis pratęsiama Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 1.129 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.	Visiškas
9 straipsnis. Informacija visuomenei Valstybės narės visomis jų nuomone tinkamomis priemonėmis skatina, kad visuomenei būtų prieinama informacija, visų pirma internete, apie galimybes kreiptis į mediatorius ir organizacijas, teikiančias mediacijos paslaugas.	5 straipsnio 1 dalis 1. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašą sudaro ir tvarko Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba. 5 straipsnio 4 dalis 4. Lietuvos Respublikos mediatorių sąraše turi būti nurodoma: mediatoriaus vardas, pavardė, profesinė kvalifikacija, darbo adresas, telefono numeris, elektroninio pašto adresas ir (ar) kiti kontaktiniai duomenys, mediatoriaus specializacija ar specializacijos, veiklos teritorija ar teritorijos. 5 straipsnio 6 dalis 6. Lietuvos Respublikos mediatorių sąrašas skelbiamas Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos ir Teisingumo ministerijos	Visiškas

	interneto svetainėse. Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos ir Teisingumo ministerijos interneto svetainėse taip pat skelbiama informacija apie laikinai mediacijos paslaugas Lietuvos Respublikoje teikiančius asmenis, nurodytus šio įstatymo 4 straipsnio 7 dalyje.	
--	---	--

Teisingumo ministras

Juozas Bernatoniš

Siūlau įtraukti į Vyriausybės posėdžio (pasitarimo) darbotvarkės projektą

2016-04-18
2016-05-11

Dėl Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymo Nr.X-1702 pakeitimo įstatymo, Civilinio proceso kodekso 65, 80, 87, 93, 135, 142, 177, 189, 225 ir 231 straipsnių pakeitimo ir Kodekso papildymo 231-1 ir 231-2 straipsniais įstatymo ir Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo Nr.VIII-1591 2, 6, 7, 9, 11, 14, 15, 23 straipsnių ir šeštojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektų (TAP-16-203(4)(16-5407))

Pranešėjas: teisingumo ministras J.Bernatonis

Dalyvauja: TM Teisės sistemos departamento Teisės sistemos vystymo skyriaus patarėja R.Gabrilavičiūtė

Klausimo kuratorius: N.Makštelienė

2016 02 19

<p>Apsvarstyta ministerijų atstovų pasitarime</p> <p>2016-03-01 2016-04-18 (data)</p>	<p>Ministerijų atstovų pasitarimo protokolo išrašas</p> <p>Siūlyti TM įvertinti TD pastabas, surengti pasitarimą, dalyvausiant FM, SADM ir kity suinteresuotų institucijų atstovams, ginčytinoms nuostatoms suderinti. Patikslintus projektus svarstyti HAPc.</p> <p>1. Patikslinti TM įvertinti FM ir TD pastabas. 2. Patikslintų projektų mairyti vyriausybės posėdyme. 2016-04-18</p>
<p>Informacija apie projekto svarstymą Vyriausybės pasitarime ar/ir Vyriausybės posėdyje</p> <p>2016 05 02 Aki de la</p>	<p>Papildoma informacija</p>